

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Égész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sábos petitörérről 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Lipót-utca
50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ »ÁRADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, A »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ESVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDA TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Vízi testgyakorlat.

Sajátságos hullámzás észlelhető a testgyakorlatok és a testedző sport divatjában; mert tagadhatlan tény, hogy mint minden a világon, úgy a testgyakorlat és sport is alá vannak vetve a divat szeszélyes változásainak.

Néha napirendre kerül egy sportfaj, néhány ember, vagy egy társadalmi kör fölkapja, divatba hozza, ekkor elterjed a legszélesebb körökben, jóformán az előkelőséghez tartozik annak űzése, sőt sokan rendszeren túlságba is mennek az űzésével; egyszer aztán elkövetkezik a reakció s a sport kimegy a divatból, leveszik a mulatságok műsoráról, elvetik s elfelejtik.

Pedig ha valamiben nincs jogosultsága a divatnak és divat-kórságnak, úgy a testgyakorlatokban nincs; mert a különböző testgyakorlati nemek mindegyikére jóformán szükségünk van testünk egyenletes kifejlesztése érdekében s egyiknek teljes mellőzése ép oly hátrányos, mint a másiknak túlságos cultiválása.

S ha valahol úgy épen Magyarországon uralkodik leginkább a divat a sportban, a mi minden esetre igen kedvezőtlenül jellemzi viszonyainkat.

Mert az egyes sportnemeknek a divat szeszélyei szerint való fölkapása és elejtése csak azt a meggyőződést keltheti mindenkinben, hogy nálunk a testgyakorlat szükségességének érzete nem gyökerezett meg a lelkekben s a sportot ez érzet helyett inkább csak a divatos dolgokhoz való ragaszkodás terjeszti az országban.

Ha a magyar testgyakorlatok történetére tekintünk, úgy számtalan példára fogunk találni, melyek mind

ez állításunk igazsága mellett fognak eclatáns bizonyosságul szolgálni.

De legközelebbi például szolgál kétségkívül a vízi sport hanyatlása hazánkban.

Nem kell nagyon távolra visszamenni a mult emlékei között, hogy megtaláljuk a magyar vízi sport virágzó korát; a komáromi híres távevezés és a Balaton átúszása után volt számos vízi versenyünk, melyeket akkor virágzó sportegyletek rendeztek, míg ez évben összes csónakázó egyleteink egyetlen egy piéceből álló szegényes csónakversenyt tudtak csak rendezni.

Mint társas egyletek kitünően vannak szervezve úgy a „Nemzeti hajósegyet” mint a „Neptun budapesti evezős egyet” s a többi budapesti és vidéki csónakázó egyletek, de mint par excellence csónakázó sportegyletek jóformán alig hallatnak magukról valamit.

Magyarország majdnem minden nagy városa meg van áldva folyóval, a Duna és Tisza hajjai a népes városok egész hosszúságának partjait mossák, de úszóversenyekről és csónakázó versenyekről nem szól a krónika.

Egész Magyarországon csak egyetlen egy egyesület van most, mely a vízi sportot egész teljességében és kifogástalanul űzi, és ez a „Stefánia yacht-egylet”.

Ez az egyetlen egyet a vízi sport minden nemét meghonosította a Balaton hullámaiban s nemcsak egyes versenyeket rendez, de a versenyeknek hetekre nyúló sorozatát rendez, meghonosít Magyarországon eddig teljesen ismeretlen vízimulatságokat, és tud ezekhez nemcsak versenyzőket, de közönséget is teremteni!

Nagy dicséret illeti ezért a Stefánia yacht-egyletet

és nagy diesőség illeti ezért a Stefánia yacht-egylet megalapítóit, vezetőit és tagjait!

És midőn látjuk, hogy a jeles aristocratiánk által fenntartott ezen egylet mily nagy hatású tevékenységet tud kifejteni, és látjuk e mellett, hogy azon csónakázó és athlétikai clubjainkban, melyekben az ország gentry-fiatalisága s Budapest igazi jeunesse dorée-ja van, a legteljesebb tespedés uralkodik, — igazán ilyen körülmények között a legnagyobb democrata is kénytelen elismerni, hogy Magyarországon senki sem tud sportot csinálni, csak az aristocrazia!

PARLAGHY KÁLMÁN.

Egy fejezet az iskolai egészségtanból.

Irta: MOKOS GYULA, a pápai ref. főiskola tanára.

A XIX. század gyermeke nem a családé, nem is játékaé, hanem az iskoláé; szülei nem játszadhatnak vele szabadon, nem bocsájthatják kedvtelése szárnyaira, mert a kis ember tanuló, a kinek már is nagy gondja az iskolai élet fáradságainak viselése. Ezeknek a nem csekély munkaerőt igénylő fáradságoknak — törvényben lévén kimondva a tankötelezettség — alá van vetve kivétel nélkül mindenki, a kinek érzékei épek. A szülők az élet küzdelmeinek zajában nem nevelhetik, nem taníthatják szeretett gyermekeiket magok; részint az erre megkívántató szabad idő felett nem rendelkeznek, részint más körben lévén munkások, ismeretők, ügyesséjük nem terjed ki mindarra, a mit velők elsajátíttatni óhajtanának: rábizzák őket az iskolára; magok legfeljebb a felügyeletet gyakorolják s tanulmányaik menetét kísérik figyelemmel.

Midőn tehát a család lemond, vagy az intézettől távol lakó kénytelen lemondani arról, hogy gyermekének tanítását, nevelését intézze, annál nagyobb feladatot kell az iskolának magára vállalnia.

A mi iskolánk három százados életében megmutatta, hogy a működéséhez kötött várakozásoknak mindenkor megfelelt, sőt a mikor ellenséges hatalmak nyomása el nem zsbasztotta erőit, többet nyújtott, mint a mennyit ígért. Szerető édes anyaként öleli keblére most is növendékeit, táplálja őket mint egy óriási család tagjait, hűen osztja örömeiket, boldog, hogy boldogítja s ha boldogulásukat szemlélheti. Otthont ad, kinek nincs otthona, apát, gondviselőt, tanácsadót, jóbarátot annak, a ki egyebütt hasztalan fárad, hogy meglelje, kit lelke óhajt, kinek segélyére rászorult. Még a kinek magának is lehetne nyájás családi köre, boldogabb itt azok társaságában, a kik vele korra, tanulmányaik s gondolkodásuk módjára megegyeznek.

A feladat a cél, a melyet az iskolának elejébe tűznek, a társadalom s az azt határozó főszmék módosulása szerint változik. Most alig akarnak tőle egyebet követelni, mint hogy tanítson. Korunk szelleme a tudást, még pedig a sokat és biztosan tudást sürgeti.

Hogy a szervezet tökéletesedik, vagy hogy erre meg van legalább a lehetőség — főleg mióta Darwin a természeti kiválás teoriáját kieszelte — hajlandó az ember elhinni. Egyes szervek is ügyesednek, fejlődnek, tökéletesednek, miért ne történhetnék meg ugyanez a szervek összegével a szervezettel? Még azt is megengedjük Du Bois Reymonddal, hogy elegyengessük az őrült az ismeret keletkezésének két nagy, ellentétes teoriája

között, hogy az ismeret, a tudás, mint teheték átöröklődik s tapasztalás által lesz öntudatos. *) Bizonyos az is, hogy crescit sub pondere palma, az erő erőködés által nő folytonos munkában, gyakorlat által ügyesedik s úgy lesz öntudatos, ha próbára volt téve. De fel nem tehető, hogy ennek az egészséges fejlődésnek is meg ne lenne a maga határa épen úgy, mint a hogyan nem lehet egyetlenegy szervet sem folytonosan egy irányú erős működésben fáradság nélkül tartani.

Munka közben a vér erősebben ömlik a dolgozó részekhez, elviszi az elhasznált anyagokat, helyettesíti új elemekkel; de mintha külön volna minden részecske számára a póttanyag, nem szívesen ad egy-egy szervre — legalább egyszerre — sokat. Azok a tagok azután egyszer csak elfáradnak, elszibbadnak, sőt megfájulnak s kénytelenek vagyunk őket pihentetni. Csak abban különbözik a kidolgozott izom, a begyakorolt ügyesség, a kifejlett lelkitelenség a csenevésztlől vagy gyakorlatlan-tól, hogy erősebb munkát megbír s azt tovább folytathatja.

A működés mikéntjében nem lehet különbséget tenni a testi és lelki erők és tehetségek között. Ha a mi XIX. századbeli emberünk gyermekkorára óta különösen elmebeli tehetségeit gyakorolta, sokat tanult könyvnélkül, ítélte, következtetett: bizonyos, hogy ezen irányú működése gyors, kitartó és nagyterjedelmű lesz. **) Brown Róbert 25,000 növényspeciest meg tudott nevezni, Kunth is felvitte 20,000-ig; de mind a kettőnek azt kellett tapasztalnia, hogy míg újabb neveket tanultak be, a régié közül legalább ugyanannyit elfeledek.

Épen így áll a dolog a többi tehetékekkel is; azokat is lehet fejleszteni, erősíteni; azok is elernyednek bizonyos nagyságú és terjedelmű munka végzése után.

Az egyoldalúság azonban pozitív veszélyeket is rejt.

Midőn rendszeresen művelünk ki egy, vagy egy csoport erőit, ha a vért kényszerítjük, hogy a felvett tápanyag legnagyobb részét testünk ugyanazon egy tagjában helyezze el: ne lépjen meg, ha tapasztaljuk, hogy a többi tagok mint mostoha testvérek, nem gyarapodnak, nem nőnek, nem erősödnek, sőt esetleg folytonosan gyengülnek s egyáltalában nem munkabírók. Ez a legtermészetesebb, bár gyakran bosszantó eredménye az egyoldalúságnak, a mit tetéz meg az is, hogy ezek a gyengék utóvégre elrontják azt az erőt is. Szervezetünk egységes, tagjaink egymásra vannak utalva, egyik nem lehet el a másik működése nélkül. Nagyon régi, tudja is mindenki azt a mesét a gyomorról és a tagokról, de figyelembe nem szokta venni senki. Pedig a szervezet működése nem maradhat soká' erős, nem maradhat egészséges, ***) ha a gyomor csekély s rossz táplálékot küld számára, ha a szív lustán hajtja a vért az erekben; a mi rendszeren be szokott következni az oly embereknel, a kik folyvást az asztal mellett görnyednek s kizárólag szellemi munkával foglalkoznak.

(Folyt. követk.)

*) Du Bois Reymond: Leibnizische Gedanken in der neueren Naturwissenschaft. 34. 35. lap.

V. ö. Spencer Herbert: The principles of Psychology. I. 418 lap

**) Gondoljunk a jelen és a múlt nagy philosophusaira, mnemotechnicusaira és „csoda gyermekeire“.

***) Mikor egészséges az ember, nagy és fontos kérdés, de a melyre sokkal nehezebb megfelelni, mint az ember első tekintetre gondolná. Galenus óta általában az egészség subjektív érzetét szokták irányadóul venni, mikor t. i. a szervezet minden funkciót könnyen végez s az ember jól érzi magát; de bizonyos, hogy tévesen: az ember beletörődhetik a rosszba, lehet, hogy a káros hatások nem jönnek tudomására; ha ezzel egyszersmind el is enyészne, nagyon jó lenne.

A fürdésről.

A fürdés hasznos volta eléggé ismeretes, nemcsak mert előmozdítja testünk tisztaságát, a mi magában véve is igen fontos dolog, hanem mert kiválóan edzi, erősíti a szervezetet és veszély esetében annak legyőzésére tesz képessé.

Azonban távolról sem oly egyszerű és épen nem közömbös annak meghatározása, hogy milyen időben és testünk minő állapota mellett fürdjünk?

Midőn levetkőzünk, érezzük a testünk hőmérsékénél alacsonyabb külvegő hatását, a mi még inkább szembetűnő lesz, midőn oly vízbe megyünk, melynél a hőmérséki különbség a testünkhöz viszonyítva még nagyobb.

Mindkét esetben néha borzongás fog el, mely annak kifejezése, hogy a hideg behatása következtében a vér testünk felületéről nagy gyorsasággal áramol a belső szervek felé.

Nyilvánvaló, hogy ez a borzongás nem mindig lehet veszély nélküli.

A reakció mit a fürdés okoz, függ vérkeringésünk állapotától és testünk hőmérsékének azon fokától, midőn épen fürdeni akarunk.

Ha sok nedvesség van testünk felületén, nehéz megmondani szervezetünk tényleges hőmérsékét, mert hisz némely esetben a nedves testfelület már a kimerültség egy bizonyos fokát jelzi.

Minden esetben káros fürdeni, ha a bőr izzadása néhány órája már tart, kivéven ha a levegő hőmérséke szerfölött nagy, vagy pedig a túlságos bőrműködés mesterséges dörzsölés által idéztetett elő.

Ha a bő izzadás testgyakorlat következménye, nem jó fürödni, mert ilyenkor testünk úgy ki van fáradva, hogy a reakció — azaz a pillanatnyilag befelé áramlott vérnek visszatérése a testfelülethez — nincs biztosítva, melynek következménye aztán vértorlódás a belső szervekhez, különösen az agyhoz. Ilyen agybeli vértorlódás oka a görcsnek, mely oly gyakran lesz végzetessé fürdés közben.

Ezen reakció természetesen nem foglalja magában a fürdésnek minden jelenségét, de magában is oly fontos, jelentőségteljes, hogy minden többi e pont körül forog.

Ha tehát hideg a levegő, hűvös szél fúj, úgy hogy a test gyorsan lehül, már vetkőzés közben is borzongás fog el, az ilyen nem alkalmas a fürdésre. Ilyen körülmények között a vízbe lépéskor egy másik borzongás lép föl, azon pillanatban tehát, midőn az előbbtől támadt reakció még nem mult el, s így nemcsak meg van akadályozva a vérkiegyenlítődé, hanem az által, hogy a testtől mindinkább több és több meleg vonatik el, a fürdés elveszti erősítő jellegét és kimerülést okoz.

A víznek tényleges hőmérséke kevésbé fontos, mint annak viszonylagos hőmérséke összehasonlítva a környező levegővel. Lehet jókora különbség a kettő közt, a víz lévén sokkal alacsonyabb hőmérsékű mint a levegő

és a test nagy és hosszantartó izzadáson kívül is — természetesen lévén sokkal melegebb mint a víz, de a test hőmérséke és a külvegőé közt nagy különbség ne legyen, nehogy levetkőzéskor már borzongás támadjon.

Röviden tehát fürdésnél mindkét borzongást kerülni kell, azt, mit a levegő, és a mit a víz okoz, továbbá bizonyosnak kell lennünk abban, hogy szervezetünk kiállja azt a gyors reakciót, mit a vízbe merülés okoz, anélkül, hogy nagyon számítnánk, hogy az majd mesterteréségen dörzsölés által fog kiegyenlítettetni.

Meggondolva mindezeket, nyilvánvaló, hogy fürdés előtt tekintettel kell lennünk a levegő hőfokára, a szélre és szervezetünk állapotára, úgy a megelőző fáradságot, mint vérkeringésünk erejét illetőleg, és pedig nemcsak általánosságban, hanem azon időpontban is, midőn épen fürödni akarunk. Ezen óvatosság különösen szükséges gyermekeknél és gyöngébb egyéneknél.

Dr. KOZAREK SÁNDOR.

A „Stefánia yacht-egylet“ vitorla, evező és úszóversenyei.

Balaton-Füred, júl. 25.

magyar vitorlázás sportja a „Stefánia yacht-egylet“ köztisztelőben álló elnökének Eszterházy Mihály grófnak jeles vezetése alatt néhány rövid év alatt rohamosan tért hódított, úgy annyira, hogy a „St. y.-e.“ ma már a monarchia összes vízi sport egyletei élén áll, tagjainak száma e saison végén már a 80-at fogja elérni, s egyik karcsú yacht a másik után épül a Londonból ide telepedett Ratsey

hajóépítész család egyleti telepén.

Egész kis angol colonia van már a Balatonon, s ma Füreden csak is angolul chick beszélni.

Bár e sorok érdemes olvasói a napi lapok távirataiból híven értesülhetnek az eddig lefolyt versenyek recordjairól, azt hiszem tán még sem leend érdektelen az összeredményt tömören összefoglalnom.

Júl. 19 és 20-án a „Károlyi díj“ 94 kilométer távolságú nagy vitorla versenyre neveztek: „Arám“, „Vésmadár“, „Olyannincs“, „Mignonette“ és „Aranyember“.

A verseny 19-én reggel 9 órakor csak gyenge széllel (briz) kezdődött, a mint azonban a tihanyi szorosan átjutottak kedvezőbb szelet nyertek s a badacsonyi öbölben már a legérdekesebb küzdelem fejlődött ki. Olyannincs feladta a versenyt, s gróf Károlyi László két hajója „Arám“ és „Mignonette“ már teljes szélben takkolhattak visszafelé. Arámot viharedzett tulajdonosa maga vezette, Mignonettet gr. Szapáry Károly tengerész tiszt.

Arám gyönyörű futammal vezetett s egy hirtelen szélroham között a láb vastagságú top mastját (csúcs árboez) derékban ketté törte s e nélkül volt kénytelen tovább haladni. Így aztán már könnyű volt az óvatos Szapárynak átvenni a vezetést, s legyőzni.

A „finish“-nél beérkezett az nap este 8 óra 10

perczkor „Arám“, 8 óra 4 p. 52 mp.-kor „Mignonette“, s miután ez utóbbi „Arám“-tól 30 percznyi időtérítményt (handicap) nyert, „Mignonette“ declaráltatott elsőnek, s így gr. Károlyi László az önmaga által kitűzött antik ezüst korsót, s másik hajójával a Commodore díját is jól megérdemelt dícsőséggel hazavitte.

Vészmadár és Aranyember csak késő este 10 után érkeztek haza.

Jul. 21-én a balatoni halászhajók, molnárok, révésszek és kertészek tiz és egyes párevezős versenyeinél, hat hajó startolt s az első tiz evezős csónak Kis-Csizmaria István tihanyi kormányos vezetése alatt a 800 méternyi távot fordulással 4 p. 12 mp. alatt tette meg, a 2-ik Szabó István

alatt 4 p. 25 mp., a 3-ik id. Szabó István kormányossal 4 p. 28 mp. alatt.

A párevezős versenynél 2 hajó indult s az első id. Csizmaria István kormányos vezetése alatt az 500 méternyi távot 3 p. 55 mp. alatt tette meg.

A 20, 10 és 5 frtos díjak a nyertes tihanyi halászok között nagy éljenzés s a vesztes felek comikus protestálásai mellett osztattak ki.

Jul. 22-én „Egyleti díj“ I-ső osztályú vitorlások számára. 40 kilométer távval, melyből 15 kilométer 3-szögben, továbbá a tihanyi és siófoki úszányok megkerülése után az induló ponthoz Fűredre.

Neveztek: „Álmom“ és „Arám“, (az első Nemo kapitány, a második gr. Károlyi László tulajdona).

Álmom, Arámnak 2 p. 47 század másodpercz időtérítményt (time allowance) adott.

Indultak reggel 9 óra 2 p. Első fordulás a célpont előtt: Álmom d. e. 11 óra 13 p., Arám d. e. 11 óra 31 p.; a második nagy háromszöget befutva.

Finish: d. u. 5 óra 23 p. Álmom, d. u. 5 óra 31 p. Arám; tehát Álmom mint első nyert 5 percz ⁵³/₁₀₀ másodperczcel.

Jul. 23-án. Egyleti díj II. oszt. hajók számára. Neveztek: „Florida“, „Mignonette“, „Sárga Rózsa“, „Aranyember“ és „Királyné“. A hajó vezetők a nevezés fenti sorrendjében a következő egyleti tagok voltak: gr. Szapáry Károly, gr. Károlyi László, gr. Zichy Antal, gr. Keglevich Gyula, Szarvasy Sándor.

Mignonette nem indult.

A célpont előtt a következő sorrendben haladtak át: Sárga Rózsa, Aranyember, Királyné és Florida, utóbbi feltétlenül kedvezőtlen starttal. A reggeli 9 órai start után 6 perczcel a Királyné vette át a vezetést.

A 15 kilométernyi 3-szöget először futotta be Királyné d. e. 10 óra 13 p., utána Florida 10 óra 20 p., aztán Aranyember 10 óra 22 p. és Sárga Rózsa 10 óra 25 perczkor.

Most kezdte meg gr. Szapáry Károly egyik legsebbebb manőverét, s a 7 percznyi távolságot a tihanyi úszánynál már behozta.

Finish: 1-ső Florida d. u. 1 óra 36 p. jő, 2-ik Királyné d. u. 1 óra 36 p. 30 mp., 3-ik Aranyember 2 óra 9 p. 4-ik Sárga Rózsa 2 óra 34 p. 20 mp.

E verseny alatt kedvezőtlen szél volt s csak a tihanyi fokhoz közel kaphattak egy kis brizt.

Jul. 24-én Sandolin úszó verseny. Táv. 100 m., melyből 100 méter sandolinon állva evezve, 100 méter úszva teendő.

5 matróz indult, első lett „Sárga Rózsa“ matróza Antonio; 2-ik „Álmom“ matróza Wood.

Mentés versenyénél:

Indultak 6-an s az 50 kilogrammnyi emberi alakot 50 méternyi távolságra, mint legügyesebb úszó megint Antonio vitte ki. id. „Jolánta“ matróza Arnold (angol) 60 mp. alatt úszott a kasirozott emberrel.

Cseber versenyénél: indult 5 kertész gyerek, s az 50 méternyi távot a nézők jóízű kacaja között Berta Sándor evezte be először, második Szabó Imre.

Sandolin verseny kétszeri felfordulással: indult 5 matróz. Első lett Antonio, második „Arám“ matróza Ambro (angol).

A nap hőse a szikár növésű fiú Antonio, ki 3 versenyben lett első.

A pénzdíjakat a Jury elnöke Zichy Antal gróf osztotta ki.

Jul. 25-én. Commadore díj. Minden hajó számára. Tét 15 frt. 15 kilométert háromszögben kétszer megkerülve, összesen 30 kilométernyi távval.

Neveztek: „Arám“, „Királyné“, „Olyannincs“, „Aranyember“.

Start. reggel 8 óra. A célzászlók között először ment át 9 óra 1 p. 55 mp.-kor „Királyné“, utána „Aranyember“ 9 óra 4 p. 30 mp., 3-ik „Olyannincs“ 9 óra 7 p. 40 mp. s utolsónak „Arám“ 9 óra 8 p. 50 mp.

A tihanyi és sífok felé eső két buoyt megkerülve, az első 15 kilométert tette meg „Királyné“ d. e. 11 óra 39 p. 35 mp., aztán „Aranyember“ 11 óra 41 p. 27 másodpercig. — Olyannincs messze elmaradt.

Finish: „Királyné“ 12 óra 55 p. 17 mp., „Aranyember“ 12 óra 59 p. 50 mp., „Arám“ 1 óra 1 p. 17 mp.

E sorok írása alatt tárgyalja a Jury, hogy a megfelelő időtérítmények után melyik hajó a győztes. Erről legközelebb.

S most hadd álljanak itt azon derék sportférfiak és sportsladyk nevei, kik a magyar beltenger mozgalmas, kedves életét jelenlétükkel oly emlékeztetéssé s közhasznúvá teszik.

A „Stefánia yacht-egylet“ tagjai közül itt időznek, s a versenyekben állandóan részt vesznek gróf Esterházy Mihály Commadore, gr. Esterházy Béla, gr. Esterházy László, gr. Károlyi László, gr. Keglevich Gyula, gr. Szapáry Károly, gr. Zichy Antal, gr. Zichy István, gr. Zichy Kázmér, gr. Zichy Rezső, báró Döry Lajos tábornok, Döry Jenő, gr. Széchenyi Imre, gr. Széchenyi Lajos, gr. Széchenyi Dénes, Szalay Imre, id. Ádám Károly, ifj. Ádám Károly, Szarvasy Sándor, Jankovich István, Mihalkovich Tivadar, Silva kapitány, Tedesco Ödön Lajos, ifj. gr. Zichy Nándor.

A versenyek állandó és szorgalmas nézői Zichy Zelma comtesse, Széchenyi Imréné szül. Andrassy Mariska grófné, Tedesco Ödön Lajosné, Károlyi Viktor grófné és bájos leánya, a Döry barónesek, Henneberg kisasszonyok, Divald Adolfné, Divald Margit és Vilma, Pfersmanné szül. Kopácsy és Clotild leánya Bécsből, velők Reviczky Ella, Nyéky barónesek, Szarvasy Sándorné kedves kis Margit lányával, Weber Gusztika, Ádám Károlyné, s a kitartón és szabályosan úszó Ádám Ilonka és Gizella, Jalsoviczky Ilonka, Jókai Róza a festőművésznő, s a kedves Olay Leona kisasszonyok.

A totalisateur ma vette kezdetét, s elég élénk for-

galom volt. Jövő versenyénél előre láthatólag már sok dolga lesz a totalisateur ügyes vezetőinek kolgyári Császár Ferencznek s az ifjú sportman Tanczos Miklósnak.

BARÁTOSI PORZSOLT GYULA.

A régi rómaiak nyilvános játékaikról.

Irta: VARIU JÁNOS.

(Folytatás.)

És valóban, egész könnyűséggel kezdi utólélni lihegő társait Favor. Ménjein a fáradtságnak nyoma sem látszik. Aczel izmaik megfeszülve, orrlukaik tágra nyilva rohanó szélvészfélegként ragadják a könnyű járművet és emberét. Az ovariumról az első kő eltűnik. „Most jön a második kerülő!“ hangzik föl a kiáltás. „Már is a zöld vezet!“ „No most mindjárt a méta köoszlopához vágódik!“ Mondogatják az aggódók. Egy ügyes fordulattal a méta újra meg van kerülve s a zöldpárt tapsa felzúg egy pillanatra. „Erre csak Incitatus képes!“ hangzik szerteszét e büszke mondás. Ujra a vörös fogat vágat előbbre. Kétségbeesetten küzd az előségért s a kék és fehér messze mögötte maradnak. „Vesztébe rohan! A metának megy neki! Vigyázz!“ ordítják elképedve a vöröspártiak. A következő pillanatban ott fekszenek a méta körül a holt kocsis összezúzott tagokkal s a kocsi szerkesztő roncjai alatt a pompás ménnek elkábultan. Egy óriási fájdalomkiáltásba vegyül az összes részvétnyilatkozat. Ez is inkább a vesztesek káromkodása és átkozódásai áll. E közben az előrohanó rabszolgák gyorsan eltakarítják a maradványokat s a holtat elviszik. A következő fordulónál a megmaradt színeket kíséri majdnem osztatlan figyelem s csak a gyengédebb érzésűek sopánkodnak és szörnyűködnek még egy ideig. Az ovariumról már a hatodik kő is eltűnik. Itt az utolsó forduló. A zöld fogat versenytársa pusztulása óta mindvégig tartja a vezetést s hét kerülés után sértetlenül a célhoz robog, mire leirhatatlan rivalgás támad.

Némelyek leugrálni képesek emeletnyi magasságban levő ülőhelyeikről, hogy a kocsis csak egy pillanatra is láthassák s a reszkető ménekben gyönyörködhesseken. A nyertesek kendők lobogtatásával, tapssal és kiabálással fejezik ki elragadtatásukat. A vesztesek nagy része pedig féktelenül dühösködik és átkozódik. A császár, a kocsis és lovak nevei szinte összevegyülnek a lármázó tömeg ajkain. A győztes Favor fogatával a pályabírák erkélye előtt trombitaharsogás között fogadja az egyik bírótól a pálmaágat. Még egyszer végig hajt lépésben a circuson s a császár előtt tisztelegve, a győzelmi kapun át örömrivalgás és taps között távozik.

A félórúig tartó ezen izgalmakat kipihenendők, néhányan eltávoznak a circusból. Mások meg veszteségeik, vagy nyereségeiket egyenlítik ki. Sokan eltikkadtan e reggeli órákban is erősen tűző nap hevétől frissítőket vesznek magukhoz, vagy csendesesen várják, míg a pálya ki lesz egyengetve és új mutatványok fogják izgatni a lakadni kezdő idegeket. A pályát rabszolgák egyengetik és öntözik föl hűs illatos vízzel, mely az egész közönségben üdítő érzést támaszt.

Ismerőseink ez alatt élénk beszélgetésbe merülve látszanak lenni szomszédaikkal s úgy tetszik, az előbbi futtatás esélyeit beszélnek meg pro et contra. Ezenkívül megértjük, hogy a mai alkalomra még hét futtatás (missus) van előirányozva, mert a napnak legnagyobb részében erőmutatványok és a híres trójai játék, meg a gyalogosok versenye várhatók. Sokan szeretnének tullelni

már a küzdők mutatványain és újra a kocsiversenyek kábító izgalmaiban részesülni, vagy a fényesnek ígérkező trójai játékokban, azaz nemes ifjak lovagmutatványaiban gyönyörködni. Nemsokára megharsan a kürtösök jeladása, mire a Vesta-szüzek fölkelnek s nyugodt méltósággal kivonulnak, mert a küzdők mutatványai következnek. Ezen látványosságokat pedig Augustus rendeletéből végignézniök nem szabad. Párosával vonulnak föl a küzdők (luctatores) és az ökölvívók (pugiles). Olajjal vannak bekenve tagjaik s bőrkötény lóg csipőikről. Görögökhöz illő könnyűséggel és kellemmel hajtják meg magukat a császár előtt. A közönség rokonszenvesen fogadja őket, mint szabad görög polgárokat s előlegképen meg is tapasztolja a császár egyenes hívására Athenből jött híres athletákat. Különböző állásokat véve iparkodnak egymást földhöz vágni, tehetetlenné tenni. Majd a legizmosabb alapul szolgál egy élő pyramisnak, melyben nyolcz ember egymás tenyerén, vállán elhelyezkedve perczekig marad ilyen helyzetben, sőt a legalsó jár-ke is pyramisával, mint könnyű játékszerrel. Óriási taps, egetverő üdvözlések és egész virágos jutalmazza a pompás mutatványokat. Ezalatt a könyökig erősen szíjazott s ólom golyócskákkal ellátott bőrkötényű (caestus) ökölvívók mérnek egymásra kábító ütések. A nyolcz közül kettő már elszédülve hever a porondon, a többi hat erősen tartja magát és azzal nyerek meg a közönség őrző tetszésnyilatkozatait, hogy a legéberebben vigyáznak sértelettségükre, sem támadni, sem sérteni nem bírván egyik sem, kénytelenek határozott eredmény nélkül abba hagyni mutatványaikat.

Újra kocsiversenyt jeleznek a kürtösök s ez alkalommal a kettősfogatok küzdenek az elsőségért. A jutalom ezüst koszorúból áll. A másodiknak beérkező számára pénzjutalom van kitűzve, hogy egy újabb szerencsétlenségnek némileg eleje vetessék. Az előbbiekhöz mindenben tökéletesen hasonló izgalmak után e versenyfutás a vörösfogatos győzelmével végződik, kinek balfelől befogott lova, Famosus, egy vállalkozó társulatnak (factio) első ízben futó ménje, az Incitatuséhoz hasonló ünnepeletésben részesül. Baleset csakugyan nem történt.

Egyszerre háborgó nyugtalanság fogja el a circus közönségét. Mindenki a szomszédjától óhajtja megtudni azt, a mire annak részéről is kérdés a felelet: „Milyen lesz a trójai lovagjáték?” És méltó a kíváncsiság. Hír szerint Augustus fiai is részt vesznek a játékban. Rómának legelőkelőbb ifjúsága fogja bemutatni lovaglását és harci ügyességét. A Julius Caesar ideje óta nem látott harcjáték híre a szokottnál nagyobb tömeget hozott össze a circusból s ez most teljes egészében lázas izgalommal lesi, várja a történendőket.*) (Folyt. köv.)

A tornatanítás Magyarország iskoláiban.

E rovatunkban a tornatanítás állapotát ismertetjük az ország összes tanintézeiteiben, ezeknek évi „Értesítő”-i után.

A debreczeni városi főreáliskolában — mint a Fazekas Sándor igazgató által összeállított évi értesítőtől kitűnik — a tornázás rendesen gyakoroltatott. A tornatanár Örvényi Vilmos volt, ki tanította a szépírást az I. és II. osztályban, a tornázást pedig mind az öt osztályban, hetenkint összesen: 10 órán. A debre-

*) Ezen lovagjáték leírása egészben véve Vergilius Aeneis (V. 545—663. v.) szerint van adva, ki Augustus tiszteletére vette föl költeményébe a trójai játékot, mert Jul. Caesar példájára Augustus léptette ezt életbe Rómában.

zeni torna-egyletnek művezetője. A tornázást tanítja még Debreczenben az evang. reform. főgymnasiumban és tanítóképezdében is. Tanárkodási éveinek száma: 35 év. A tananyagot Örvényi a következőképp osztotta be: I. osztály: Szabadgyakorlatok. Állás, tagmozgató, járó és birkozó szabadgyakorlatok. A katonai és tornázó rendgyakorlatok, nevezetesen sorfelállítás, igazodás, fedezés, fordulatok, lépésváltás; sorakozás, sorbontás, járás, kanyarodás. Szergyakorlatok, nevezetesen, ugrás gyakorlatok a létrán, nyújtón és hintán. II. osztály: Rend-, szabad- és szergyakorlatok, mint az I. osztályban, de az egyes gyakorlatok pontosabb végezése. III. osztály: A szabadgyakorlatokból a különböző állások, járó, birkozó és társas gyakorlatok, taggyakorlatok. A katonai rendgyakorlatok a két első osztályban tanultak gyorsabb és pontosabb teljesítésére, s kettős rendekbe fejlődés és rendekre szakadozás. Tornázó rendgyakorlatok. Szergyakorlatok mint ugrások, melyek közül a bakugrásból csak könnyebb kísérletek. Nyújtón, létrán, mászó rúdon és kötélén, hintán és korláton könnyebb gyakorlatok. Tornajátékok. IV. osztály: A szabadgyakorlatok, katonai és tornázási rendgyakorlatok mint az első osztályokban, de nagyobb változásokkal. Versenyfutás. Szergyakorlatok, az előbb említett gyakorlatok pontosabb és gyorsabb teljesítésén kívül, gyakorlatok a könnyebb súlyzókkal. Kuszás rúdon és kötélén, a láb segítsége nélkül. Zászló a rúdon. Rúdugrás. Tornajátékok. A negyedik osztály tornaórája az ötödik osztályával egyidőben tartatik. V. osztály: Gyakorlatok mint a negyedik osztályban. A negyedik és ötödik osztályba járó tanulók együtt tanulták a tornázást.

A temesvári ipariskolában — mint a Stumpfoll Ede igazgató által különben gonddal szerkesztett értesítő mutatja — a tornázást egyáltalában nem tanították; de a növedékek testi ügyességét a gyakorlati ipari munkásság növelte.

A losonczi áll. elemi népiskolában a testgyakorlat a szabályoknak megfelelőleg tanított, még pedig Nagy József tanító az I. és II. osztályban s Paksy Győző tanító a III. és IV. osztályban oktatták a növedékeket a tornázásra.

Különfélék.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk. Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Lipót-utca 50.) intézendő.

Nők sportja a Margitszigeten. A „Fővárosi Lapok” egyik legutóbbi számában Concha Károly tárczát ír a Margitszigetről, melyben többek között ezeket is írja: „A különféle társasjátékok közül még a kellemes testmozgást nyújtó labdajátékot is gyakorolják. Grillné Csillag Teréz asszony, a nemzeti színház kedves művésznője, barátai és ismerősei társaságában, naponként játssza a criquetet a kis szállóház mögött. Lejebb az Arany tölgyei felé nyíló térségen meg más társaság úzi nagy kedvteliséssel a régi jó „bennálló”-t. Hölgyek, urak, gyermekek zajosan tapsolva gyönyörködnek a játékban, kivált mikor a bennálló, dobás és futás közben, nagyot esik”.

A nemzeti hajós egyesület tagjai most a meleg napokban is több kirándulást tesznek, így egy négyes csapat (Szemere Attila, Csik Imre, Fischer József, Weninger Vince) már több ízben levezett Visegrádról Budapestre, Visegrádig a gőzhajóval fölrontatván a csónakot. Az eleve-ek, kiknek számára az egyesület James bécsi idomítót lehozatta, szépen haladnak az evezésben.

„Vízi testgyakorlat” című vezércikkünk élesen bírálja a vízi sportot űző egyleteink tevékenységét, illetőleg tétlenségét. A figyelemre méltó cikk minden állítására ezuttal nem reflectálunk, csak azt tartjuk szükségesnek fölemlíteni, hogy a „Fretői csónakázó társaság” szintén szép tevékenységet fejt ki Dr. Kis Ödön elnöke alatt s már az idén is igen sikerült vitorlavarsenyt rendezett.

Felsült velocipédisták. A „Hunnia” budai velocipéd egyesület több tagja Rémy Róbert elnök személyes vezetése alatt vasárnap Balaton-Füredre ment, miután valaki — állítólag Szekrényessy Kálmán — meghívta őket a Stefánia yacht egyesület nevében, hogy Balatonfüreden velocipéd-versenyt rendezzenek. A meghívásról azonban a yacht-egyesület mitsem tudván, velocipédistáinkat senki sem fogadta s természetesen a verseny is füstbe ment. A velocipédisták így verseny nélkül tértek vissza a fővárosba s itt keresik a buzgó sportmant, ki őket az illetéktelen meghívással felültette.

A „Fővárosi Lapok” a „Herkules”-ről. A Vadnai Károly által nagy gonddal szerkesztett „Fővárosi Lapok” abban a figyelemben részesítette lapunkat, hogy a következőkben megemlékezett a „Herkules”-t ért előnyös változásról: „Herkules”. Az ily című testgyakorlati heti közlöny, melyet Porzolt Jenő és Kálmán buzgó ügyszeretettel szerkesztenek s Aigner Lajos ad ki, most már a közoktatásügyi miniszter engedélyével az egyetemi nyomdában fog megjelenni, több ízben másfél íves számokkal. A lap, mely negyvennyolcz sport-egyesület hivatalos közlönye, az iskolai tornatanításra is folytonosan gondot fog fordítani. A miniszter ajánlotta is a tanfelügyelők figyelmébe e szakközlöny terjesztését az iskolákban.

Úszóverseny a Tiszán. Egy úszóverseny rendezéséről kaptunk homályos értesítést, mely állítólag a Tiszán rendeztetett volna csongrádi fiatal emberek által; de semmi közelebbi megbízható értesülést sem kaphattunk. Úgy látszik, Magyarországon csak titokban űzik az úszást, mintha csak tiltva lenne!

Kirándulás Ajnácskőre. A m. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája által augusztus 15-én társas kirándulás rendeztetik Budapestől Ajnácskőre, és pedig akként, hogy a résztvevők számára az igen mérsékelt menetdíjon kívül a kirándulás egész tartamára szóló kitűnő ellátásról is gondoskodva lesz. Ajnácskő, mely, mint rendkívül jó hatású vasas fürdő s klimatikus gyógyhely, igen szép vidéken fekszik s mióta az báró Kemény Gábor miniszter birtokába ment át, mindinkább élénkül, mivel a miniszter dr. Wellisz Gyula új fürdőorvos közreműködésével mindent megtesz, hogy a fürdő a többi hazai fürdőkkel egyenrangú legyen. Minthogy Ajnácskőt főképp a budapestiek igen élénken látogatják, bizton várható, hogy a városi menetjegy-iroda által rendezendő kirándulás iránt nagy lesz az érdeklődés s pedig már annál is inkább, mivel a résztvevők mulattatásáról eléggé lesz gondoskodva.

A „Magyar Velocipéd-Club” f. hó 24-én tartott választmányi gyűlésén a többek közt elhatározta, hogy az őszi és téli évadban minden héten egy választmányi gyűlés tartassék, azonkívül egy „kirándulást rendező bizottság” alakítottatott, mely bizottság köteles minden hét elején már a tagokat értesíteni a vasárnapi kirándulás felől; a hátralékosok, kik legalább is három hóval hátralékban vannak, utolsó felszólítás után az ügyésznek adatként át; a fővárosi velocipéd-egyleteket fel fogja kérni hogy közösen intézzék el az utcai velocipédezés ügyét, miután utóbbi időben ismételve fordultak elő „vadász-ciclisták” által történt kihágások. Miután a club mindkét titkárja Budapestről elutazott, a választmány Bartay Oszkár pénztárost felkérte arra, hogy ideiglenesen a titkári teendőket is vezesse. Több apró dolgok elvégzése után kimondta a választmány azt, hogy ez év november v. december havában egy nagy velocipéd ünnepélyt (academiát) rendez a vigadó összes termeiben, melynek tervezetének elkészítésével Rémy Zsigmond urat bízta meg.

BARTAY OSZKÁR,
ideigl. titkár.

A „Magyar Velocipéd-Club” f. hó 24-én tartott választmányi gyűlésén a következő nyolcz pártoló tag jelentetett be kilépettnék Ferschin Jenő, Haurich Árpád, Tomor Etelka és Mariska, Madarassy Béla, ifj. Balássy Antal, Magyar Kálmán és Bauszner Guidó, ellenben a következő hat, rendes tagul lett felvéve: Kruntorát Engelbert és Édes Gyula vasúti hivatalnok, Karner Ede bizt. társaság hivatalnok, Bozóky Jenő és E. Kovács Aladár orvosnövendékek, továbbá Zöhrer Román tanuló.

BARTAY OSZKÁR,
ideigl. titkár.

A velocipédezés a vidéken. Mint tudjuk a „Magyar Velocipéd-Club” eddig már négy nagyobbszabású kirándulást versenyekkel egybekötve rendezett, mint halljuk szeptember hóban ismét lesznek ily kirándulások és pedig Eger, Balassa-Gyarmat, Rima-Szombat és Losoncra.

A csónakázás Debreczenben. Debreczenből írják lapunknak jul. 22-iki kelettel: A csónakázó tó egyidő óta ismét kedvenc találkozási helye lesz városunk intelligens közönségének, ép úgy mint hajdanában, mikor még a kis gőzös nem csábította ki az embert a Nagyerdőre. Tegnap d. u. is szép számmal jelentek meg az e sportot kedvelők, s úgy esti hat óra tájban már csaknem minden esolnak le volt foglalva, melyekben piruló arccal eveztek a kormányos vezénylete alatt a matrózok és kedves matrónők. — A mulatságnak azonban csakhamar vége szakadt, mert a villámos ég és a zivatar szétűzte a jókedvű társaságot, s igyekezett mindenki elmenekülni. A jelen volt intelligens hölgyközönség közül a következőket sikerült följegyeznünk. Leányok: K. Papp Ilona és Erzsike, Lengyel Ilona, Ujvári Ida és Irma, Kiss Irén és Izabella, Martinyi Irén és Margit. (Nyíregyházáról). Szalay Irma (Kanizsáról), Sücs Berta, Otrókcsy Végh Emma, Tóth Mariska, Csapó Etelka, Vasváry Emma (Budapestről). Asszonyok: Vajda Mórné (Budapestről), Ajtayné, Sz. Pepi, Vajda Elemérné, Dálnoki Kárpátné, Kiss Andrásné, Lengyel Zsigmondné, Kiss Károlyné, K. Tóth Sándorné.

Glasgowból Budapestig velocipéden. Hugh Callan glasgovi tanár a napokban érkezett hazájából a fővárosba velocipéden. Junius vége felé hagyta el Glasgownt. Hamburgból július 6-án indult elés Berlinen, Drezdán, Prágán, Bécsen és Pozsonyon át érkezett a fővárosba. Egész útja alatt csak egy baleset érte. Csehországban, Prága mellett, egy tehén gépével együtt fellökte,

minek következtében több napig ágyban fekvő beteg volt. Budapestről Barba szándékozik menni Igali Szvetozár meglátogatására. Callan utazásának végcélja Athen és Görögországból hajón utazik vissza hazájába. Hugh Callan középtermetű vézna ember, a ki az összes nyugati nyelveken meglehetősen beszél. Magyarországról és keleti utazásáról nagyobb útleírást szándékozik közölni a „Grafic” című angol képes heti lapban.

A berlini úszóverseny aug. 7-én és 8-án lesz tizenöt versenyszámmal, köztük sok oly ponttal, melyen magyarországi jó úszóink — hiszszük, hogy a győzelemre kilátással — küzdhetnének. Magyarország ez ideig egyetlen úszó bajnoka Kubik Béla, pár évvel ezelőtt szándékozott az évenként rendszerint rendezendő berlini versenyek egyikében résztvenni, de ebben őt magánügyei akadályozták, a mit csak sajnálattal regisztrálhatunk, tekintve azon szép s valóban ritka képességű úszási képességét, mely hivatva lett volna a külföldön e téren is babért aratni a magyar sporttehetségnek. A jelenleg szereplő kitűnő úszóink közül csak kettőt tartunk ez idő szerint képeseknek, hogy külföldön legalább is számba vehető ellenfelekül szerepelhessenek, egyik Rohonczy Aladár, a ki a múlt évben rövid távolságra egyikét a jobb eredményeknek érte el, a másik Schwanda Gusztáv a palicsi úszó bajnokjelölt, ki több versenyével csakugyan igen kitűnő távúszónak mutatta be magát; versenyképességéről ez idő szerint nem mondhatunk semmit, mert küzdelménél, komoly ellenfele nem volt, s nyert, mint neki tetszett.

Sculler bajnoki verseny a Themsén. A nagy sculler verseny, melyről már mult számunkban is megemlékeztünk aug. 30. 31. eshetőleg szept. 1-én fog megtartatni. E versenyben a világ legkitűnőbb scullerjei fognak résztvenni, a díjat tekintve, melyet a győztes zsebre tesz, nem is lehet csodálni a nagy érdekltséget; az első nyer körülbelül 15000 frtot, a második 5000 frtot, a harmadik és negyedik 1800 frtot, jelentkeztek: Hanlan, Gaudaur, Lee, Amerikából John Teemer és Wallace Ross, Ausztráliából a világ bajnokán Beachen kívül Peter Kemp és Neil Matterson, Angliából George Bubear és George Perkins. Ily kitűnő erők mérkőzése, ha valamenyen részt vesznek a versenyben, oly érdekessé teszi a versenyt, melyhez foghatót még a csónaksport nem volt képes felmutatni; sportkörök az ausztráliai sculler bajnoknak ígéri a győzelemhez a legtöbb esélyt.

A „Herkules” előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules” 1884-iki egész évfolyama	bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „	„	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama	„	4 „

Herkules-naptár.

- Augusz. 1. A Stefánia yacht-egylet versenyei Balaton-Füreden.
 „ 3.
 „ 1. A Szabadkai tornaegylet torna- és atletikai viadalai Palicson
 „ 8. Az „Achilles-egylet” nyári viadala Palicson.
 Október 17. A Magyar athletikai club őszi viadala Budapesten.

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váczi-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES”

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules” testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző

sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulattató cikkeket és képeket közöl a tornázás, atletika, csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyalogolás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi minister rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézetének.

Tartalom: Víz testgyakorlat. Parlaghi Kálmántól. — Egy fejezet az iskolai egészségügyről. Moks Gyulától. — A fürdésről. Dr. Kozarek Sándortól. — A „Stefánia yacht-egylet” vitorla, evező és úszó-versenyei. Barátosi Porzsolt Gyulától. — A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.) Varju Jánostól. — A tornatanítás Magyarországi iskoláiban. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitsorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Lipót-utca
50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ÁRADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNA-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNA-EGYLET«, A »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENTI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNA-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNA-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNA-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNA-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TENESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

A habok között.

degen ország szülötte volt, ki nekünk fölfedezte a Balatont, mert bár e kis tenger már akkor is a mai helyén volt, mikor mi magyarok még nem voltunk a mai helyünkön, mindazáltal észre nem vettük, talán mert mindig a szemünk előtt volt.

Angliából kellett idejönni Gosling úrnak, hogy fölfedezze nekünk ezt a kis magyar tengert, melyet évszázadokon keresztül csak arra használtak, hogy halat fogtak a partjain.

Hogy egy óriási tavat úgy a közgazdaság mint a mulatság szempontjából mennyire ki lehet aknázni, arról Magyarországon úgy látszik nagyon kevés embernek volt eddig fogalma s talán nagyon kevésnek van még most is.

Különben az tagadhatatlan tény, hogy Magyarország a rejtett kincseknek igazi bányája, melyet bizonyára legelőször az idegenek fognak majd kiaknázni.

Igy idegen ember volt, ki legelőször reámutatott a Balatonra, mondván, ime egy kis tenger, mely néptelen mint egy sivatag, pedig a külföld hasonló tavain a legváltozatosabb élet uralkodik, a habokon a kereskedelmi forgalom bárkái és a sportmulatságok yachtjai rajzanak s míg a hullámokban népek ezrei keresik az üdülést és a fölfrissült izomerőt, addig a befásított part a tikkadók felé hűs árnynyal integet. . . .

S a Balaton ép oly sivár volt, mint kopár a partvidéke, midőn Sir Gosling első kis vitorlás yachtja először végigszelte a Balaton hullámait.

Évek multak azóta s most már két egyesület működik azon eszmék megvalósításán, melyeket egy angol vetett föl.

Ez a két egylet a „Stefánia yacht-egylet“ és a „Balaton egylet“.

A „Balaton egylet“ a kis magyar tengernek és partvidékének közgazdasági fölvirágzását tűzte ki célul s e téren már is rendkívül sokat tett.

A „Stefánia yacht-egylet“ főadatául tűzte ki, hogy a Balaton tükörén a vízi sport minden fajtát meghonosítja s hogy munkásságát mily siker koronázza, ez legjobban látható idei versenyeiből is.

Vitorlás hajók flotillája rajzik a balatonfüredi kikötőben s az úszóversenyek és más vízi sportmulatságok száz meg száz nézőt gyönyörködtetnek és egyszersmind hódítanak meg ez egészséges sportnak.

Tagadhatatlan, hogy nagy haladás mutatkozik e téren; sőt nemcsak a Balaton, hanem a Fertő tava is élénk sport-élet tanyája kezd lenni, mióta a „Fertői csónakázó-társaság“ Dr. Kiss Ödön elnöke alatt szép tevékenységet fejt ki; — de tagadhatatlan az is, hogy a külföldhöz képest még rendkívül hátra vagyunk.

Először is rendkívül kevés egyletünk van, mely a vízi sportot üzné s a mely üzi is, az is nagyon lánghán üzi.

Nincsen evező-sport-szövetségünk!

Nincsenek evező-versenyeink!

Nincsen úszó-egyletünk!

Nincsen téli uszodánk!

És még igen sok nincsen, a minek lenni kellene, úgy hogy arról, a mi Németországon szintén megvan, az iskolák uszodáiról, s a mire nálunk is nagy szükség volna, beszélni nem is merünk.

Dr. BOROSS JÓZSEF.

A Balaton átúszása. *)

Balaton-Füred júl. 30.

Végre tehát kitűzték versenynek a síófok-balaton-füredi vonalat! Előre láthatólag nem igen volt várható sok jelentkező a nagy útra, s így tényleg jó magam mellett csakis „Webb László” urat láthattam a startnál. Az indulás Síófokról enyhe szellő mellett történt 8 óra 40 percz d. e.; a víz 22° volt s így valóban élvezetnek mondhattuk az apró negyedméteres hullámokat átszelni.

A nagy útra egyikünk sem olajozta be testét.

Indulás után alig fél órával hozzánk csatlakoztak az úszásban Sz. gróf és Porzsolt Gyula, az egyesület versenytitkára, míg Z. A. gróf, a jury elnöke és Jankovich úr (időmérő) hajóban maradtak.

Ekkor teljesen lecsendesült a lenge fuvalom, mely reggel oly kaczerán ringatta a Balaton zöldes-kék tükrét, és olyan volt a tó felszíne, mintha zöld üvegből volna. Ellenfelem ekkor már beszált!

Én pedig felhasználva a jó időt, erősebben kezdem dolgozni, minek folytán csakhamar észrevettük, hogy a tihanyi apátság tornyai mind élesebben vehetők ki, — tehát erősen közeledünk B.-Füred felé!

Mikor a titkár úr szemügyre veszi a füredi partokat, bámulattal látja, hogy az elől menő vezércsónak, mely hivatta volt az egyenes irányt mutatni, — lényegesen eltér az egyenestől. Ez mindenesetre circa 10—15 percznyi kerülőnek felelt meg, de ekkor már a vezérhajó is felesleges volt, mert a füredi sárga házat (vendéglő) jól lehetett már a vízből is látni. . . .

20 percz hiányzott a déli 12 órából, midőn a Síófokról elindult gőzhajó utólérte csapatunkat. Ekkor ismét hárman voltunk vízben: Porzsolt Gyula, Jankovich úr, meg én. Sz. gróf, ki majdnem 2³/₄ óra hosszat úszott, ekkor már jó étvágygyal költötte el „villás” reggelijét.

Tehát 11 óra 40 p.-kor találkoztunk a gőzössel s így ekkor épen 3 óra óta úsztam. A gőzhajónak ekkor még 5 p. hiányzott, hogy útjának felébe érjen; mint-hogy pedig a gőzös a 15 klm.-nyi utat épen 60 p. alatt és így 1 klm. 4 p. alatt tesz meg, — ennél fogva a gőzösnak még 1250 met. hiányzott a Balaton közepétől, a mi úszásomnál megfelel 30 p.-nek és így az út felét a szép esőndes vízben épen 3¹/₂ óra alatt hagytam hátra tartogatva erőmet az út második felére.

Minthogy éreztem, hogy ennyi erővel rendelkezem, hogy még gyorsabban haladhatnék, — hosszabbakat húzva siettem előre.

A tihanyi apátság lassanként nemcsak teljesen oldalt, — de hátra is maradt, sőt legnagyobb örömömre kivettem a füredi uszoda körvonalait is.

A hőség ekkor érte el maximumát: napon 41°

*) A „Stefánia yacht-egylet” által rendezett bajnoki úszó-verseny eredménye meghiusult, a mennyiben Schwanda Gusztáv, Magyarország egyik legjelesebb úszója, kinek a győzelmet mindenki megjósolta, a kedvezőtlen idő miatt a versenyt feladta. A félben maradt versenyt lapunk számára a jeles sportsman maga leírta s erre felhívjuk olvasóink figyelmét.

Szerk.

mutatott a hőmérő! A víz pedig oly kellemesen meleg volt, hogy a több órai úszásnak semmi befolyását nem éreztem. Beszélgetve, mulatva és — gondolkodva folytattam útamát kiszámítva, hogy hasonló haladással bizonyosan 6 és fél óra alatt megteszem az utat, a mi igen jó recordnak mondható. Oly bizonyos volt a siker, hogy én már azon távirat szövegét kikombináltam, a mit szüleimnek haza küldök rögtön megérkezésem után! . . .

Kluk, kluk, — ittam két nagy korty vizet önkénytelenül; ez menten felzavart gondolataimból, — és mit látok legnagyobb bámulatomra? A Balaton hullámzik!

Kluk, ismét egy korty meleg víz; — ekkor még nem is voltam tájékozva: honnét fúj a szél. De csakhamar megtudtam; a mit már Budapesten előre is megmondtam barátainknak, az bekövetkezett: erős oldalhullámok csapkodtak arczomba!

Ezekről féltem már mielőtt lementem Füredre, mert Budapesten ezek ellen nem lehet trainirozni. Ha valaki szeles időben 2 hetet a Balaton partján lakhatik, az hozzászoktathatja úszását ehhez is. Különben pedig nem!

Küzdöttem ellenük, de haladást alig lehetett constatálni. Mily depresszívó tudat! Akkor midőn az embernek már alig volna másfél órai útja, egy „lenge szellő” felveri a sima tükröt és kényszerítené az embert még 4—5 órát küzdeni. . . . Midőn a jobboldalfekvésből átfordultam a baloldalfekvésbe, az ívott víz kotyogott gyomromba, ép úgy mintha valaki gyaloglás közben iszik sok vizet.

Én pedig bizony sokat ittam!

El is ment csakhamar kedvem, mert nem szeretek sok vizet a gyomromban. — Előre nem igen jutottunk, — a tihanyi apátság tornyai és az uszoda körvonalai mindig ugyanazok maradtak. — — boszankodtam, — bántott a „felséges Balaton” hiúsága, hogy nem szereti magát legyőzteni egy ember által, — és beszáltam 1 óra 48 p.-kor a csónakba. Összesen 5 óra 8 p.-ig voltam vízben és alapul véve az 1. 3 órai úszást (később gyorsabban úsztam) összesen 10,715 métert tettem. Legközelebb majd az egészet!

SCHWANDA GUSZTÁV.

A testgyakorlati oktatás rendszere.

(A Herkules-könyvtár 7-ik kötete.)

Ára 80 kr.

„A testgyakorlati oktatás rendszere” című alatt lapunk felelős szerkesztőjétől Porzsolt Kálmántól egy kötet jelent meg, mely Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszternek van ajánlva.

Az a viszony, melyben a könyv szerzője e lappal van, kizárja azt, hogy a „Herkules” érdemileg méltat-hassa a könyvet.

Ennél fogva sorban közölni fogjuk a napilapok bírá-latait, melyek után a „Herkules” olvasói ítéletet alkot-hatnak maguknak a könyv tartalmáról.

A „Pester Lloyd” következőkép ír a kötetről:

„Azon fontosságnál fogva, melylyel az ifjúság test-gyakorlati oktatása épen napjainkban bír, midőn a szel-lemi kiképzés a testi egészség rovására látszik előhaladni, — kiváló actualis érdekekkel kell hogy bírjon az a munka, mely épen most Aigner Lajos kiadásában Porzsolt Kálmántól a „Herkules” című szaklap szerkesztőjétől

e kevésbé mutatós cím alatt „A testgyakorlati oktatás rendszere” megjelent s azon számos hiányra figyelmeztet, a melyek e tekintetben nálunk észlelhetők. A szerző abból a józan és okos nézetből indul ki, hogy a testgyakorlatnak meg kell felelniök az élet gyakorlati követelményeinek s hogy sohasem szabad oly nyaktörő testgyakorlatokat tanítani, melyek csupán veszélyesek, a nélkül, hogy az életben szükségesek lennének. Tornaoktatásunk hiányos eredményét abban találja megokoltnak, hogy nincs az országban elég megfelelőleg képzett tornatanárunk. Egészben véve eddigelé legfeljebb 1000 tornatanító képeztetett ki nálunk, holott a szükséglet 16,000-ra rug. A szerző ennél fogva egy királyi tornatanárképző intézet létesítése mellett harcol, melynek költségeit a hasonló célokra a költségvetésben évenként megszavazott összegekkel fedezni lehetne; továbbá a tornatanításra a közoktatásügyi kormányzat szigorúbban kellene felügyelni s a felső tanintézetekben és akademiákon is tért kellene nyitni a testgyakorlatoknak, hogy az ifjúságot az elsatnyító szórakozásoktól inkább távol lehessen tartani. A szerző a figyelemreméltó javaslatok egész sorát fejt ki, melyeket Trefort, kinek a mű ajánlva van, bizonyára tekintetbe fog venni a szükség szerint; és igazságos kritikát gyakorol az ez irányban kifejtett társadalmi tevékenység fölött. „Gymnastikai és athletikai egyleteink legnagyobb részében oly szellem uralkodik, mely nem válik előnyére serdülő ifjúságunknak; eltekintve az egyletek és egyleti pártok torzsalkodásától, egyleteink igen nagy része oly tendenciáknak hódol, melyek megközelítik a büntetőtörvénykönyv azon paragraphusait, melyek „az osztályok és felekezetek elleni izgatásról” szólnak. A kevésbé érett ifjúság az ilyen egyletekben csak az úrhatnamságot, a rangkørságot vagy az antisemitismust tanulja meg, a nélkül, hogy testi egészségének valamit használna. Az egyebekben is igen tanulságos munka, mely többek között a magyar tornázás történetét is nyújtja s összehasonlítást tesz ez és az erre vonatkozó németországi törvényes intézkedések és rendelkezések között, megérdemli, hogy a legszelebb körkben olvasság és figyelemre méltassák.”

Az „Egyetértés” így ír: „A testgyakorlati oktatás rendszere”, írta Porzolt Kálmán, a „Herkules” testgyakorlati közlő szerkesztője. A kötet egyszersmind az Aigner Lajosnál megjelenő „Herkules-könyvtár” 7-ik számát teszi. Porzolt Kálmán összehasonlítja a magyarországi testgyakorlati oktatás rendszerét németországi tapasztalataival, s a párhuzam közt több hiányra föl hívja a figyelmet. Meleg szószólója a torna-ügynek, a testgyakorlásnak, s megérdemli, hogy a szakkörök figyelmében részesítsék. A szerző egyébiránt Trefort miniszternek ajánlotta könyvét, mert — úgymond — a ki a közoktatás bármely ágában legkisebb javítani valót talál, ő hozzá fordul orvoslásért, meg lévén győződve róla, hogy azt meg is kapja. A 86 oldalnyi füzet a testgyakorlás hazai oktatásának is rövid történetét adja, megemlékezvén azokról a férfiakról, kik legtöbbet tettek e téren,

valamint az egyesületekről. A testgyakorló egyleteinkről közölt kimutatás szerint van Magyarországon 126 ily egyesület, illetőleg annyinak szabályait hagyta helyben a miniszterium. Tisztán torna-egylet 24 s más testgyakorlatokat (korcsolyázást, csolnakázást, velocipédeezést, stb.) üző egylet 102. Hanem — a szerző szerint — összes testgyakorló egyleteinknek kilencz-tized része egyáltalában semmiképen sem felelhet meg feladatának, mert vagy pénze nincs, vagy helyisége nincs, vagy tagjai nincsenek, a legtöbb esetben pedig egy sincs. Ezeknek az egyleteknek legtöbbszörében a szellem sem valami egészséges. Porzolt azt sürgeti, hogy minden felső tanintézetben tehát a jogakademiákon, theologiai intézeteken, egyetemeken is rendezzenek testgyakorlást, mert éppen a 18—24 éves fiatal embereknek van arra legnagyobb szükségük. Azon felső tanintézeteken, melyeknél a hallgatók a tanároknak óradíjakat fizetnek, mint az egyetemeken, a testgyakorló tanár, vagy esetleg tanárok, (t. i. tornatanár, vívótanár stb.) alkalmazása egyetlen krajczárba sem kerülne az államnak; mert a testgyakorló tanár akként alkalmaztathatnék, mint az egyetemi magántanárok és magántanítók, minden fixum nélkül s csupán a tanulók által fizetett óradíjat huzván. Az egyetemek így is kitűnő testgyakorló tanárokat kaphatnának, mert az ifjúság előreláthatólag tömegesen iratkoznék be a testgyakorló órákra s jövedelme lenne a tanárnak. Így aztán az államnak az egyetemeken a reform nem okozna semmi költséget, csupán a tornahelyiségnek valamely földszinti tanteremből való átalakítása s egyszer és mindenkorra való felszerelése okozna pár száz forint kiadást. Végül összeállítja Porzolt a testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteményét is. Ára 80 kr.”

A „Pesti Napló” a következőket írja: Herkules-könyvtár. VII. szám: A testgyakorlati oktatás rendszere. A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteményével. Írta Porzolt Kálmán, Budapest, Aigner Lajos. Az ismert kitérő szakférfi ez újabb munkája 86 oldalon igen alapos tájékozást ad a tornatanítás egész rendszeréről, a testgyakorlatok szükségéről s jelentőségéről, valamint a tornaügy régi fejlődéséről a külföldön és hazánkban. A munka, mely Trefort Ágoston miniszternek van ajánlva, végül az ide vágó törvények és rendeletek főbb határozatait állítja össze. Ára 80 kr.

A többi lapok ismertetését jövő számunkban közöljük.

Egy fejezet az iskolai egészségtanból.

Írta: MOKOS GYULA, a pápai ref. főiskola tanára.
(Vége.)

Korunkban mind általánosabbá kezd válni az a panasz, hogy a nevelés egyoldalúvá lett s majdnem teljesen a szellem képzésére szorítkozik.

„Ifjúságunk értelmi képzésére túlságos gondot fordítunk és pedig testi képzés rovására, úgy hogy a mit

mintegy rohammal szerez, csakhamar ismét elveszti, mert az öreg ifjú egészségét, lelki testi frissességét adja szélesedő homlokának gondolataiért, sőt nem ritkán erkölcsi ziláltságáért.*)

Régente az másként volt.

Azon népek és azon korok, a melyeket mi most a római urbanitas lenéző kicsinylésével „barbaroknak“ szeretünk czímezni, másképen gondolkodtak az emberi élet zéléja és boldogsága felől s ehhez képest a mienktől eltérő úton iparkodtak gyermekeiket arra eljuttatni. Akkor a nyílnak, kardnak, buzogánynak fénykorában, a testi erő, ügyesség, rettenthetlenség döntött az egyesek és az államok sorsa felett: a ki tovább győzte kitartással, a kinek karja erősebb, lépése biztosabb, dereka hajlékonyabb, agya keményebb volt, arra mosolygott a harci szerencse, ahhoz szegődött a dicsőség, attól nem maradt el Fortuna, azt tették meg vezérnek, bírónak, királynak. A mely nemzetnek sok ilyen edzett gyermeke volt, az békében élhetett, mint a görög, hódíthatott, mint a római. Ezen nagyszerű eredményekre nem közönséges eszközökkel jutottak el; ezen cél szolgálatában állott egész nevelési rendszerük, a mely azon — némely nemzeteknél — törvényben, másoknál csak jogszokásban, a mely megengedte, hogy a gyenge és a hibás testalkatú gyermekeket kitegyék, elveszítsék, hathatós támogatásra talált. A gymnastikai gyakorlatok mellett azonban sehol nem hanyagolták el a nevelésnek azt az oldalát sem, a melyet a kalokagathiára törekvő görögök műzsáinak neveztek. Minden nép megtanította gyermekeit az ősök vallására, a hősök történetére s ezenkívül legalább még nemzeti és harci dalaira. A görög ifjúnak épen olyan jól kellett tudnia Homer költeményeit, mint futni és ugorni; újjait úgy begyakorolnia a lant pengésébe, mint karjait a dárdának, a diskosnak hajításába; a bírkózáshoz csatlakoztak nem sokára a költők és szónokok versenyei. Mindenek felett azonban engedelmeskednie kellett a véneknek. A legfőbb erények sorában emlegeték a férfias bátorságot és a mértékletességet épen úgy, mint a bölcseséget és az igazságosságot.

Ugyanilyen jelenségekkel találkozunk, hogy egyebeket mellőzzünk, nálunk is a középkorban. Az élet valódi, elodázhatatlan szükségleteit a fenkölt szellemnek a magasztosért rajongó lelkesedésével egyesítő lovagrend a tudományokon kívül a hét szabad művészet mellett, majd helyett, hét ügyességre fordítja figyelmét és gyakorolja a lovaglást, nyilazást, vívást, úszást, vadászatot, sakkozást és versírást. Reánk maradt fegyverek temérdek volta bámulatra ragad testi erejük nagysága felett, egykorú hiteles följegyzésekben olvasható kalandjaik a komoly munka terhei, a szilaj mulatozások dévajságai közben tanúsított óriási kitartásukról tesznek tanúbizonyságot.

S mégis, midőn az aggastyánok kedves szokásuk szerint a régi jó időket emlegetik, midőn az „ő idejüket“, ifjú- és férfikoruk arany napjait, mint szebbet, mint jobbat állítják a mostanival szembe: hajlandók vagyunk ezen ítélet igazságában kételkedni s okát azon subjectivitásban keresni, a mely az öreget ezen más utakon, más vezéreszmék után induló korból, sírja széléről, tetterős férfikora sikerdús működésére visszatekinteni készíti. De midőn ezt tesszük, nincs igazunk. „A művelt osztályúak közt a serdülő fiatalok — mondja Herbert Spencer — valamint azok, kik a férfikort már jóformán elérték, sem nem oly kifejelettek, sem nem oly erősek, mint elődeik valának; a gyermekek, a legtöbb esetben, nem érik

el szülőik magasságát s az élet szívósságát illetőleg — a kor különbségét kellőleg figyelembe véve — hasonló hanyatlás tapasztalható. Orvosok állítják, hogy a mai emberek koránt sem tudnak oly sok vérvesztést elviselni, mint a régiek. Az idő előtti kopaszság sokkal közönségebb, mint ezelőtt szokott lenni. A fogak kihullása az ifjúság nemzedékénél rémitően gyakori. S ha általában az egész testi erőt összehasonlítjuk, az ellentét épen oly feltűnőnek látszik.“

Mi ezen elszomorító jelenségnek az oka?

A physiologusok azt mondják, hogy a testi nevelésnek teljes elhanyagolása mellett a szellemi fejlesztés túlságossága.*)

Sokan beérik azon elszomorító tény constataálásával, hogy az új nemzedék, minél feljebb halad az iskola tanfolyamaiban, annál gyengébb tehetségű, annál kevesebb iparkodású, munkájának eredménye annál silányabb holott ennek egyrészt nem is oka, másrészt pedig a baj orvoslása messze van annak regisztrálásától. Vannak — főleg az orvosok közt nem kevesen — a kik a tananyagot tartják igen soknak; mások az ismeretek közlésének a módját helytelenítik, vagy a házi dolgozatok nagy tömegét kárhóztatják, minden bajért közös akarattal egyenesen az iskolát teszik felelőssé. Erre a paedagogus joggal felelhet azzal, hogy az eltanított anyagra az embernek valósággal szüksége van, míg abból, hogy minden gyermek — még olyan is, a kinek a tanuláshoz sem kedve sem tehetsége nincs — szülői által a tudományos pályára kényszeríttessék, sem az illetőnek magának, sem az emberiségnek haszna nincs, sőt ellenkezőleg kára származik, mert míg képességüknek megfelelő hasznos pályától vonatnak el, épen ezek teremtik meg a tanodában azon állapotokat, a melyekből a túlterhelés vádja származott. Mégis úgy látszik, ha ilyenekre nem kellene is tekintenünk, nevelési praxisunk közelebb áll azon egyenes vonal végpontjához, mint kellene, a melynek másik végére a régieknek főleg csak a testi erővel törődő nevelés-módját gondolhatjuk. Az egyik szélsőségre másik következett, holott legbiztosabb az arany középut.

De azt eltalálni igen nehéz. Azon tantervet, a mely a szellem képzését és a test nevelését egységes alapon úgy intézné, hogy a két fél ne ellenséggé állana szemben egymással, hanem együtt alakítanák ki az ifjú erkölcsi jellemét, még eddig nem sikerült összeszerkeszteni. Előmunkálatok azonban minden irányban tettek; nem hiányoznak igen tiszteletreméltó kísérletek sem. Az utóbbi két évtized a tanügy terén fényesnek mondható eredményeket tüntet fel, miután előbb a népiskolai, most a középiskolai törvény megadta azon keretet, a melyben az oktatás ügye lent és fent egészséges fejlődést vehet. Egyfelől bevettük a németek után a tornát a rendes tantárgyak közé, kísérletet tettünk — katonásdit játszattván a svájciek módjára tanítványainkkal — az iskolai zászlóaljakkal, sőt legújabbban angol minták szerint kezdünk játékterekről is gondoskodni; másfelől a tanító- és tanár-képzés ügye rendeztetett, revideáltatott a tananyag és a tanterv, a középiskolai tantárgyakhoz mód-

*) Ennek igazolására utalnak a többek közt, mint eklantans bizonyítékra, a tanuló ifjú idejének beosztására. Naponként iskolában tölt 4–5–6 órát; leckéire készülnie kell legalább ugyanannyi ideig; tanul azonkívül német, francia, angol, olasz nyelvet, zongorát, hegedűt, sőt rajzolni, festeni stb. egyik ezt másik amazt, naponként szintén 1–2 óránt bentülő — leginkább szellemi — munkával tölt tehát minden nap egész 14 órát. Ha tehát 8 órát alszik, nem marad 2 óránál több ideje az étkezésre és arra, hogy elzsiabdít tagjait kinyújtogassa, tüdejét kiszellőztesse, fejének forróságát a hűvös esti szellővel enyhíttesse.

*) Dr. Oesterlen: Hygieine 671 lap.

szeres utasítások adattak ki és eleje vétetett a silány tankönyvek felburjánzásának; végre életre kelt az iskolai egészségtan: az iskolák berendezésére utasítások adattak ki, a középiskolák mellé orvosok állítottak és elrendeltetett az egészségtan tanítása. Amazok az erőket gyűjtik és biztosítják, ezek felhasználják és kimélik s együttesen oda hatnak, hogy az iskola tanítói munkássága könnyebb s eredményében intenzívebb legyen; az egészségtani tanulmányok pedig a fejlődés természetes menetét s az élettan törvényeit juttatják tudatunkra, míg a felszerelésben és berendezésben élénk állított példa az ezek szerint rendezett állapotokat szeretteti meg velünk. Ha tehát az elméletnek, az élettanak a gyakorlatban, az életben maradandó befolyást, állandó alkalmazást akarunk biztosítani, tanítsuk azt példával, szereljük fel iskolánkat mintaszerűen a physiologia kívánalmainak megfelelően: így tartjuk meg tanítványainkat egészségben, így nyerjük meg őket az egészségtannak.

Lándzsa-harcz a vízen.

(Képpel.)

Egy Magyarországon eddig teljesen ismeretlen „vízi testgyakorlatot” s vízi sportmultságot mutatunk be itt olvasóinknak: ez a lándzsa-harcz a vízen.

E testgyakorló játék a külföldön régóta igen nagy nagy divatnak örvend, de nálunk mindedig ismeretlen volt.

A „Stefánia yacht-egylet” azonban idei versenyeire kitűzte a lándzsa-harczot is, még pedig az aug. 1-én megtartott versenyek legérdekesebb pontjával.

S e tény különösen időszzerű érdeket kölesönöz ismertetésünknek, melyet sikerült kedves képpel is illusztrálnunk.

A „Stefánia yacht-egylet” a következőkép hirdette ki e versenyponot:

„Lándzsa-harcz. Amateur gentlemanek számára. (Nyílt verseny.) Nyertes az, ki a kormányzott csónak orrán állva s puha végű lándzsájával védekezve legtovább képes helyén maradni, s ellenfelét a vízbe ledöfni. — Ha négy vagy hat csónakból álló csatárvonal képződnek, ezekből sorshúzás útján kettenként és külön indítatnak a páros viaskodásra, s mint a csoportos kardviadalnál első győztes az leend, ki valamennyi ellenfelét a vízbe verve — a küzdelemnél legutolsónak marad állva csónakján.”

E versenyfeltételekből is világosan láthatni az

egész játék lefolyását s ennyiből is kivehető, hogy milyen mulatságos mozzanatokot ígér az.

A játék résztvevői uszó toilettébe öltöznek s mindenesetre kitűnő úszóknak kell lenniök, mert egynek (a győztesnek) kivételével valamennyien a vízbe lőketnek.

Jó úszóknak kell azonban lenniök maguknak a csónak evezőseinek is, mert igen sokszor megtörténik, hogy a lezuhanó lándzsás a csónakot is fölborítja.

E játékot külföldön nők is űzik s képünk is egy amerikai női versenyt ábrázol, mely óriási publikum előtt folyik le (Longbranchben), miután az amerikai és az angol publikum már megközelíti a görög népet, melynél a testgyakorlatok iránti érdeklődés oly magas volt, hogy elnyomott minden más érdeket és az előtte viaskodó félmeztelen nők látványában nem kereste a pikantériát, csupán a sportot.

Vajjon a magyar közönség előtt lehetne-e ilyen görögös vagy amerikai testgyakorlatokat tartani?

BOTOND.

Sportegyesületek érintkezései egymással.

Kolozsvár, jul. 21-én.

Ugy a testgyakorlatoknak általában, valamint főleg a testgyakorló egyesületeknek megfizethetlen szolgáltatokat tesz „Herkules” lapunk. Minden egyesületnek módjában van elbeszélui ebben beléletének fontosabb mozzanatait s az egyesületek történelmére vonatkozó oly események, mikre talán a feledés fátyola borult volna idővel, e lapok hasábjain szépen megőriztetnek s alkalmat adnak a jövő nemzedéknek, hogy a multak eseményeit megismerhesse és magának ezekből a jövőre tájékozást szerezzen. De minden egyesületre előnyös az, ha több egyesület beléletére vonatkozó dolgokat megtudhat; a különböző viszonyból tapasztalatot tud meríteni, a mi a nálunk még ifjú embersport megizmosodására jótékony hatással van.

Hanem kíváncsi, hogy a testgyakorló egyesületek ne csak a „Herkules” által legyenek egymással összeköttetésben, hanem működésük ama neménél is, hol a Herkules a közvetítő szolgálatot nem teheti.

Óhajtható volna, hogy a rokon testgyakorló egyesületek minden alkalommal megküldjék egymásnak az időnkint kiadott összes hivatalos kiadványaikat, nyomványaikat (milyenek pl. alapszabályok, évkönyvek, évi

jelentések, meghívók, propozíciók, programok, plakátok stb.) E kiadványok szerkezetében, alakjában, tartalmában mindig van alkalma egyik-másik testgyakorló egyesületnek valami olyat találni, a mit a saját körében előnnyel használhat fel s a minek ismerete a testgyakorlatoknak élénkebb lendületet ad.

Különösen a nagyobb központoktól távolabb eső vidékeken alakult ifjú sport-egyleteknek tehetünk jó szolgálatot azzal, ha a különböző nyomtatványok megküldésével módot nyújtunk arra, hogy hosszas és időt rabló fejtevések, kombinációk nélkül válogathassák össze a versenyek vagy ünnepélyek programját s a különböző minták közül a viszonyaiknak legmegfelelőbb alakot tudják mintául hivatalos kiadványaikhoz kiválasztani.

Tekintve a nyomtatványok postai szállításának mérsékelt voltát, számba vehető teherrel ez egyáltalában nem jár s az a tudat, hogy a testgyakorlatnak ezzel ittott jó szolgálatot teszünk, az expediálással járó fáradságért bőven kárpótol.

KUSZKÓ ISTVÁN,

a „kolozsvári athlétikai club“ titkárja.

A régi rómaiak nyilvános játékaikról.

Irta: VARJU JÁNOS.

(Folytatás.)

Augustus egy intésére csend lesz s megkezdődik a nemes ifjak fölvonulása. A lovascsapat élén hófehér paripán, hasonló színű tógában, nyakában arany lánczccal fején megnyirbált koszorúval, aranyhegyű kopjákat tartva kezében, büszkén, emelt fejjel úgrat ki a pályatér közepére Augustus legidősb gyermeke, az ifjúság vezére (princeps juventutis) C. Caesar. Három csapatra oszolván utána az ifjak két rendje, t. i. idősebbek (17 évig) és gyermekek (12 évig), élükön három vezető száguldoz (equitum ductores), tizenkét gyermek követi mindeniket majd fehér, majd aranyárga pej, majd meg bogárfekete paripákon. A gyermekek csapatját a kis L. Caesar vezeti, szemgyönyörkedtő keccsel ülven meg a pompás paripát, melyet Arles vidékéről egyesén az ő számára hozattak. A többi gyermek is válagatott méneken nyargal, melyeknek értéke egyenként is egész uradalmakkal fölér. Taps és ujjongás fogadja e szép kis sereget. Ragyogó fegyvereik- és tegzeiknél csak a bennök gyönyörködő szülők szemei fényesebbek, szépségökkel csak a minden mozdulatukat elragadtatással tekintő atyák boldogsága versenyezhet. Mintán a pályatér közepén magukat Augustus előtt bemutatták, körül lovagolják az egész circust s elvonulnak övéik szemei előtt. Mindenfelől taps, szerencsekíváratok vagy virágzapor éri őket. Erre a három vezető jelt ad s a különválasztott csapatok egymás ellen fordulnak s ellenséges szándékkal megtámadják egymást. Felváltva védelemből támadásba mennek át; egyik csapat a másikba keveredik; összebonyolódnak, meg szétfutnak; fegyvereik összecsattanak, arcuk kipirul s szemök lánggal ég. Majd futásnak erednek, majd ismét egymás ellen fordítják kopjaikat vagy pedig békésen lépdelnek egymás mellett. Furfangos kanyarulattal kölcsönösen akadályozzák a gyermekek egymásnak mozdulatait s színlett viadalban futásnak erednek. Mindez a valódi harc, az igazi viadal színét viseli magán s a nézőket is annyira föllelkesíti, hogy nem egy kiáltás hangzik le fölülről: „Lucius, ne hagyd magad!“ Csak bátran előre, Corne-

lius!“ „Ez dicső támadás volt, kis Caesar!“ Egyszerre zúgó vihareként tör ki a lelkesedés együttes kiáltása: „Istenek óvjanak benneteket, Róma büszkeségei, az örök városnak szemefénye!“ — S a gyönyörű, csillogó, ifjú sereg, megtéven a tisztelgést Augustus páholya előtt s a körmenetet a pályán végig, üdvívalgás, taps és virágzapor között, mint jött, eltávozik.

Az elemi erővel kitört siketítő kiabálás is lassanként a tenger csöndes mormolásához hasonló zúgássá szelidül. Mindenkit a nyugodt önelégültség érzete fog el s a látottak mindenfelé élénk beszélgetés tárgyát képezik. Épen ismerős lovagjaink körül is egy nagy társaság alakult, a mely — úgy látszik — épen az imént előadott látványosságot beszéli meg. Hallgassunk csak rájuk, vajjon mi tanulságost mondhatnak róla.

Úgy áll a dolog, Servius barátom. — halljuk Quintust folytatólag beszélni, — hogy felsége Caesarunk e gyermekharczokkal a régi idők üdvös hagyományait kívánja fölleleveníttetni s ifjainkban már zsenge koruktól kezdve a dicső ősök példáján való lelkesülést ápolni.

— Én meg úgy gondolom, barátom, — veti közbe az imént Serviusnak szólított büszke tartású patricius ifjú, — hogy ezt tisztán családi érdekekből teszi urunk. Családjá, a gens Julia, Aeneas nemzeti őstinktől, illetőleg ennek Julius nevű fiától származtatja magát. Már pedig Aeneas trójai volt, s mint ilyen, Trójából hozta magával e játékok ismeretét Latium földjére. *) Mi természetesebb tehát, mint az, hogy ezeknek följújtásával csak öndicsőítést akar és saját fiainak kitüntetését a többi fölött.

(Folyt. követk.)

A tornatanítás Magyarországi iskolaiban.

E rovatunkban a tornatanítás állapotát ismertetjük az ország összes tanintézteiben, ezeknek évi „Értesítő“-i után.

A rozsnyói evang. főgymnasiumban a lefolyt tanévben Reimlinger Gyula tanár tanította a tornázást, s a katonai gyakorlatokra is oktatta a növendékeit. Az intézet tornaeszközeinek gyűjteményét is leírja az évi értesítő, e szerint van 4 darab korlát különböző nagyságú. 5 db. nyújtó, 1 db. vas- és 6 db. fanyújtó rúd. 1 db. ugrókészülék ugró deszkával. 1 db. függő nyújtó (Trapez). 1 db. négyes körhinta. 1 db. hinta. 1 db. hintalétra. 1 db. vízszintes létra. 4 pár gyűrű. 5 db. mászó rúd. 2 db. mászó kötel. 2 db. árboeczfa. 28 pár súlyzó. 5 db. súly (dobásra). 27 db. fabot. 9 pár láb. 2 pár létra. 1 súlyhúzó állvány. Ez idén a tornaszerek gyarapodtak: 1 db. új mozgó létrával vétel útján. 20 pár súlyzóval ajándék útján. (Schlosser Albert úr ajándéka.)

A rimaszombati prot. főgymnasiumban, melynek értesítőjét Baksay István igazgató szerkesztette, Benkó János okl. tornatanár tanította a testgyakorlatokat, ki is a következőkép osztotta be a négy felső osztály tananyagát: Tornázat az V—VIII. osztályban. Rendgyakorlatok. Ellenvonulással oszlopba fejlődés, oszlopmozdulatok, szakaszgyakorlatok. — Szabadgyakorlatok: Ellenoldalu mozdulatok, társasgyakorlatok: kettős és hármas sorokban, 4—8 ütemes szabadgyakorlatok, súlyzó- és botgyakorlatok. Távfutás 1—15 percig. — Szergyakorlat: hossz-, magas-, át- és mélybe-ugrás. — Kapástámfa: lovagkanyarulati, vetődési felülések nyeregbe és nyereg nélkül. Farkas-, tolvaj-, terpesz- és

*) Innen a nevek is: Troja vagy Trojae lusus. Máskép: ludicrum Trojae.

guggoló átugrások; kanyarlati-, vetődési-, tompor- és guggoló leugrások. Karfeszítés és karhajlítások. Feszításmasban lábemelés, terpesztés, törzshajlítás és mérleg terpesztéssel és nélkül. — Rugódeszka: mint a IV. osztályban. — Nyújtó: fel- és átfordulás, hátsófüggés, szabad térdfüggés, térdfellendülés a kezek kívül és belül egy térdrel kifordulás, feszektámasz két és egy kézen, előre és hátra kiugrás magas lengésből, zsinórugrás előre, alsó mérleg, karrángás. — Korlát: támlázás előre és hátra külön és összekötve alkalmas lábgyakorlatokkal. Lendülés, lendülésbe támlázás, szökdelés előre és hátra karhajlításban. Előre- és hátraugrás lengésből, oldalugrás. — Bak: felülések mellmagasságban és pedig: tompor, vetődési, lovag, terpeszvetődési, kanyarlati. Kanyarlati-, vetődési-, tompor- és guggoló átugrások, leugrások térdről és talpról, egyensúlygyakorlatok lábon, magas bakátugrás a deszka eltávolításával. — Rugódeszka és magas korlát: oldalulás, külső és belső lovagülés, kanyarlati lovagülés a mellő és hátsó kapocsfán, közbe lengés, terpesztés, kanyarlati vetugrás, béka, vetődési átugrás a mellő és tulsó kapocsfáról, kanyarlati lovagülés a karon, gerincztörés, kigyó és olló, lovagolás, félhold, alsó kifordulás és fellendülések.

Különfélék.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedíálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Lipót-utca 50.) intézendő.

Fürdőhelyiség az iskolákban. Német tanügyi körökben egy igen időszerű kérdés van most napirenden, hogy tudniillik miként kell és miként lehet az iskolákban fürdőhelyiségeket berendezni, melyekben az ifjúság úszni is tanulhatna.

Nyári gyalogkirándulások. A Kolozsvári Athletikai Club tagjainak nagyobb része szétozolt a szelírsza különböző irányában nagyobb gyalogkirándulásokra. A kirándulók kisebb csoportokban, 3—4—5-en képezve egy-egy csoportot indultak vándor újtókra. A regényes vidékekben gazdag Erdélyi részek minden táján találkozhatni a szünidőkön kolozsvári athlétákkal. Az újtókba eső városokban, mint lelkes Apostolok, mindenütt terjesztik a testgyakorlatok eszméjét. Mint értesültünk, már nem egy városban foglalkoznak a lelkesítés eme révén azzal az eszmével, hogy testgyakorló egyesületet alakítsanak. E kirándulások eredményéről az ősz folyamán a „Herkules” részletes tudósítást fog közölni.

Versenygyaloglás Kolozsvártól Deésig. A Kolozsvári Athletikai Club október 10-én versenytávgyaloglást rendez Kolozsvártól Deésig 59 km. távolságra. Díjak: arany-, ezüst-, bronz-érem. A részletes propozíciókat később teszi közzé a verseny-bizottság.

A Kolozsvári Athletikai Club ama tagjai, kik a nyári időt Kolozsvárt töltik, e hó 31-én kirándulnak a tordai hasadékhöz. Indulnak d. u. 2 órakor s a hasadékhöz estve 6-kor érkeznek. Ez nap a hasadék hegyeit jár-

ják be s ottan meghálnak, másnap reggel pedig a barlangokat szemlélik meg. Azután bevonulnak Tordára, Tordán a sósfürdőben megfürödnek, megnézik a város nevezetességeit s a d. u. órákban folytatják gyalogútjukat vissza Kolozsvárra.

A Kolozsvári Athletikai Club igazgató választmánya a június 2-án tartott gyűlésen a verseny-bizottságnak, a versenyek közül tanúsított fáradhatatlan és sikeres működéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A club tagjai sorába Deáky Albert, Dunky Kálmán és Hamedli Gyula rendes, dr. Bartha János, Burekhardt Ágoston és Tauffer Ferenczet pedig pártoló tagokul felvette.

A palicsi és balatoni versenyekről lapunk zártakor vettünk részletes tudósításokat; ezeket jövő számunkban fogjuk közölni.

Versenyúszás a Tiszán. A csongrádi versenyúszásról végre sikerült közelebbi adatokat megtudnunk s ezeket a következőkben közöljük: A csongrádi ifjúság múlt hó 26-án délután 5 órakor a Tiszán versenyúszást rendezett. A pálya 6 klm. hosszú volt. A versenyúszásra 8-an jelentkeztek, úgy mint: Eder János, Hecker Mátyás, Halász Ignác, Holtzer Adolf, Spéth Henrik, Tihanyi Endre, Turcsányi Mihály és Weisz Tivadar. A jelentkezők pontban öt órakor indultak el a csongrádi hajóállomástól. Az úszókat nagyszámú és díszes közönség követte csónakokon, a nép pedig a partról nézte az érdekes versenyt. Az első két-három kilométert mind a nyolczan szépen úszták meg, a versenypálya közepén azonban négyen csónakra ültek s csak Hacker Mátyás, Halász Ignác, Holtzer Adolf és Tihanyi Endre folytatták tovább az úszást. A pálya végén erős küzdelem fejlődött ki Holtzer Adolf ügyvédjelölt és Tihanyi Endre színész közt, a kik sokáig egészen egymás mellett haladtak, úgy hogy az eredmény nagyon kétes volt. Végre mégis Holtzer lett az első, 1 óra alatt téve meg a 6 klméter hosszú útat. Három másodpercet utána érkezett be Tihanyi Endre másodiknak, harmadik lett Halász Ignác 1 óra 15 perc alatt, negyedik pedig — 1 óra 20 perc — Hacker Mátyás. A közönség megéljenizte a győztest. A versenyzők és a velük jött díszes társaság a versen után a parton erre a célra készített faházba vonult, s a versenyt kedélyes lakoma zárta be, a melynek csak a hajnal vetett véget.

Pörlekedő sportsman. A prágai csónakázó egylettel pörlekedik most egy Havlik nevű sportsman, ki 1885-ben megnyerte a „Moldau” bajnokságát, melyet azonban még egy évben meg kellett volna védenie. Az idén azonban a bizottság nem rendez versenyt, mire Havlik úr azt mondja, hogy akkor ő egyszerűen megtartja a díjat, holott a bizottság azt mondja, hogy 1887-ben tartozik kiállani még egyszer érte, de akkor Havlik úr már leakarja tenni örökre az evezőket. Véres harc azonban valószínűleg nem lesz Havlik úr miatt.

Velocipéd-kirándulás Nagyváradra. Vándory József jul. 30-án Nagyváradra velocipédezett, honnan a következőket írják: Egy velocipédista érkezett tegnap délelőtt városunkba: Vándory József fővárosi tanár és cs. kir. tartalékos hadnagy, ki tavaly Párisba, az idén pedig többek társaságában a dunántúli részekben tett nagyobb körutatót. Budapestről Hatvannak, Egernek, Tisza-Fürednek, Kunhegyesnek, Karcagnak és Püspök-Ladánynak kerülve, városunkba érkezett. A derek sportsman hétfőn reggel indult el Budapestről. Útjában mindenütt a legszívélyesebb fogadtatásban részesült, minek következtében útjában fel is tartatott, s ennek tulajdo-

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sabos petitóért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Lipót-utca
50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ÁRADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVÁI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-ÚJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SÉLMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SÓPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TENESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

Velocipéd-sportunk.

Az e tárgyban már több ízben megjelent közlemények során legyen szabad ez ép oly edző, mint kedvtöltő sportról, annak nálunk való fejlődése szempontjából nekem is némelyeket közölnöm.

Eleinte, t. i. mikor a sport a legújabb neme nálunk még új, még szokatlan volt, tagadhatatlanul részint rosz szemmel néztek, részint egyenesen nevetségesnek és mindennek inkább, mint jónak mondták. Csakhamar azonban megszokták a látványt, s a magasan a kerék hátán ülő és ép oly gyorsan mint kecses tartással nesz-telenül tova haladó „lovass“ nem volt többé nevetséges alak, mely után a minden újítástól rendesen idegenkedő nagy tömeg fejcsóválva pillantott, hanem manapság annyira meghonosodott a testgyakorlat e nemes faja, hogy mindinkább szélesebb köröket hódít meg magának, mit leginkább azon körülmény bizonyít, hogy a már sok helyen fennálló egyleteken és clubokon kívül az ország legkülönbözőbb vidékein mindig új és új ily egyletek alakulnak, a már meglévők pedig szép virágzásnak örvendenek. Hogy itt-ott mégis akad, a ki ellenszenvvel viseltetik a velocipéd-sport iránt, az nem igen csodálkoztathat senkit; látunk ily jelenséget minden dolognál, minden új kezdeményezésnél, de ily külön véleményt tápláló egyének fölött bátran „napirendre“ térhetni.

A mi e nemes testgyakorlat népszerűsítését illeti, a „Magyar Velocipéd Club“ büszkén vallhatja magát oly egyesületnek, mely e sport érdekeit oly mérvben mozditja elő, hogy majdan, ha annak története ha-

zánkban meg fog iratni, méltán első helyen lesz megemlíthető. Bizonyítja azt többek között a salgó-tarjáni sport-ünnepély, melynek úgyszólván páratlan sikere volt, továbbá elég, ha oda utalunk a Magyar Velocipéd Club által rendezett rimaszombati, balassa-gyarmati, egri stb. stb. ünnepélyekre, melyek nem kevésbé sikerültek. Még nem vagyunk ugyan a gyakorlat és tökéletesség oly magas fokán, mint vannak Angliában, a velocipéd-sport hazájában, de bizton feltehető, hogy kitartás és iparkodás mellett az angolokat is elfogjuk érni; példa és bizonyíték erre többek között Philipovics Emil, ki 1 p. 40 mp. alatt tett meg ezer méternyi utat, mely eredmény már meglehetősen megközelíti az angol record-ot.

Míg a fővárosban a Duna bal partján létező két egyesület a velocipéd-sport mindnagyobb mérvben való terjesztésén fáradozik, a budai oldalon a „Hunnia Velocipéd-egyesület“ törekszik a hasonló cél elérésére. Utóbbi egyesület már 28 tagból áll, de rendelkezik mindazon kellékekkel, melyek szükségesek, hogy, talán nem nagyon távol időben, nagy, életerős és hatalmas egyesületté fejlődjen és részesek benne már most igen jó, kitartó erők, mit a balaton-füredi kirándulás alkalmával is lehetett constataálni.

A mi az új clubokat illeti, ha a vidéken körütekintünk, mindenütt találkozunk ma már „velocipédisták“-kal és, mint említettük, sok helyütt új egyletek vannak alakulóban; p. o. a salgó-tarjáni vasparipa-egyesület, mely már is jelét adta életképességének a Magyar Velocipéd-egyesülettel közösen rendezett verseny által, továbbá a rimaszombati és a balassa-gyarmati, nem-

különben az egri club, mely utóbbinak alakításán első sorban a Magyar Velocipéd Club tagjai, névszerint Kaszás, Vuits, Schwanda stb. fáradhatlanul működtek, sőt az alapszabályok kidolgozásához is hozzájárultak, így akaráván részben legalább megköszönni a lelkes egriek által szívélyes és szeretetreméltó modorral kivált híres „egri vörös” gondúzó és búcszó italt.

Azon felhívással végzem szerény közleményemet, hogy iparkodjunk egyesülni minél tömegesebben a testedző, nemes sport gyakorlására és ne hagyjuk magunkat egyes roszakaró hangok által e testgyakorlat rendszeres keresztülvitelétől eltántorítani, s tul ne szárnyaltassuk magunkat senki által.

RÉMY ZSIGMOND.

A „Stefánia yacht-egylet” vitorla, evező és úszóversenyei.

(2-ik közlemény.)

Balaton-Füred aug. 5-én.

Julius 26-án. Batthyány hercegnő díj, 1-ső osztályú hajók számára. Táv 27 kilométer. Neveztek: Nemo kapitány „Álmom”-ja és gróf Károlyi László „Arám”-ja, az első 18, a második 16 tonás Cutter. Arám, Álmomtól 1 perc 40³/₁₀ mp.-nyi időtérítményt (time allowance) kap.

Start: reggel 9 órakor kedvező északnyugoti széllel a vezetést a kisebb de gyorsan futó Arám vette át, a célzászlók között 9 óra 50 mp., Álmom 9 óra 2 p. 9 mp. haladván el. Az első három szöveget, (t. i. Füredről a tihanyi és síófoki úszányok megkerülése után vissza a starthoz) először érkezett Arám 10 óra 29 p. 20 mp., Álmom 10 óra 28 p. 20 mp., egy percczel később Arám.

Finish: Arám 12 óra 58 p. 30 mp., Álmom 12 óra 59 perc.

Arám tehát veszélyes ellenfelét — elsőrangú kormányosának Szapáry Károly grófnak jeles vezetése alatt — 1 p. 10³/₁₀ mpczel legyőzte, s az értékes ezüst serleget Károlyi gróf owne számára biztosította.

Jul. 27-én. Síófok-Balatonfüred között bajnoki távúszás. Táv 15 kilométer. Neveztek: Schwanda. Gusztáv gépészmérnök s e lapok érdemes munkatársa, palicsi bajnok jelölt, és Webb Lázár álnév alatt a „Stefánia yacht-egylet” egyik ügybuzgó tagja, különben ismert regattista és sport író. A Balaton vize hiteles mérések szerint reggeli 8 órakor már 23 foknyi meleget mutatott; teljes szélcsend, s a vízen alig néhány fodrocaska rezgett. Ez érdekesnek ígérkezett verseny juryját gr. Zichy Antal elnöklété alatt Szapáry Károly gr. és Jankovich István, ez utóbbi starterként is, képviselték, Porzsolt Gyula clubtitkár s állandó versenybizottsági jegyző kíséretében.

A jury és a versenyzők szép számú sportkedvelő által követve, teljes élelmi apparatussal, reggel 7 órakor a „Kisfaludy”-n átkeltek a melege kékellő somogyi partra, hol már a síófoki díszes hölgyközönség fellobogózott csónakokon feszült kíváncsisággal várakozott.

A keskeny kis mólóról történt az indulás, versenyzők az ott vállig érő Balatonba ereszkedtek s a starter reggeli 8 óra 40 perccel megadta az indulási jelt.

Vezetett a hatalmas izomú s naptól megfeketedett karú Webb, utáma egyenletesen s különösen szép, láb-

tempókkal Schwanda; a versenybizottsági jegyző azonban már jó előre jelezte, hogy Webb a rendetlen étkezést nem sokára meg fogja érezni, s tényleg jó fél órai gyors úszás után a közelben czirkált „Vészmadár” yachtra szállott s ez által feladta a versenyt; hogy Schwanda jobb kedvvel ússzék. Szapáry, Porzsolt és Jankovich (szóval majd az egész jury) utána és 4 5 méterrel mellette úsztak, Jankovich ³/₄, Porzsolt 1 óra 45 p., Szapáry 2 óra 30 p.-nyi időig hosszú tempókkal igyekeztek a gyakorlottabb Schwandával együtt úszni; az egész kis úszó karaván a legkedélyesebb discursusba elegyedett, s közbe-közbe (úgy ¹/₂12 felé) úszva meg is villásreggeliztek, midőn a tihanyi hegy háta mögül egy hirtelen szélroham az eddig ábrándos Balatont fel nem borzongatta, egyik hullám a másik után vágta arcba a már 4 óránál tovább úszó versenyzőt, még egy jó óráig küzdött az árral, de a méter magasságról szemébe vágódó csapások végre is kihozták nyugalmából s 5 óra 8 p.-nyi kitartó s circa 10 kilométernyi távot befogó úszás után ő is kénytelen volt a versenyt feladni, s a Balatonnak átúszásáról, s így a Balaton bajnokságáról is, ez évre legalább, lemondani.

Schwanda kétségtelenül Zsögöd után hazánkban tán a 2-ik legjobb úszója, de a hullámok elleni traininget — miben a derék Szekrényessy excellál — absolute nélkülözötte, s azzal, hogy a ssászárfürdői bassain langyos vizében 10 óráig úszkált egyhúzómban, még messze állott a méter magas hullámokkal megmérkőzhetés lehetőségétől.

Kívánjuk, hogy a jövőre a verseny előtt legalább 2 héttel előbb jöjjön le Füredre.

A nemzetközi akadály és gyors úszások a szabálytalan s így el nem fogadott nevezések miatt ez évről elmaradtak.

Jul. 28-án. Az Almádba tervezett általános vitorlázás, a hatalmas észak-keleti szél s öles hullámok miatt — a gyengéd nemre való tekintettel — elhalasztatván, helyette a „nosztori völgy” kerestetett fel.

E sorok írója, és Vadnay Béla birtokos és jeles úszó, a „St. y.-e.” „Mariska” yachtján Kerkápolyi Károly belső titkos tanácsos és nejevel ép a felségesen szép vihar miatt vitorlákra keltek, s daczára hogy az átvágódott hullámok által bőrig áztak, a festőies almádi fürdőt minden nagyobb baj nélkül sikerült elérniük.

Kerkápolyiek életökben először ültek yachton, s feltétlen bátorságukban adták tanújeleit.

„Mariska” a hatalmas hullámrohamokban egészen éllel feküdt s 3 úrbocza majd a fel-fel szökkenő hullámokat érintette; a yacht orrán feltornyosult vize ezüst habbal omlott a bordázaton végig reánk, két derék fumei matrózunk a kormányrudnál éberen dől ki ellensúlyozni a merész fekvésű hajót. Visszafelé már hátba kapott a szélvihar s a part mentén kocsin 4 órai jó hajtást igénylő utat, almáditól Füredig ³/₄ óra alatt száguldotuk be. Felséges „hullám Curir zug,” s még felségesebb sport! De kár is nekünk Ostendében. Trouvillban stb. elverni pénzünket, mikor az orrunk előtt van ez isteni beltengerünk.

Jul. 29-én. Pihenő.

Jul. 30-án. Hölgyek díja. Minden hajó számára. Táv 27 kilométer. Neveztek: Jolánta, Olyanincs és Mignonette.

Start: d. e. 10 óra, az első 3 szöveget befutották: Jolánta 10 óra 58 p. 32 mp., Mignonette 10 óra 59 p., Olyanincs 11 óra 4 p. 40 mp.

Finish: Jolánta 12 óra 26 p. 30 mp., Mignonette 12 óra 32 p. 32 mp. diff. 6:2 p., Olyanincs 1 óra.

„Mignonette” ismét a legyőzhetetlen Szapáry Károly kormányzása alatt 27 mp. tiszta nyeréssel győzött. Jolánta e versenynél Mignonettenek 6 p. és 29 mp. időtérítményt volt kénytelen adni.

E verseny a legszebb és legizgalmasabb látványok egyike volt, a nézők mind a másodperczeket olvasták, a totalizateur játszóknak, egyik matsh a másikat érte, míg a győztes „Jottról” hipp-hipp hurrák s lelkes bravók között bevezetett a rokonszenves kormányos szép hajótulajdonosával.

Jul. 31-én. Tedesco díj. Minden hajó számára. Táv 40 kilométer.

Neveztek: „Álmom” ad: Arámnak 3 p. 50 mp., Mignonettenek 20 p. 44 mp. 16 p. 54 mp., Aranyembernek 34 p. 30 mp. 10 p. — 13 p. 16 mp.

Start d. e. 10 óra dél-délkeleti széllel.

Finish: Álmom d. u. 2 óra 5 p. 13 mp., Arám d. u. 2 óra 12 p. 23 mp., Mignonette d. u. 3 óra 10 p. 5 mp., Aranyember d. u. 3 óra 16 p. 37 mp. Győztes: Álmom a Commodore biztos vezetése alatt.

Aug. 1-én. Az Annabál alkalmával Füredre érkezett nagyobb néző közönség kedvéért, programmon kívül rendeztek:

(Délelőtt) 1000 méteres úszó-verseny hölgyek díjával. Indultak Vadnay Béla a „St. y.-e.” új tagja, „szép szál legény” mondhatnánk, ha parasztnak született volna, és Huray Ferencz sokkal gyengébb constructióval. Vadnay folyton hanyatt és gyorsan úszott s tetszés szerint nyert.

A 100 méteres gyorsúszást, ugyancsak Vadnay nyerte meg Huray és a debreczeni jó gyalogló Gyürky Sándor ellen.

Legénység gig versenye. Táv 500 méter egyenes vonalban. 3 gig indult. Start d. u. 6 óra 16 p. vezetett Giovanni fiumei izmos matróz, s angol elleuit játsza verte le, percenként 44-es sztrókkal.

Csebeerverseny. 3 kertész suhancz unaesthetikus nyomorgása, dézsákban félmeztelenül guggolva evezni akarás, — jó volna vele jövőre egészen felhagyni, sokkal szebbek annál az ismert angol tréfás vízi versenyek.

Sandolin-verseny kétszeri felfordulással. Táv 100 méter. Indult 3 suhancz, hideg északi szélben, komikus és fárasztó erőlködések után jutva a célhoz.

Urak sandolin-versenye. Táv. 250 méter egyenes vonalban. Indultak: Szapáry Károly gr. és dr. Mihálkovich Tivadar. Start: d. u. 6 óra 37 p. vezetett Szapáry, s miután az ő sandolinja ellenfelénél keskenyebb volt s a szél kevesebb részét is érhetette, s viszont Mihálkovich sokáig volt kénytelen az erős délnyugoti szél ellen csak baloldaltól evezni; Szapáry könnyen nyert, s a célhoz 6 óra 40 p. és 30 mp.-kor ért, utána Mihálkovich 30 mp.-el.

Aug. 2-án. A tervezett általános gyakorlat helyett, programmon kívül egy 26 kilométernyi „Handicap” vitorla-verseny rendeztetett. Tedesco Ödön által följárlott tiszteletdíjjal.

Neveztek és indultak: Álmom ad Arámnak 2 p. 50 mp., Jolántának 4 p., Vészmadárnak 7 p., Mignonettenek 8 p. 50 mp., Mementonak 11 p., Ilonának 14 p.

Start: d. u. 3 óra délnyugoti kedvező széllel vezetett Vészmadár, utána Arám, Jolánta, Királynő, Memento, Álmom, Ilona és Mignonette.

Az első 3 szöveget a következők sorrendben futották be: Álmom 3 óra 38 p. 5 mp., Arám 3 óra 39 p. 7 mp., Jolánta 3 óra 39 p. 25 mp., Királynő 3 óra 39 p. 50 mp.,

Vészmadár 3 óra 42 p. 37 mp., Mignonette 3 óra 46 p. 3 mp., Memento 3 óra 47 p. 15 mp., Ilona 3 óra 55 p.

Finish: Álmom d. u. 4 óra 12 p. 15 mp., Arám 4 óra 14 p. 22 mp., II. Jolánta 4 óra 15 p. 35 mp., I. Királynő 4 óra 17 p. 22 mp., Vészmadár 4 óra 22 p. 15 mp., Mignonette 4 óra 27 p. 50 mp., Memento 4 óra 33 p., Ilona 4 óra 43 p. 38 mp.

Királynő Jolánta ellen 2 p. 37 mp.-cel szépen nyert Szarvasy Sándor ügyes vezetése alatt.

Aug. 3-án. Clotild főherczegasszony Ö Fensége nek tiszteletére, programmon kívül, rendeztek:

1. Balatoni halászkok táv- és párevezős-versenyei, az elsöben 8 hajó, az utóbbiban 5 hajó indult, rémséges láрма és tolakodás között.

2. Urak sandolin-versenye. Táv 150 méter. Neveztek és indultak: dr. Mihálkovich Tivadar, Szapáry Károly és Zichy István gróf.

Most már Szapáry előnye inkább kitűnt, ki egy perczre sem engedte Mihálkovichot elébe vágni, s fél csónakhosszal szépen győzött, s a St. y.-e. ezüst érmét jól megérdemelte, — Zichy gr. ki inkább csak a versenykép élénkítése céljából indult, hátul maradt.

3. Urak gép-versenyére. (pair-oar) Táv 2. Neveztek és indultak: dr. Mihálkovich, Jankovich István, a kis Szarvasy Imre mint kormányos, a második csapat Szapáry Károly gr., Keglevich Gyula gr., ifj. Szarvasy Sándor kormányossal.

Az első indulásnál Mihálkovich evezőt tört, s udvarias ellenfelei újra indultak s egy hajóhosszal legyőzték a trainirozott régi evezősöket. — Híjába Szapáry az idén legyőzhetetlennek bizonyult, a mennyiben 11 győzelmet aratott, mi úgy értendő, hogy a mely hajón ő ült (8-nál) ha nem is volt bejelentett hajóvezető, az a hajó az ő tanácsai alapján elsőnek ért be, s 3 győzelme a két sandolin s egy gig versenyekre esik.

Sok ily vízi sportsmant kívánunk hazánknak.

A Fenséges asszony is abban a szerencsében is részesítette az idei vitorla regatták hőseit, hogy gratulált neki, bizonyára szép és jól megérdemelt kitüntetés.

Aug. 4-én. „Főherczegné díja.” Tiszteletdíj, adva Clotild főherczeg asszony Ö Fensége által. Táv 15 kilométer háromszögben.

Neveztek: Álmom ad Arámnak 52 mp., Mignonettenek 4 p. 40 mp., Királynőnek 3 p. 44 mp., Vészmadárnak 52 mp., Mementonak 7 p. 15 mp., Jolántának 1 p. 32 mp.

Start: reggel 9 óra 12 p. gyenge északi széllel. „Arám”-ot Károlyi László tulajdonosa kellő időben visszavonta, s Vészmadár nem indult.

A szépen felvonult vitorlások harcát a Főherczegné Ö Fensége s udvari kísérete, Zichy Iréne grófnő, Boxberg bárónő és a véghetetlenül kedves Nyáry báró altábornagy és udvarmester úr, a legnagyobb érdeklődés mellett igen hosszan szemlélték.

Finish: Mignonette d. e. 11 óra 52 p. 55 mp., Királynő 11 óra 57 p. 33 mp., Jolánta 12 óra 57 p. 5 mp., Memento d. u. 1 óra 26 p. 50 mp.

Nyertes: — A szerencsés kezű Szapáry Károly vezetése alatt megint — „Mignonette” a time allowance szerint 6 p. 26 mp., tisztán pedig 5 p. 22 másodperczel.

Aug. 5-én. „Vándordíj.” Táv 50 kilométer, háromszögben 15 kilom., a tilhanyi, siófoki és kenesei úszányok megkerülése után vissza Füredre. 1000 frt értékű gyönyörű ezüst (dombormívű) nagy serleg tiszteletdíjjal.

Evenként egy verseny, nyertes, ki három egymás-

után következő versenyen győz. Díj győztes őrizetére bízatik mindaddig, míg a végleges győzelem el nem dől.

Start: d. e. 10 óra észak-keleti gyenge széllel, mely 11, 12 felé erős záporral kísérve fél viharra fejlődött.

Neveztek és indultak: Álom, Aranyember és Mignonette. Vezetett a célzárlók előtt Aranyember, utána Mignonette és utolsónak Álom, a gyenge szél mellett kevés kilátással a nyerésre; a mint azonban a tihanyi és síófoki úszányokat elhagyták, a megerősödött szél a két kisebb hajónak vitorláit annyira lehajlította, hogy a sebességből igen sokat elvesztettek, míg a 18 tonnás karcsú Álomnak nagy vitorla falai a legnagyobb viharok nyomását is kellő szög alatt állhatván ki, egyszerre előre szökhetett, s ezt a hatalmas előnyét a verseny végéig is megtartotta.

A Finishről szóló részletes recordot már Fűreden be nem várhatván, csak annyit konstatálhatok örömmel, hogy a „vándordíj” ez évre gróf Eszterházy Mihálynak, mint a „St. y.-e.” érdemes elnökének jutott kezébe, s azt hiszem a vitorlázás nemes sportjának minden barátja a legmelegebben óhajtja, hogy azt a jövő két-évi versenyeknél is megtarthassa.

Sajnálkozással kell azonban constataálnunk, hogy a kihirdetett sportmulatságok egy része, mint a kacsavadászat, lándzsaharc, bug-spreet járás és bűvárverseny, résztvevők hiánya miatt elmaradt.

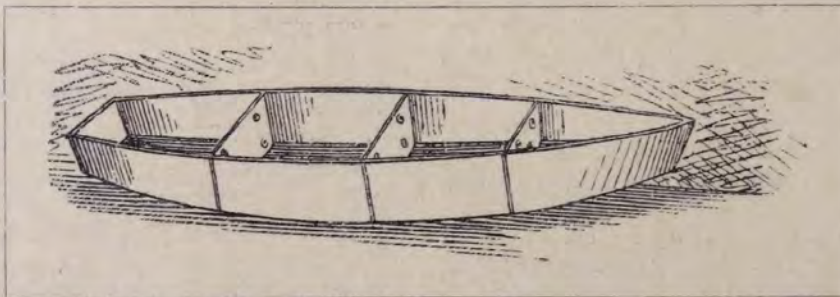
BARÁTOSI PORZSOLT GYULA,
a „Stefánia yacht-egylet” titkára.

Szétszedhető csónak.

(Képpel.)

A találatekonyság egy igen szép bizonyítékát láthatjuk jelen ké-
pünkön, kis helyen elfér egy csónak, mely négy darabból van össze-
szófolva, a négy külön kis részt egymásba lehet rakni úgy, hogy az egész nagysága a szétszedett csónaknak csakis a képen látható közép résznek felelne meg.

Nem kell sokat fejtegetnünk előnyeit egy ily csónaknak, tudják azt mindnyájan, mily sok nehézséget okoz a vízi járművek szárazon szállítás; szabályozatlan sebesebb folyású vizeinken igen gyakran meg kell azt tenni a csónakosoknak, hogy az egy darabban nehezen hordható csónakot hol ki, hol ismét be kell emelgetni a vízből s czipelni a szárazon, mennyivel könnyebb leendő ezután, ha a rajzolt csónakkal teendik meg útjaikat. A sikerült vízimű feltalálója, bizonyos H. Schneider Landsbergből, elismerésre méltó hasznót hozott feltalálásával a közönségnek. Az árak, mennyibe ily csónakok kerülnek, különbözők s nagyságuk szerint változnak 10—15 Mark között. Megrendelhető H. Treichlernél Zürichben.

— a. — r.

A palicsi versenyek.

(1886. aug. 1.)

Nagyszámú vendégek érkeztek szombaton az ország minden oldaláról Szabadkára! Az idő kedvezőnek ígérkezik s így a verseny sikere bizonyosnak mondható.

Aug. 1-én, vasárnap reggel 6 órakor indították útnak a bajnoki célverseny kihívóit először a training-jében megsántult Balogh Dezső bajnokjelölttel. Az út igen homokos, mert 2 hónap óta nem volt eső. A bajnokjelölt szokott nyugodtságával indult nagy újtára és biztos volt, hogy őt nem győzheti le más, mint — ő maga. Úgy is lett! A bajnokjelölt, ki a trainirozásnál 54 p. alatt futotta a 15 klm., itt csak 59 : 35 alatt volt képes beérkezni. Tehát rosszabb idő a múlt évinél (55 : 42) és így nem avatott fel bajnokká, hanem visszavesztett bajnokjelöltnek. Második lett Papp Nándor 62 : 02, harmadik Malachowszky György 65 : 44, és negyedik Gruda Pál 66 : 53 alatt. A többiek feladták a versenyt; de mindenesetre dicséretes, hogy 3 szabadkai is érkezett, a mi arra enged következtetni, hogy a szabadkaiak, ha úgy trainiroznának mint a pestiek, igen jó ellenfelek lehetnének. A bajnokjelölt beérkezése után alig birta kiállani fájdalomát a megrándult lábával és ki tudja nem lesz-e baja hosszadalmas!

D. e. 9 órakor kezdődött a 100 m. gyorsúszás, mely 1 p. 32 mp. alatt lett volna megteendő, hogy az arany érem kiadassék. Meglehetősen szél fújt és a tó tiszteséges hullámokat vert. De az úszók szerencséjére a szél iránya határozottan megegyezett az úszás irányával és így mindenki azt várta, hogy a „favori” beússza a kitűzött idő alatt. Pedig dehogy! Első lett Vécsei Samu 1 : 53 $\frac{1}{4}$ alatt (ki múlt évben Rohonczy A. mellett jó második volt), második Franklin Dezső 2 : 09 és harmadik Berger Béla 2 : 10 alatt. Mindezen idők igen rosszak és arra mutatnak, hogy az alkalmazott úszási módok egyike sem megfelelő a gyorsúszásnak. A singelés hasznos volna, de a győztes oly rosszul csinálja azt, hogy már nem is singelés, hanem a kezeknek a levegőben való csapkodása és vízbe eresztése. Ezt komolyabban kellene tanulmányozni.

D. e. 10 órakor kezdődött a 3000 m. bajnoki távúszás, melyre a bajnokjelöltön kívül még öten indultak. A közönség kedvence Wéber Frigyes volt, ki már múlt évben is mérkőzött Schwanda Gusztávval, de akkor beszállt a csónakba, mihelyt a bajnokjelölt őt 200 méterrel utólérte. Göres fogta akkor a lábát! Az idén igen gyors tempóban indult és kényszerítette a bajnokjelöltet hasonlóan indulni; pedig ez volt vesztes! A beúszandó háromszög egy-egy oldala 250 m. volt s így a pálya 750 m., melyet 4-szer kellett körülúszni. Az első körnél a bajnokjelölt csak mintegy 15 méterrel engedte előre Wébert; ez felbátorítani látszott a kihívót és a második körnél erős spurttal előre tört. A bajnokjelölt mosolyogva nézte ez utolsó erőlködést, de oly biztosan tartá kezében a versenyt, hogy Wébert körülbelül 150 méterrel engedte előre menni. Győzelme úgylátszik mindenki előtt biztosnak tűnt, mert az összes kísérő csóna-

kok hozzá mentek őt biztatni. A harmadik kör kezdetén eltűnt a bajnokjelölt feje és csak pillanatnyilag látszott ki arcának kis része! Mit jelentsen az? A háromszög egész első oldalát így úszta be és már csak 100 m. volt a különbség. Megkerülve nyugodtan a szögpontzászlót ismét folytatta előbbi úszási modorát és mire a második oldal végére jött, alig hiányzott már 30 m. hogy elérje Wébert. A csónakosok folyton figyelmeztették és buzdították őt, ki kétségbeesetten látta közeledni a már megvertnek képzelte bajnokjelöltet és a harmadik kör utolsó oldalán, mikor Schwanda alig volt már 10 m.-nyire tőle, — ismét elfogta lábát a görcs és beszállt a csónakba 1 óra 2 p. 35 mp.-nyi úzás után! Nagy kár, hogy az ilyen gyakorlott úszót is akkor szokta a görcs elfogni, mikor küzdeni kellene; mert lassú sétaúszást más is tud végbevinni. És így csalódtak különösen azok, kik a „Szabadkai Hírlap“ vasárnapi számát olvasták, mert abban az „Atlanti Óceán, Északi és Földközi tenger, a Genfi tó stb. vizek bajnoka“ jónak és időszerűnek látta saját végbe vitt tetteről hymnust zengedezni, természetesen elhallgatva azon mellékkörülményeket, melyek javára szólnak, — és Schwanda sikertelen 5 órai úzását a Balatonban „legalább megszégyenítő“-nek bélyegezni. A czikk sportkörökben méltó megbotrátkozást keltett és csak növesztette ama ellenszenvet, melyet mai nap már mindenki ez országsherte ismert „bajnok“ iránt táplál. *)

A bajnokjelölt a távolságot 1 óra 32 p. 25 mp. alatt tette meg és így 9 percczel rosszabb időt mutatott fel, mint mult évben; tehát elveszté szintén mult évi bajnokjelöltségét és most újból első ízben avatott azzá. A többi vetélkedő már 2 kör után kiállott.

D. u. 2 órakor óriási szél kerekedett, mely ugyancsak erős próbára tette az uszoda faépítményét és óriási hullámokat vert fel. A versenybírók és indító csónakja alig birt küzdeni a hullámokkal, hogy elérjenek az indító ponthoz és az a csónak, melyben az 500 m. akadályúszásra indulni készülő versenyzők helyet foglaltak, már egészen közel volt az indítókhöz, midőn az erős oldal szél és hullámok által elragadtatott! Akárhogy fordították a csónakot, nem lehetett előre jutni, sőt a hullámok épen ellenirányban elvitték a másik part felé. Schwanda proponálta, hogy legjobb volna beugrani és oda úszni; de a többiek, úgy látszik nem igen mertek és így Schwanda kis idő múlva leugrott a vízbe és a körülbelül 300 m.-nyire lévő indító ponthoz úszott folyton hullámok ellen. Midőn oda ért, a bíróság felszólította, hogy ki akar-e jönni és úgy indulni vagy rögtön a hogy jött? Schwanda az utóbbit választotta s így versenytárs nélkül indult el a fárasztó útra. A 8 akadály alatt ügyesen és gyorsan elhaladva 15 p. 25 mp. alatt érkezett be a célhoz a közönség éljenzése közt, melynek e ver-

seny, az elemekkel való harc miatt, nagyon megtetszett. A szélről elragadt csónak kikötött a tulsó parton és a versenyzők meztelenül körülgyalogolták a tavat és így értek vissza az uszodához.

4 órakor kezdődött a növendékek versenye 100 yardra, melyben Vojta Antal (14 éves) lett első.

A bajnoki kardvívás igen érdekes volt. A mult évi bajnokjelölt: Fellegi Antal sokat haladt, de még nem képes nyugodtan vívni; nagyon izgatott és meglehet, hogy ez lesz jövőre legyőzője. A fusa 3 menetben döntetett el: 1. pár: Kovács Oktáv (Szeged) és Weisz Bertalan (Szabadka); győztes: Kovács Oktáv. 2. pár: Fellegi Antal és Izencsesz kul Leo; győztes: Fellegi A. 3. pár: (döntő küzdelem) Fellegi A. és Kovács O.; győztes: Fellegi Antal bajnokjelölt 3:6 tussal.

Az egy ang. mfdes sikkversenyben 2 csapat indult, melyek közül az első csapat annyival jobb erőből állott a másodikhoz képest, hogy annak 2-ika jobb recordot ért el mint a 2. csapat elseje. Győztes: Krausz Mihály, kin meglátszott, hogy ismeri erejét és észszel is versenyez. Nemkülönben jól ment a második is: Matkovics Miklós. A futam igen lassu volt és Krausz-nál oly benyomást tett futása, mintha gyalogolna. Onné ered a rossz record: 6 p. 05 mp. és a második-é: 6 p. 10 mp. Érdekes, hogy az 1. futamban részt vett Péits János, és a 2. futamban részt vett Péits Béla egyenlő időket hoztak ki: 6:19 és úgy a harmadik helyért a két testvér között holt verseny folyt le

Az ezután következett viadori korlát és nyújtó versenyek a közönség türelmét nagy próbára tették, mert bizony egy versenyzőt 100 mp.-ig a nyújtón lógni látni, később a korlátot támaszkodni, — az nem érdekes. De megkülönböztetve oly erőket vettek ebben részt, melyek egyáltalában nem valók nyilvános versenyre. Védő mult évről nem jelent meg s így Bokor Pál (Szeged) lett viadorjelölt 578 erőponttal és Szabó Sándor második 354 ponttal.

Annál érdekesebb volt a rá következett bicycle-verseny a hölgyek díjáért, melyre ifj. Rémi Róbert, ifj. Kaszás István, Temesváry Andor és Juhász Béla (utóbbi csak a propositiókban megkívánt négy versenyző kedvéért) indult. A sors Rémit helyezte a belső pályára, mely előnyét fel is használta és vezetett; 5 méterrel mögötte volt Temesváry és ismét 5 m. hátrább Kaszás. Ez a rend megmaradt 6 körön át (összes táv: 3218 m. = 15 kör); ekkor Kaszás második helyre ment fel és közeledett Rémi felé, ki már erejének legutolsó részleteivel dolgozott. A 12 kör elején spurtolni kezd Kaszás és csakhamar átvesszi Rémitől a vezetést, sőt mindinkább távozik tőle a közönség lelkes éljenzése között. Az utolsó kört Kaszás igen sebesen végezte, úgy hogy az első és második közti távolság még nagyobbodott s így Kaszás 10 p. 33 mp. alatt első, Rémi 10:56 a második, és végre Temesváry 11:54 alatt harmadik lett. Megjegyzendő, hogy a fiatal pálya nagyon puha, porhanyós volt, úgy hogy ez tulajdonképen csakis országúti recordokkal hasonlítható össze. Az ilyen „versenypálya“ csak elriasztja a versenyzőket, mert a ki azon egyszer ment, többé nem kívánja meg.

A szabad tornázás elmaradt az idő hiánya miatt és következett a discus hajítás, e nálunk még alig ismert sportnem, melynél Matkovics Miklós győzött 11'5 méter távból 3 méter magasságot dobván át. Második Weisz Bertalan lett.

A vigaszversenyben Szaghmeiszter Gyula győzött.

*) Ha a nevezett világhírű „kapitány“ hazánkban versenyre kél és leveretik, utólag mindig közhírré szokta tenni azon alapos okokat, melyek legyőzését okozták. Mikor a 17 éves Wéber néhány év előtt a palicsi tóban leverte, állítása szerint oly hinárba került úzás közben, melyből más ember soha életében ki nem vergődött volna. ... Mikor pedig a váci versenyúszás volt, mindjárt indulás után maga alá temette egy nagy hullám a még nagyobb úszót (!), de ő csakhamar kivergődött belőle és erős tempókban tovább úszott, nem látva maga előtt senkit! Egyszerre csak az esztergomi basilika kupolája tűnik fel előtte, — hátra néz és — nem lát senkit! Csak ekkor vette észre tévedését: mikor kibontakozott a hullámból, irányt tévesztett és fölfelé (!) úszott. ... Midőn ezt látta, hamar visszafordult és néhány erős tempóval Váczt elérte és tovább úszott elhagyva mind. — csak Bachmayert nem! ... Mikor Schwanda a Balatonon legyőzte ezelőtt 6 évvel, nem tudni mit hozott fel mentségül. ... Reporter.

A pompás díjak kiosztása után társas vacsora következett és 9 órakor táncz, mely a hajnali 3 órakor induló különvonat indulásáig tartott igen nagy számú hölgyközönség részvevése mellett.

REPORTER

A testgyakorlati oktatás rendszere.

(A Herkules-könyvtár 7-ik kötete.)

Irta: PORZSOLT KÁLMÁN.

Ára 80 kr.

Lapunk mult számában közöltük a „Pester Lloyd“, „Egyetértés“ és „Pesti Napló“ hízegő ismertetéseit e könyvről. Most térszike miatt csak két lap kritikáját közölhetjük.

A „Budapesti Hirlap“ így ír a kötetéről:

„A testgyakorlati oktatás rendszere“ című könyv jelent meg Porzsolt Kálmántól. A szerző tanügyünknek egy teljesen elhanyagolt ágával, a testgyakorlati oktatással foglalkozik, kimutatván ennek számos hiányát s több reformtervet ajánlván. A testgyakorlatok rövid történetének előadása után részletesen ismerteti a német testgyakorlati oktatás rendszerét, a porosz törvények és miniszteri rendeletek erre vonatkozó részét s a német tornatanárképezdeket. A magyar tornatanítás legfőbb bajául a kellő számú képzett tornatanítók hiányát tartja s ez okból a provisorius magántanfolyamok államosításával egy állami tornatanárképezde felállítását sürgeti. Részletes tornastatisztikát állít össze a tanintézetek tornatanításáról és a testgyakorlati egyesületekről; sürgeti ezután a tanulók kirándulásainak rendszeresítését, az egyetemeken a testgyakorlatok tanítását, a közoktatásügyi ministeriumban egy szakközeg alkalmazását stb. Végül elősorolja mindazokat a miniszteri rendeleteket és tantervi utasításokat, melyeket a közoktatásügyi ministerium ki nem adott talán épen egy szakértő közeg hiányában s a melyeknek hiánya az oka épen testgyakorlati oktatásunk legtöbb hibájának. A szerző mindazáltal elismeréssel szól a közoktatásügyi ministerium működéséről s könyvét Trefort Ágost n közoktatásügyi miniszternek ajánlotta. A kötethez a testgyakorlati oktatásra vonatkozó magyar törvények és rendeletek gyűjteménye van csatolva a tornatanítójelöltek számára. A szakkörök figyelmére teljesen méltó könyv ára 1 frt.

A „Fővárosi Lapok“ a következőket írja:

„A testgyakorlati oktatás rendszere“ címen Porzsolt Kálmán ismert írónk a hazai tornatanítás rendszerét ismerteti, összehasonlítva a külföld intézményeivel s bírálva a hiányokat. A speciális magyar testgyakorlatok felvételét sürgeti. Könyve a hazai tornaoktatás fejlődésével bővebben is foglalkozik s tüggelék gyanánt a testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvényeket és rendeleteket közli. Ára 80 kr. s Aigner Lajosnál jelent meg.

A „Nemzet“ egész tárczacikket szentelt e könyv ismertetésének; e hosszabb kritikát lapunk jövő számában közöljük.

Vasárnapi vasparipás.

(Az „Urambátyám“-ból.)

Nézd, mama, megbolondult a köszörüs! felült a nagykerékére!

A tornatanítás Magyarország iskoláiban.

E rovatunkban a tornatanítás állapotát ismertetjük az ország összes tanintézeteiben, ezeknek évi „Értesítő“-i után.

A székelyudvarhelyi reform. collegiumban — mely Szakács Mózes igazgatása alatt áll — nagy gondot fordítottak a tornatanításra. A II—VIII. gimnásiumi osztályokban Solymossi Endre rendes tanár tanította a tornázást s az általa szerkesztett tantervből különösen kiemelendő a két felső osztályé: „Katonai sor- és szakaszgyakorlatok, czélba lövés szobafegyverrel. Menetgyakorlatok. Kirándulások. Játékok“. A két alsó gimnásiumi osztályban s az elemi osztályokban Lázár József köztanító tanította a tornát. Az intézeti gyűjtemények tára szaporodott 24 drb tornagyakorló bottal és 5 pár torna-falálbal. A testgyakorlati vizsgálat alkalmából pályadíjakat osztottak ki, melyeknek költségeihez járultak: Sebesi Ákos 2 frt, Bod Károly 1 frt, Félegyházi Antal 1 frt, Olasz Gyula 1 frt, Id. Kovács Domokos 1 frt, Solymossi János 1 frt, Pálfi Ferencz 1 frt, dr. Nagy Samu 1 frt, Lukács Sándor 1 frt, Szakács Lajos 1 frt, Borsos Benő 50 kr., Tolvaly Zsigmond 1 frt, Bodor Pál 1 frt, Kovács Mórész 1 frt, Székely Dénes 2 frt, Gyertyánffy Gábor 1 db. 10 frankos arany, Müller Kálmán 1 frt, Gyertyánffy Albert 1 tallér = 2 frt, dr. Ráczkői Sámuel 1 frt, dr. Mezei Ödön 2 frt, Szakács Mózes 1 frt, Biró Géza 1 frt, Székely Árpád 1 frt, Illyés István 50 kr., Józsa Sándor 1 frt, Solymossi Endre 1 frt, Lázár József 1 frt, Diemár Károly 2 frt, Tamás Albert 1 frt, Együtt 32 frt és egy 10 frankos arany.

Ez adományokból a testgyakorlati vizsgálat alkal-mával a következő pályadíjak voltak kifizetve:

1. Magas ugrásból (szabadon).
 - a) A kisebbek számára 1 frt. Nyertes Varga Mózes I. g. o. Kitüntető jelvényt kapott Kozma József II. g. o.
 2. Távugrásból (szabadon) 1 frt. Nyertes Kolumbán György II. g. o. t. Kitüntető jelvényt kapott Varga Mózes I. g. o. t.
 3. Magas ugrásból (szabadon).
 - a) A nagyobbak számára 2 frt, 1 frt. Nyertes Szabó Ákos mint első, Kálnoki Imre mint második. Mindkettő VII. g. o. t.
 4. Távugrásból (szabadon) 2 frt, 1 frt, Nyertesek Rozsondai József VI. g. o. t. mint első, Kis Miklós V. g. o. tanuló mint második.
 5. Rúddal való magas ugrásból. Díjak 1 drb 10 frankos arany, meg 1 frt. Az aranyat nyerte Kálnoki Imre VII. g. o. t. a forintot Baczó Mózes VI. g. o. t. Borbáth Jenő VI. g. o. t. kitüntető jelvényt.
 6. Futásból.
 - a) A kisebbek. Tibád Lajos 4. e. o. t. 1 frt, Besztercei István II. g. o. t. kitüntető jelvényt.
 - b) a nagyobbak. Rozsondai József VI. g. o. t. 2 frt.
 7. Súlydobásból. Hegyi Mózes VI. g. o. t. 2 frt. Benedek Pál VIII. g. o. t. kitüntető jelvényt.
 8. Birkózásból.
 - a) Nagyobbak. Biró András VI. g. o. t. 1 frt. Kis Sándor VI. g. o. t. kitüntető jelvényt.
 - b) Kisebbek. Birkozott 50 pár. Mindenik győztes kitüntető jelvényt.
 9. Falábbal menésből. Mátyus Zsigmond II. g. o. t. és Sándor Lajos III. g. o. t. 3 frt egyenlően megosztva.
 10. Zsákban ugrándozva menésből. Dobai Sándor III. g. o. t. 2 frt. Tibád Lajos 4. e. o. t. 1 frt.

A testgyakorlati pályadíjakra fölment 21 frt és 1 drb 10 frankos arany.

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatioja a szerkesztőséghez (Lipót-utca 50.) intézendő.

Lapunk t. munkatársait felkérjük, hogy hosszabb közleményeiket mindig a hét elején (hétfőn vagy kedden) juttassák kezeinkhez, mert lapunkat a kisebb közlemények számára is már csütörtökön lezárjuk. Ezenkívül figyelmeztetjük munkatársainkat, hogy mindig csak egyik oldalát írják be a papírnak.

Egy angol velocipédista látogatása Igalinál. Közelebb említettük, hogy Hugh Callan angol velocipédista Athénbe utaztában meg fogja látogatni Igali Szvetožár jeles velocipédistánkat ki jelenleg Barban (Baranyamegye) tartózkodik. Erre vonatkozólag Igali most a következőkről értesít bennünket: Jul. 27-én fogadtam Hugh Callan látogatását, ki azon hízlegéssel áltatott, hogy azért választotta Athenen keresztül erre útját, hogy velem megismerkedjék. Az „Egyetértés” szerkesztőségében rosszul értesítették őt lakhelyemre vonatkozólag, —

ugyanis azt mondták neki, hogy Eszéken lakom. Ő tehát egész jóhiszeműleg utazott Eszék felé. Szegszárd és Báltaszék, Szekeső táján azonban feltűnt előtte az utczagyerekek kiabálása, melyből az „Igali” nevet tisztán kitudta venni. Kiszül végre, hogy közvetlen közelenbe jutott már. A postakocsistól azért még is Bar falura mutatva, kérdezte, hogy az Eszék-e, s hogy Igali ott lakik-e? képzeltetni milyen képet vágott a postakocsis az angol szóhoz! Ugyanezen nap azonban a belgrádi club két tagja is erre járt. De a jövőtől egyik fél sem értesített előre. En tehát gazdasági ügyeim elintézése után Pécsre voltam menendő. Callannal tehát Mohácson találkoztam. Mint házigazda s mint a Cyclists Touring Club consula megtettem kötelességem. (Callan a C. T. C. tagja) Délután Marianesik huszár kapitány társaságában fürdeni mentünk, kinek saját találmányu úszókészülékeket Callan megdicsérte. Akartam neki szép magyar lányt is mutatni, de hát az, kit bemutatni akartam, éppen nem volt Mohácson. Este voltezigány zene, nagy vacsora, jó mulatság. Gépe Singer-féle 52-es. A hátul alkalmazott málha miatt igen nehéz! Gerince (már t. i. a gépé!) a csehországi esés folytán görbe. Athenből teljes útleirást fog küldeni. Belgrádból levelet írt újtjáról. Vig gyerek volt! Francziául úgy beszélt, mint az angolok általában. A sok ének és füttyülés akárhányszor azt a gyanut keltette bennem, hogy ő franczia. Csak a vastag gyapju kabát győzött meg az ellenkezőről. IGALI SZVETOŽAR.

Magyar Velocipéd Club. (Hivatalos.)

Felhívás!

Felkérem a M. V. C. működő tagjait, sziveskedjenek az ez évi en megtett kirándulási utakat a Club könyve számára beküldeni. A leírás rövid legyen, és tartalmazza a kirándulás napját, a kezdés óráját és helyét, a megérkezés óráját és helyét, az út hosszát pontosan kilométerekben és annak minőségét. Kérem továbbá a t. tagokat, a még ezután megtett utakat is további intézkedésig nálam levéllileg bejelenteni.

Lakás: Budapest, IX. Gyep-utca 54.

SCHWANDA GUSZTÁV,
rovatvezető.

A Magyar Velocipéd Clubnak két vendége érkezett Belgrádból, az ottani „Velocipediscu Szerbisco” két tagja felrándult Budapestre, hogy ezt megtekintsék. Az egyik dr. Cinzar Janko Jankovics, a másik Svetožár Radosawjevics, kik páratlan kitartással tették meg az utat 3 nap alatt. A Magyar Velocipéd Club tiszteletükre a „Nemzeti szálloda” külön termében bankettet rendezett, melyen a club összes tagjai jelen voltak. Másnap reggel a vendégek Bécsbe rándultak. Vuits István, Philipovics Emil, Kaszás István, Sándor Ákos, ifj. Rémy Róbert, Szabó Sándor, Bartay Oszkár stb. kíséretében.

Háromkerekű velocipédén legjobb eredmények Angliában. $\frac{1}{4}$ ang. mértf. (402 $\frac{1}{4}$ m.) 41 $\frac{1}{5}$ mp.; — $\frac{1}{2}$ ang. mértf. 1 p. 27 $\frac{3}{5}$; — $\frac{3}{4}$ ang. mértf. 2.13; — egy angol mértföldre 2 p. 55 $\frac{1}{5}$ mp.

Felekezeti harc a csónakázók között. A prágai csónakázók között kiűtött a felekezeti harc. Az ottani „Regatta” csónakázó egyesület ugyanis legközelebb Leitmeritzben tartott csónakversenyéből kizárta a nem német versenyzőket, mire most számos csónakázó egyesület körlevelet kapott, melyben ki van gúnyolva a „Regatta” egyesület mint a mely nem annyira németekből, mint inkább csupa zsidóból áll! — Úgy látszik tehát, hogy az antisemitizmus mindenütt általános uralomra vergődött a külföldi sportegyletekben is; mert hogy a magyar

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Egész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két ha-
sábos petitsorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Lipót-utca
50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, A »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNAK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELNECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TENESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Sport-ünnepély rendezése.

A különféle szaklapokban, sőt a napi sajtóban is szó volt arról több ízben, hogy helyén való volna egy nagyobb szabású ünnepély rendezése és ezen eszme a velocipéd-sport-üzöknél is visszhangra talált. Mindenek előtt is azonban őszintén megvalljuk, hogy, habár ismerjük azon nehézségeket és akadályokat, melyekkel az ilyesmi rendezése és keresztülvitele jár, még sem tartjuk azokat olyanoknak, hogy okkal-móddal legyőzhetők ne volnának. Amitől tartunk, hogy a sikert kétséssé tehetné, sőt hogy az egésznek létrejöttét meg is hiusíthatná, azt egyes-egyedül az illető mérvadó körök össze nem tartásában látjuk és azért kívántuk azt már eleve hangsúlyozni, hogy az összetartást, az együttes működést és a kölcsönös egyetértést mulhatlan szükségesnek állítsuk oda.

Nem fogja azt senki sem vitatni, hogy hasznos és szükséges, hogy időnként legalább valamit rendezzen a Velocipéd Club, miáltal képes a nagy közönséggel megismertetni közelebbről és így meg is kedveltetni a velocipéd-sportot, a mi körülbelül azonos az egyet működésének céljával, t. i. terjeszteni e sportot minden irányban. A kerékpár-egyesület által évenként rendeztetni szokott verseny, ha mindjárt sikerül is, egy fővárosnak mégis kevés, olyan mint a ki az első falat után tovább nem eszik, pedig biztosak vagyunk benne, hogy itt is érvényesülne az a közmondás: L'appetit vient en mangeant. Kezdjünk el rendszeresen, ha nem is sűrűn, de bizonyos időszakokban, kellő kiállítású versenyeket, ünnepélyeket stb. rendezni, gondoskodjunk mellette megfelelő változatosságról és meg fogunk győződni csak-

hamar arról, hogy nemes sportunk a nagy közönségnél mily gyorsan és mily tartós hódításokat képes létrehozni.

Valóban sajnós, ha látjuk, hogy mennyire túlszárnyaltak p. o. a bécsiek minket! És midőn e sorok írója egy helybeli club választmányának azon indítványt tette, hogy hajlandó egy nagyobb szabású velocipéd-ünnepély rendezéséhez fogni, jól tudta, hogy, mint mondani szokás, nagy fába vágja a fejszét; szeme előtt lebegett mind ama nehézség és akadály, mely legyőzendő és elhárítandó, hogy sikeres eredményre legyen kilátás, de azon reményben tette, hogy amit egyrészt tetterős akarat, czéltudatos eljárás és jó indulat kezd, azt lelkes támogatás, barátságos segédkezés és szilárd összetartás másrészt jó eredményhez és sikerhez fogják juttatni.

A fent érintett hiányos összetartást nézetem szerint leginkább azon körülmény idézhette elő, hogy egyik vagy másik egyet bizonyára azon hitben él, hogy a Magyar Velocipéd Club azt a saját maga neve alatt akarná rendezni; ez pedig teljesen téves nézet! Egyiknek a saját neve alatt sem szabad, hanem egy közös név alatt kell annak történni, hogy nagyobb szabású legyen és hogy siker ígérkezzék. De azután az egyes szereplőknek komolyan is kell venni szerepüket, a műsor pontozatai, melyeket elvállaltak, vagy bejelentettek, szorosan be is tartandók, szóval nem szabad akkor senkinek és semmi ürügy alatt visszavonulnia.

Mutassuk meg, hogy nemcsak a bécsiek vagy a nürnbergiek, hanem tudunk mi magyar sport-kedvelők is hozzá, valami fényeset, szépet rendezni és hogy — bár szívesen tanulunk mástól és készségesen ismerjük

el másnak az érdemét — de nincs szándékunkban visszamaradni senki mögött. Azért tehát még egyszer: összetartás és egyetértés s aztán biztos a siker!

Mr. SEGOMÉR.

Becsületbíróság sportegyletekben.

(A Kolozsvári Athlétikai Club becsületbírósága.)

E lapok f. é. 19. számában már jelezve volt, hogy a K. A. C. kebelében becsületbírószágot alakított.

E bíróság szervezetére és hatáskörére vonatkozó szabályzatot a választmány össze állította, s megválasztotta a f. egyesületi évre a bíróság tagjait is.

A Kolozsvári Athlétikai Club becsületbíróságának szabályzata:

1. §. A Kolozsvári Athlétikai Club igazgató választmánya becsületbírószágot állít fel, melynek szervezetét és hatáskörét ezen szabályzat állapítja meg.

Szervezet.

2. §. A bíróság tagjai az elnök, két alelnök, 16 bíró és a jegyző, a kiket az igazgató-választmány titkos szavazattal általános szótöbbséggel egy-egy egyesületi év tartamára választ.

A jegyző kivételével a bírószágba csak 26-ik életévüket meghaladott egyesületi tagok választhatók, illetve nem tagok is felkérhetők.

3. §. A bírószág az elnök akadályoztatása esetén egyik alelnök vezetése alatt 4 bíróból és a jegyzőből alakult tanácsban működik; melyben a jegyző szavazat nélkül csak tanácskozási joggal bír.

Az elnök a bírák közül a választmány által megállapított sorrend szerint 8-at jelöl ki, a kik közül a két fél kettőt-kettőt indokai nyilvánítása nélkül visszautasíthat. — Ha a felek eme jogukkal nem élnek, a tanács a sorrend szerinti 4 bíróból alakul meg.

Hatáskör.

4. §. A bírószág köteles eljárni:

1. A club igazgató-választmánya felhívására oly esetekben, a melyek az alapszabályok 19. §-a értelmében a club részéről való intézkedést igényelnek:

2. Magán felek közötti becsületbeli ügyekben:

a) bármelyik fél vagy segédei kérelmére, ha az ügy a club tagjai között merült fel, valamint akár a club tagjai és más egyének között felmerült ügyekben csak az egyik fél kérelmére, ha a bírószág eljárását kérelmező fél a méltatlannak vélt sértésből kifolyólag ügye elintézését a bírószág határozatától kívánja függővé tenni, —

vagy ha a bírószághoz folyamodónak ellenfele az ügy annak rendje szerinti elintézésében való közreműködését egyáltalán megtagadta;

b) az érdekelt felek vagy segédek közös kérelmére, ha az ügy a club tagjai és más egyének között merült fel.

5. §. A bírószág ítélete a club tagjaira nézve föltétlenül kötelező.

6. §. Az érdekelt felek kérelmére a bírószág jogosítva van a club kötelékéhez nem tartozó egyének becsületbeli ügyeiben is eljárni és ítélni, ha az illetők hatóságát magukra nézve előzetesen elismerték.

Kelt Kolozsvárt, a Kolozsvári Athlétikai Club igazgató választmányának 1886. ápril 20-án tartott gyűléséből.

A becsületbírószág tagjai: Elnök: báró Jósika Lajos Alelnökök: Hegedüs Sándor, Girsik János. Bírák: báró

Bánffy Ádám, gróf Eszterházy Kálmán, Huszár Sándor, Inczédi Sámuel, Bartha Miklós, Gyarmathy Miklós, Héttzey Lajos, Ugron Gábor, dr. Groisz Gusztáv, dr. Felmeri Lajos, dr. Concha Győző, dr. Baintner Hugó, Kövári Mihály, Haller Rezső, Deák Albert, dr. Czikmántori Ottó. Jegyző: Varró László.

Junius 2-án a becsületbírószág alakuló gyűlést tartott, melyben a bírószág eljárására vonatkozó szabályzat kidolgozására Groisz Gusztáv dr., Kövári Mihály és Baintner Hugó dr. kérésre fel.

E szabályzatok azután a szerint, a mint a gyakorlati élet kívánni fogja, esetleg módosíthatnak.

A bírószág megalakításának jó hatása már is nyilvánul. A mellett, hogy a clubnak s tagjainak a társadalmi élet egyesületei között bizonyos tekintélyt kölcsönöz, megszűntek az u. n. „bogárharcok“, s mindenki óvakodik attól, nehogy krakelerskedő magaviseléssel a bírószág ítéletét a maga részére ellenfele által kikértesse.

A.—

A kolozsvári iskolák torna-vizsgálóiról.

(Május 27., 30., junius 2., 5., 19., 29.)

A kolozsvári iskolák ideai torna-vizsgálatai a következő renddel folytak le:

1. az unitárius főiskola,
2. a katolikus főiskola,
3. a polgári fiúiskola,
3. a ref. főiskola és
5. az állami tanítóképző intézet vizsgálója.

E vizsgák meglepő szép eredményei megérdemlik, hogy e szaklapban hosszabbban foglalkozzunk velük, megérdemlik annnyival inkább, mert a multakhoz képest a tornázás terén iskolánk növendékei részéről öröndetes haladást konstatalhatunk.

Az iskolai tornázás ügye Kolozsváron néhány év előtt is még nagyon roszul állott. A szülők nagy része borzadt attól a gondolatától, hogy a gyermeke tornázzék, a gyermekek pedig irtóztak a tornázástól. — Ennek a következménye azután az lett, hogy a tanuló ifjúságnak majdnem a fele, okkal móddal, felmentetett a tornázás alól.

Az állapot 2—3 év óta öröndetesesen megváltozott. De erről hadd beszéljenek a számok:

A 3 főtanoda, a polgári fiúiskola, s az állami tanítóképzőnek mult évben volt összesen 1138 növendéke. A tornázás alól ezek közül felmentetett 137.

A folyó tanévben ez intézetek 1180 növendéke közül már csak 68, hatvannyolcz mentetett fel.

A felmentettek száma tehát a tavalyihoz képest felére szállott.

A felmentettek számának e rohamos csökkenése azt bizonyítja, hogy a szülők felfogták a tornázás szükségességét gyermekeik nevelésénél, a növendékekkel pedig a tapintatos bánásmód és szakszerű vezetés annyira megkedveltette a tornázást, hogy még azok a növendékek is eljárnak a tornázás órákra, kiket a szülői aggodalom physikai okok nélkül felmentetett.

Szépen bizonyít a tornázást iránti érdeklődés mellett az is, hogy az ideai torna-vizsgálón a tanárokon kívül oly nagyszámú néző közönség jelent meg mindannyiszor, a mit eddig látni nem lehetett. A torna-udvar tágas nézőtere minden vizsgán megtelt érdeklődőkkel.

A K. A. C. tagjai a nézők között mindig nagy számban voltak képviselve s nemcsak ezek kísérték feszült figyelemmel jövendő tagjaik gyakorlatait de a közönség figyelmét is lekötötte ezek ügyes kivitele.

Az iskolák különben — nagyon helyesen — jutalmakat tűztek ki a jelesebb tornászoknak s így a nemes versengésre is alkalom nyitott, sőt ez a szülők érdeklődését is fokozta, kik óhajtották, hogy gyermekeiket e téren is megjutalmazva lássák.

*

A gyakorlatokról általánosságban megemlítjük, hogy úgy a fegyelem fenntartására, mint a pontos és szabatos kivitel begyakorlására az időt a növendékek nem használták fel roszul. A gyakorlatok csinos és izléses összeállítását s ügyes kivitelét látva, önkénytelenül elismeréssel adóztunk a tornatanár kiváló képessége, szorgalma és jeles képzettségének.

A szabad gyakorlatokból be lettek mutatva:

Rendek: kettős rendek, 4-, 6-, 8-as sorok alkötása. Csillag, négyszög, oszlop képzések.

Kigyó, szög és ellenvonulások.

A meglepő pontossággal keresztül vitt csuklógyakorlatok közül az egyszerűbb és összetettebb gyakorlatok 2—4 ütem szerint és számlálás nélkül. A felsőbb osztályok összetett gyakorlatai súlyzókkal nehezítették meg.

E gyakorlatoknál sajnálattal jegyezzük meg, hogy ezeket mindenik tanoda két felsőbb osztálya (VII., VIII.) negligálta és gyakorlataikban meg is látszott ez.

Már pedig tudniok kellene, hogy nem a salto mortale gyakorlatok biztosítják részükre az erőt és ügyességet, hanem e gyakorlatoknak többszörített mozgásai.

A versenytornázásra fölvetett tornaszerek a következők voltak: nyújtó, korlát, magas- és távugrások, futás (180 m.) és mászás. A versenyzők a helyszínén jelentkeztek. Minden versenypontnál — a tanodák létszámát véve figyelembe — elég jelentkező volt. Feltűnő, hogy a növendékek sehová sem neveztek szívesebben, mint az ugrásokra, bár nem mondhatjuk, hogy a felvett tornaszerek szűkölködtek volna tornász dolgában. A nyújtón, a nevezetesebb gyakorlatok közül láttuk az alsó hátsómérleget, felső mellsómérleget és az óriási menetet. Az ügyesség és gyorsaságot igénylő gyakorlatok közül a halál-ugrások tetszetősebbjeit, térd-, gerince-, has- és karforgásokat.

A korlát gyakorlatai inkább az erős izmuakat tüntette ki. Alsó- hátsómérleget, számos hajlító, izomerősítő gyakorlatot, ollókat, ugrásokat, ki- és átfordulásokat, hajlított és nyújtott karral, óriási menetet és kényszerjárást és állást szemléltünk.

A távol ugrásban mindenik tanoda növendékei remekeltek, a legkisebb ugrás 3.85 cm. s a legnagyobb 5.45 cm. volt. A magas ugrásnál a legkisebb 1.30 cm. a legnagyobb 1.58 cm. volt.

Itt megjegyezzük, hogy a tanodák növendékei csoport szerint voltak beosztva, I., II., III., IV. osztály és V., VI., VII., VIII. osztály versenyeztek együtt, az ide irt eredmények kisebbike jelzi az első csoport maximumát, a második csoport minimumát.

A mászásban csak is a III., IV., V., VI. osztályok vettek részt. 8-as sorokban másztak. Kétszeri mérkőzés után lettek nyertesek.

A futásban az I., II. osztály vehetett részt. Itt is kétszeri mérkőzés után nyerhettek.

Általánosságban szólva a szorgyakorlatokról, minden egyes szoren meglátszott az, hogy a növendékek nagyon sokat adtak tornatanárunk intő szavára, mert minden gyakorlatnál a testtartás csinos, tetszetős volt. De meg nem is volt annyira túltöltve a verseny salto mortalekkel mint az előző években, de igen is megmutat-

ták a növendékek, hogy csinos testtartással és erő kifejtéssel a legegyszerűbb gyakorlat is jobban mutat, mint bármily veszélyes s ez által félelmes salto mortale-féle gyakorlat.

A vizsgálaton be lett mutatva még a csapat-tornázás is, mint verseny. A legügyesebben és a legfegyelmettebben vezetett csapat előtornászának jutalom tűzetett ki. Eme verseny eredmény nem a torna-vizsgálaton döntetett el, hanem az évi rendes órákon.

A jutalmak ez évben igen érdekesek és gyakorlatiak voltak. Egy évben sem osztott ki annyi, mint ez évben, mely a tanári karnak ez ügy iránti érdeklődését tanúsítja.

Igen helyesnek tartjuk mi is azt, hogy a már évek óta gyakorlatba vett pénzjutalmat kezdik könyvjutalomná változtatni. Jobb is ez, mert ez uton a sport-könyvek népszerűbbek lesznek s annak elolvasása után nem fogja a nép a testgyakorlatot boldog úri komédiának nevezni.

Ez évben a gonddal szerkesztett „Herkules”-könyvtár könyvei lettek mint jutalmak részben kiosztva. Kiosztott, mint jutalom 11 drb könyv és 40 drb 1 frtos tallér. A pénzjutalmak legnagyobbika 3 tallér, a legkisebbike 1 tallér volt.

Ez évben adtak jutalmul először könyveket s így a kezdet nehézségein túlesve elmondhatjuk, hogy „kezdetnek elég”.

A meg nem jutalmazott jobb és szorgalmasabb tornászok a tanoda igazgató tanáraitól a vizsgálatok végével nyilvános dicséretben részesültek.

A vizsgálatokat az igazgató tanárok mindannyiszor lelkesítő beszéddel zárták be. Mindenik iskola igazgatója buzdította a növendékeket a további kitartásra. Hangsúlyozva lett a növendékek előtt úgy a tornázás valamint az athlétika haszna s egészséges befolyása úgy a testre valamint a lélekre.

A tornavívó egyesület tanárainak úgy a mult, valamint a jelen évben tanúsított önfeláldozó, buzgó és sikerdús működéséért minden igazgató, az iskolák nevében, köszönetet nyilvánított.

*

Mi, a kik évek óta figyelemmel kísérjük Kolozsvárt a tornázás ügyét, a szép eredmény által kellemesen vuntunk meglepetve. Az idei torna-vizsgák oly szép sikerrel folytak le, melyet városunkban látni eddig még alkalmunk nem volt. Ezt bizonyította különben az iskolák előjárói által egyhangúlag kifejezett elismerés és bizonyította a város művelt közönségének meleg érdeklődése, mely minden vizsgálatot oly nagy számban keresett fel s mely az ügyesen bemutatott gyakorlatokat oly zajos tapsokkal jutalmazta.

Egy oly városban mint Kolozsvár, egy tornatanárnak a feladata igen jelentékeny.

Albert Károly tornatanár úr e feladatát oly remekül oldja meg, hogy kötelességünknek tartjuk és pedig igen kedves kötelességünknek érdemeit e helyen kiemelni.

A három évre terjedő itteni működése alatt a tornászat kedvelésére a növendékekbe úgyszólván lelket öntött. Kiváló képessége s alapos képzettsége mellett széles látókörrel bir, s öntudatosan, lélekkel dolgozik. Működésének eredményén meglátszik, hogy már kezdetben tisztában volt azokkal a nehézségekkel, mikkel terhes feladata közben megküzdeni kell. Az akadályokat lankadatlan erővel küzdötte le, s előszeretettel csüggött feladatának megoldásán.

Növendékeinek buzdítására a múlt évben még ő maga is tüzött ki tiszteletdíjakat.

Ohajtjuk, hogy a tornatanár úr buzgalma a jövőre sem lankadjon, hanem neveljen, képezzen jeles növendékeket, kiket azután a K. A. Club diadalain lássunk nemes vetélkedésben a babérok után.

A tanodák igazgatóinak jelentései után még meg kell említenünk, hogy a tornaórákon az utóbbi két évben semminemű sérülések sem merültek fel.

A vizsgákon még valami új dolog ötlött a szemünkbe. A növendékek egy nagy része trikot-ingben állt a sorokba sőt néhányat teljes sport-öltözetben láttunk megjelenni. A mozgás könnyűségét előmozdító eme ruhadarabok viselését a növendékek részéről helyeseljük. S örvendünk azért is, mert a K. A. C. versenyzőinek viselete a növendékek között is hódít.

ANONYMUS.

Theázó társaság a vízen.

(Vízi sport-mulatság.)

— Képpel. —

Ismét egy vízi sport-mulatságot mutatunk t. olvasóinknak, mely eddigelé Magyarországon teljesen ismeretlen.

ezezen lovagolnak a vízben, a mi nem csekély mulatságul szolgál.

Az üres hordó-lovon ülni nem épen nagyon könnyű dolog s így nem ritka a felfordulás, a mi aztán a közönség még nagyobb mulatságára szolgál.

Az úszók nagyrésze e mulatságnál rendesen valami mentő készüléket, például parafa-övet használ, hogy minden esetleges veszély ki legyen kerülve s hogy a vízen a fenntartás meg legyen könnyítve.

Hogy Angliában és Amerikában az ily mulatságok mily óriási népszerűségnek örvendenek, annak jellemzésére csak képünkre utalunk, melyen látható, hogy a brightoni vízi ünnepélynek mily óriási közönsége volt.

BUVÁR.

A testgyakorlati oktatás rendszere.

A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteményével. Irta Porzolt Kálmán a „Herkules” testgyakorlati közlöny szerkesztője. Kiadta Aigner Lajos. Ára 80 krajczár.

Lapunk szerkesztőjének ily című munkájáról a „Nemzet” a következő terjedelmes ismertetést közölte:

Ez egy thea-estély a vízen, melyet közelebb Brightonban rendezett az ottani uszó-club.

Mindenütt, hol víz van és jó uszók vannak, lehet rendezni ily uszó-mulatságot, mely pedig úgy a résztvevőkre mint a néző közönségre nézve rendkívüli szórakozásul szolgál.

Egy tutaj úszik a víz felszínén s ez képezi a thea-asztalt; a theázó társaság pedig ez asztal körül úszik s a csésze theát vagy az asztalra könyökölve, vagy — ha jobb úszó — úgy a vízben lábálva költi el.

Ezenkívül üres hordókból falovakat csinálnak s

A külföldi, de különösen a német irodalomban egész könyvtárakat tesz ki azon szakmunkák száma, melyek általában a testedzéssel, vagy a testgyakorlatok egyes fajaival foglalkoznak; míg a magyar litteratura e tekintetben annyira szegény, hogy — bár mindenféle testgyakorlatot és sportot üznek nálunk is — ezekről alig van egy-két írott munkánk.

Iskoláinkban pedig már tizennyolcz éve, vagy is 1868 óta, rendes tantárgyként szerepel a testgyakorlati oktatás, sőt közoktatásunknak ez egyik igen lényeges részét képezi, melyre különösen napjainkban nagy súlyt kell fektetni; és hogy a művelt nyugat mily nagy súlyt fektet reá, azt a testgyakorlati oktatással foglalkozó kö-

tetek és folyóiratok hosszú sora bizonyítja; — Magyarországon azonban a legelső munka, mely a testgyakorló oktatással foglalkozik, csak most jelent meg „A testgyakorlati oktatás rendszere” címmel.

Az úttörő munkát Porzolt Kálmán írta, ki több éve szerkesztvén a „Herkules” című testgyakorlati közlönyt, elég alkalommal birt a magyar testgyakorlati oktatás megismerésére, a mihez egy külföldi tanulmányút tapasztalait is csatolván, most szigorú kritika alá veszi testgyakorlati oktatásunkat, kiméletlenül föltárja ennek hibáit és hiányait és behatóan ismertetvén a külföld, de különösen Németország intézményeit e téren, ezek mintájára az üdvös reformtervek egész hosszú sorát proponálja a testgyakorlati oktatás fejlesztése és rendszeresítése érdekében. Az éles polemikus hangon, de kiváló szakértelemmel irt hézagpótló munka mindenestre megérdemli, hogy széles körökben figyelemre méltassák nemcsak a tanfériak, de a nagy közönség is.

A szerző, munkája bevezető részében általában a testedzés hasznáról s a testgyakorlatok szükségességéről értekezvén, kifejti a testgyakorlati oktatás feladatát s azután élesen kikel a tanfériaknak azon közönye ellen, melyet a tornatanítás, a testgyakorlati oktatás és ennek állapota és rendszere iránt tanúsítanak, a mennyiben még a közoktatásnak más sokkal jelentéktlenebb apró kérdései fölött is hosszas tanügyi viták és tollharczok fejlődnek ki, míg a tanügynek egy igen nagy és fontos részével, a testi neveléssel, ennek módszerével, eszközeivel, irányával, szellemével és rendszerével mondhatni egyáltalán semmit sem foglalkoznak, holott a művelt nyugaton nem csak a tanítóknek és tanároknak, de a közoktatásügyi kormányoknak tevékenységében is igen kiváló helyet foglal el e tárgy.

Kifejti ezután a szerző, hogy milyennek kell a testgyakorlati oktatásnak lenni? „Legyen ugyanis a testgyakorlati oktatás olyan, hogy az ifjakat ne csupán egyes gymnastikai gyakorlatok ügyes keresztülvitelére képesítse; hanem testük egyenletes kiképzése mellett kedélyük elevevenségét és frissességét, lélekjelenlétüket és bátorságukat is növelje és élesítse; eszközeiben és hatásában is általános magas paedagogiai czélok érvényesülnek; legyen mindenekfelett szellemben magyars, hogy az egész testgyakorlati tan módszer megfelelően a specialis magyar geniusnak, megfelelően a magyar vérmérsékletnek; ezenfelül minden gyakorlatában megfelelően a praktikus élet kívánalmainak, úgy hogy oly nyakatekert gymnastikai gyakorlatok sohase taníttassanak, a melyek csak veszélyesek, de a melyek által elsajátított mozdulatra az életben soha szükség nincs.” Kifejti, hogy a nemzetiségi és a nemzeti jellemvonások a testgyakorlatokban is miként érvényesülnek és mennyire kell azokat respektálni a testgyakorlati oktatásban. S kifejti, hogy a gyakorlati élet mily követelményekkel lép föl a testgyakorlati oktatással szemben.

A testgyakorlati oktatás hiányait Porzolt nagy részben a tornatanítóknak tulajdonítja s ezért ezeknek kiképzésére gyökeres reformokat sürget. Fölemlítvén az egészségtannak az iskolák tantervébe osztását, ettől gyakorlati eredményt csak úgy vár, ha az egészségtan elméleti tanítása karöltve jár a test gyakorlásával s hogy e célra kellő számú s jól képzett tornatanárunk legyen, egy állami tornatanárképző intézet felállítását indítványozza, a milyen van Németországnak öt.

Tornatanárainkat eddig ugyanis tornaegyletekből rendezett ideiglenes tanfolyamokban képezték s e tanfolyamoknak sem hallgatóitól, sem tanáraitól nem követeltek semmi paedagogiai qualificatiót; képzélhetni tehát,

hogy milyen tanítók kerültek ki az ilyen tanfolyamokról, melyeknek eredményét statisztikai összeállításban is ismerteti a szerző. E tanfolyamok teljes államosítását sürgetvén, az indítványozott magyar királyi állami tornatanárképző intézet létesítésének módozatait is előadja a munka, még pedig oly keretben, hogy az államköltségvetésben a tornatanárképzés ezentul sem képezne magasabb tételt, mint eddig. Közvetlen tapasztalatok után ismerteti a németországi tornatanárképezdek szervezetét s ezek után a magyar tornatanárképezdeknek a középiskolai tanárképezdével vagy a budai paedagogiummal összekapcsolását javasolja.

Rövid ismertetést ad a könyv a testgyakorlatok történetéről, leírja a magyar tornázás fejlődését, pontos torna-statisztikát közöl s részletesen ismerteti a porosz közoktatásügyi ministerek azon rendeleteit, melyeknek magyar másolatai a testgyakorlati oktatás érdekében kívánatosak volnának. S a teljesen önálló felfogással irt és töretlen úton haladó munka még sok új, nálunk soha nem hallott intézményt pendít meg, de ezek között legtöbb figyelmet érdemel a tanulói kirándulások rendszeresítése és az egyetemi hallgatók testgyakorlati oktatásának sürgetése, melyeket bőven illusztrál német példákkal.

Érdekes összeállítást közöl a hazai testgyakorló egyletekről is, mely összeállításból csak az tűnik ki, hogy Magyarország e téren is még mennyire hátra van. — Végül elismeréssel szól a magyar közoktatásügyi ministerium eddigi tevékenységéről, melyet a testgyakorlati oktatás érdekében kifejtett; de a porosz közoktatásügyi ministerium mintájára, egy specialis szakközegnek a magyar ministeriumba beosztását kívánatosnak tartja annyival is inkább, mert nálunk a testgyakorlati oktatásra vonatkozó ministeri rendeletek és tantervi utasítások egész sora (a szerző több mint huszat sorol föl) vár a kiadásra illetőleg elkészítésre.

A kötetet, mely Trefort Agoston közoktatásügyi miniszternek van ajánlva, a testgyakorló oktatásra, vonatkozó magyar törvények és ministeri rendeletek teljes gyűjteménye rekeszti be; egyébként e munka hetedik kötetét képezi a „Herkules-könyvtár” cím alatt megindult, hézagpótló, testgyakorlati-irodalmi vállalatnak.

Velocipéden a világ körül.

(Thomas Stevens útja.)

Francziából fordítja: IGALI SZVETOZÁR.

(Folytatás.)

Öt óta tájt délután elérkeztünk Duna-Pentelére és mielőtt a vacsorához fogtunk volna, egy óra hosszat Dunafürdőt vettünk. $\frac{1}{2}$ 10 óra tájt este útitársaim közül kettő visszatért hajón a fővárosba, s mi is már szobánkba akartunk térni, midőn a vendéglő helyiségébe néhány úr lépett be; közöttük Ujvári úr, — kinek pinczéje híres az egész vidéken; — ez utóbbi igen bárátságosan szólít fel bennünket, menjünk pinczéjébe s kóstoljuk meg „Magyarország legjobb” borát, mielőtt szobáinkba térnénk. Ilyen meghívást nem tudván visszautasítani, követtünk meghívónkat a falunak sötét utcáin, majd meg pinczéje folyosóján keresztül. A pincze két oldalát boros hordók foglalták el. Először vörös bort ittunk, melynek olyan parfümjé volt akár a rózsának, azután meg pezsgőt, melyből a kipezsgő buborék gyémántszemhez hasonlított, s a pohárba felpeszsgő habja nyolcz ccentiméternyi volt. *)

Jóralvó „siller” bor volt.

Fordító.

Budapestről Paksig (120 klm.), az út kitérő, de a hőmérő oszlópa folyton emelkedik és minden porral van fedve. Dél felé tartottunk a Duna partján haladva. Az utak erre felé eperfákkal vannak szegélyezve, mert erre sok a selyemgyártás.

Utitársamat, Igali Szvetozárt Angliában vagy Amerikában „caractér“-nek mondanák. Ruházata a legkönnyebb versenyruha, a melyen a napsugarak keresztülszűrődnek, cipői versenycipők, fején Jockey-sapkát hord, szemüvegek s deréka köré egy kék övet fűz. Nyers tojást eszik, bort iszik, tejet és bizonyos ásványvizet, s végre bámulatát kelti valamennyi honfitársának. Mint utitársnak, egyedüli hibája, hogy 8 klm. halad óránként s dombok előtt szeret leszállani. Eltekintve ettől, ő kitérő társ, egy tiszta magyar, úgy parancsol a parasztoknak, mint egy olyan, ki parancsok kiosztogatására született, kényszeríti őket — azért, hogy kényelmesebben elhajtasson, hogy taligájukkal kitérjenek neki az út szélére, — néha majdnem az árokba. Igali 4 nyelvet beszél: francziát, németet, magyart és szerbet, — s nem érti az angolt!! Avval a kevés francziával s némettel, mit az illető államokon történt keresztülutazásom alatt tanultam, sikerült végre Igalival beszélhetnem. Amint egy faluba megérkeztünk, azonnal körülvettünk egy sereg polgártárs által, nem parasztok által, — mert Igali nem tűrné őket — a kiknek nem győzőm ismételni: „San-Franczisko, Boston, London, Páris, Bécs, Pest, Belgrád, Konstantinápoly, Afgánistán, India, China.“

Paks után meglehetősen rossz útunk lett, lassan haladunk tovább.

E vidéken a parasztok igen szeretetre méltók, és igen barátságosan vannak irányunkban hangolva. Néha megállásom idejében hozzám jönnek, kérdeznek: van-e szükségem valamire, akarok-e enni vagy inni valamit. Egyikük közülök husz krajezáros pénzdarábot akart adni, hogy szálljak fel előtte, mert ő kíváncsi. Egyik városban a lakosok megbotránkoztak egy kofa eljárása fölött, ki nekem két krajezárt kevés cseresznyét adott. A népitélet arra kárhoztatta az asszonyt, hogy nekem még egy marék cseresznyét adjon! Szegszárd termi az ország legjobb borát, mondták nekem. Megállottunk s egy cigánybandát találtam ott, melynek főnöke Garay úr, kinek társulata egy évig kint volt Amerikában. Mulattatásomra a csapat műsora legszebb darabjait kezdte játszani; egész éjjelig elhallgattam őket.

Másnap reggel hat órakor indultunk s még délelőtt értünk Igalinak szülővárosába, Dunaszekcsőre, ott maradtunk a nap hátralevő részében. Megmosattam a ruhámat s megreperáltattam cipőim talpát; Dunaszekcsőn a Dunának minden hajója megáll. Hasznát vettem, hogy a dunai hajósokat megismertem. Igen hosszú haját viselnek, s öltöztetik festői. Fekete kenyérral és hússal táplálkoznak, és úgy isznak bort akár a hordó!*)

Miután a Duna hűs hullámaiban megfürdöttünk, Szvetozár néhány barátját mentünk meglátogatni. Többiek közül a görög papot és nejét látogattuk meg, ez utóbbit az előbbieket anyjának nézhettük volna. A görög papok igen bizalmas lábon élnek híveikkel: a kövér pap s annak zsíros neje és Igali úgy játszadoztak és cizírogattak egymást akár csak három kis macska.

Másnap reggel 5 órakor elhagytuk Dunaszekcsőt, utunk a sokácok által lakott Baranyaváron vezet keresztül, hol a nőknek fehér ruhájuk van. Az utak meglehetősen jók. Este felé, amint a Dráva feletti hidon

Eszékre beléptünk, az eső elkezdett esni, néhány eszéki úr nagy gyönyörűségére, miután ohajtották, hogy ott maradnak úgy 24 óráig.

(Folyt. követk.)

A régi rómaiak nyilvános játékaikról.

Írta: VARIU JÁNOS.

(Folytatás.)

— Igaztalau vagy urunk nemes szándéka iránt, Servius, — szól közbe az eddig hallgatag Gajus. — Megengedem, részben igazad lehet. Családja fényét a hagyomány világánál akarja bemutatni, ezt készséggel elismerem. De nem tett-e hasonlót a dicső emlékeztető, isteni Julius Caesar is, mégis őt szándékának tisztasága felől gyanúsítani senkinek se jutott eszébe. Hogy újból felújította ezeket, hála neki ezért. Hiszen az ifjúságban a harci kedvet éleszti és bennünk azt a tudatot táplálja, hogy nem halt még ki magasabb köreinkben — a római nagyságnak igazi alapja — a vitézség és harci ügyesség.

— Legyen állításod szerint — felel lemondólag Servius. — Örömet elismerem e játékok czélszerűségét, ha táplálja bennünk a hadi élet iránti hajlandóságot. Csak pusztá és czéltalan időtöltéssé vagy hiú fitogtatássá ne sülyedjen alá. De ime, új verseny rendeztetik, bizonyosan a futók versenye lesz. Figyeljünk oda!

„A lovasok versenye!“ hangzik ismételve a kürtös szava. Mire négy kalabriai ember, egészen testhez simuló öltözetben, mely a kocsisok tunicája szerint különféle színű, 8 pompás mént vezet elő, úgy, hogy minden lovasra két mén jut. Kezdetét veszi egy oly mutatvány, mely az idegeket nem kevésbé veszi igénybe, mint a kocsi versenyek. Ostoros szolgák neki vadítják a lovakat s a lovasok kantármegragadás nélkül vetik magukat a paripák hátára. A ménnek egyre gyorsabban rohannak. A négy kalabriai, mintegy jeladásra, ugyanazon pillanatban ugrik talpra a lovak hátán s nagyon előre hajolt testtel igyekeznek az egyensúlyt biztosítani. Érezvén a biztonságot, egyik ló hátáról a másikra ugrálnak, majd az egyik paripa nyergére dobván magukat, majd a másiknak a hátára pattanván (desultores). Az általános és feszült érdeklődést, melylyel e nyaktörő mutatványokat nézik, mi sem bizonyítja jobban, mint az egész közönségnek osztatlan tetszésnyilvánítása s ama követelés, hogy eme productiók még egyszer mutattasának be.

— Az idő már nagyon előre haladt, talán már hat óra is van*), testvér, halljuk egyszerre Quintus szavát, a hőség tűrhetetlenné kezd válni! Nézd, izzó parázként villog a pályatér homokja. Jó lenne innét valami módon szabadulnunk; a nap épen ide tűz, a circus födetlen és nincs semmi árnyék.

— Légy türelemmel, Quintus, — szól megnyugtatólag Gajus, erősen el lévén határozva helyéről nem mozdulni. Mindjárt széthúzzák a ponyvákat, melyek illatos vízzel lesznek belocsolva. Attól felüdülünk. Azt hiszem, van nálad még friss gyümölcs. Az is jó lesz ily kiállhatatlan melegben. Várjuk be még legalább a futók versenyt.

— De, ha még látni akarunk valamit az amphitheatrumban**) s gyönyörködni az állatviadalokban, jó

*) Nem kell elfelednünk, hogy a rómaiak az éjt és nappalt külön-külön 12 órára osztották föl. A számítás a mi időszámításunk szerinti reggeli és esti hat órakor kezdették. Az itt említett hat óra tehát nálunk a délidőnek felel meg.

**) Körépület, melynek homokkal behintett terén (arena) harcoltak egymással szemben a gladiátorok vagy küzdöttek a vadállatok.

*) No itt téved Stevens! Ő csak tutajos tótokat látott.
Fordító.

lesz sietnünk. Mert beáll az éj s akkor inkább a kivilágítást szeretném látni.

— Légy nyugodt. Eljutunk azoknak megtekintéséhez is. De részemről azt tartom, elég jókor hagyjuk el a circust akkor, midőn maga fenséges urunk is távozik innét. Tán csak nem gondolod, hogy az ő távollétében valami olyast adhatnak elő az amphitheatrumban, a mi nek elmulasztását igazán sajnálhatnád?

— Osztom véleményedet. Csak arra kérlek, hogy a futók versenye után rögtön távozzunk, ha jókor és alkalmas időben kívánunk a célnál lenni.

Alig végzé be feleletét Quintus lovag, már is a közönség zajos tetszésnyilatkozatai között vonják a vastag, kifeszített kötelekre a drága szövetekből mesterileg összevarrott ponyvákat. Róluk hűs, illatos víz permetezik alá a jelenlevőkre.

Egyszerre, mintha mindnyájukat új kedv szállaná meg, oly felfrissültnek érzi magát mindenki, hogy a legkisebb levertség nélkül zajosan kívánják a versenyfutókat bemutattatni.

A híradók szokásos kiáltására hat futó (cursores) jön elő. Rövid tunicában, meztelen kar és lábszárrakkal három görög és három római athleta lépdel elő. Mélyen meghajolva üdvözik a császárt, a közönséget pedig könnyed főhajrással. Ruganyos léptekkel haladnak a díszkapu előtt álló métnál kifeszített fehér fonálig s ott a sorstól nekik jutott rendben helyezkednek el. Adott jelre indulnak el és gyors futásnak iramodnak. Az első körülfutás után egy görög és egy római, mint leghátramardottabbak kiesnek a versenyből. A második kerülőt már csak négyen teszik, meglehetősen egyenletesen futván. A negyedik futás után újra egy görög és egy római maradnak el a versenyből. A két legjobb futónak ezer ajk kiált szerencsét, sok ezer kar int kitartást. Kétszeresen érdekessé vált e verseny.

Ezeknek egymással kell most küzdeniök a pálmáért. Azután meg arról van szó, hogy a római vagy a görög lesz-e a győztes. Természetesen az egész közönség a római győzelmét szeretné látni. A rögtön lecsillapuló zaj mértéke a feszült érdeklődésnek. Mindenki ég a kíváncsiságtól. A római győzelmére fogadók pártja izgatott. A kitartó görögtől féltik a pálmát. Az ötödik és az utolsó futás dönti el az eredményt. A római végerőfeszítéssel rohan. A görög könnyed teshordozással, az erőlködés csekély jelével fut. A végső fordulónál elmarad a görög, s a célhoz végkép kimerülten a római ér.

Elképzelhetetlen az a lelkesedés, taps és üdvözlés, mely a nyertest üdvözi. Sokan azonban meghökkenve a végkimerüléstől elájulók*) római esetén, a görögöt is kitüntető tapssal tisztelik meg, kinek ily körülmények között való bukása éppen nem megszégyenítő. S valóban, a császár színe előtt mélyen meghajló görögnek is maga Augustus nyújtja át a győzelmi ezüst koszorút.

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 frt) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

*) Helyén való itt megjegyezni, hogy a circus pályaterének ötszörös körülfutása 3006 méternyi megtett utnak felel meg, ezt gyors futással egy folytában befutni, majdnem emberi erőt meghaladó feladat lehetett.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk. Elmaradt példányok reclamatioja a szerkesztőséghez (Lipót-utca 50.) intézendő.

A „Südungarischer Lloyd“, melyet Barát Armin nagy gonddal szerkeszt Temesvárott, egyik legutóbbi számában kifogástalan német fordításban közli a „Herkules“ egyik vezércikkét, mely közelebb „Vízitestszolgálat“ címmel és Parlaghy Kálmán aláírással jelent meg.

Benedek Gyula és Hartl vívómesterek küzdelme. A sokat emlegetett és általunk is kétséggel fogadott nagy nemzetközi kardvívás a világ kard-bajnoki címéért és valóban nem megvetendő 1000 frt pénzdíjért elmaradt, s mint a hozzánk beküldött „meghívó“ mutatja, helyette Szigeti Benedek Gyula vívómester barátságos kardmérkőzést rendez Hartl bécsi ismert vívóval Szegeden az „európai bajnok“ címéért. A meghívó következőleg szól:

Meghívó!

Vagyok bátor uraságodat folyó aug. hó 22-én délután 5 órakor Szegeden, az újszegedi népkertben, a hírneves Hartl bécsi udvari vívómesterrel az „európai bajnok“ címéért leendő

barátságos kard-mérkőzésre egész tisztelettel meghívni.

Belépti jegyek csak e meghívó előmutatása mellett kaphatók: Bpsten a Nemz. Torna-egylet művezetőjénél, Bockelberg úrnál és az Athlétikai Club titkáránál; Szabadkán Székelyi Simon könyvkereskedő úrnál; Aradon Nagy Sándor úrnál, a torna-egylet művezetőjénél, Makón Gál és Gömöri urak könyvkereskedésében és Szegeden Endrényi testvérek könyvkereskedésében és a Tiszaszállodában.

A belépti jegyek ára: első hely 2 frt, második hely 1 frt.

Szegeden, 1886 auguszt. 12.

Tisztelettel

SZIGETI BENEDEK GYULA,
vívómester.

A „Hunnia Velocipéd Club“ t. hó 25-én saját versenypályáján díszes házi versenyt rendez, a budai torna-egylet közreműködésével. A verseny-programm következő: kezdők versenye, akadályverseny, hölgyek díja, biztonsági gépek versenye, a tiszteletdíjakat Harsányi Istvántól vette a club. Kezdeté délután 4 órakor, este bankett tánczezel összekötve, melyre a t. sportbarátok tisztelettel meghívhatnak.

A Club nevében

Ifj. RÉMY RÓBERT, bajnok,
a Hunnia Velocipéd Club elnöke.

Érdekes velocipéd-versenyek. F. hó 1-én Pálison érdekes versenyek lettek megtartva; e versenyek legérdekesebb pontja mindenesetre a velocipéd-verseny a hölgyek díjáért volt, már csak azért is, mivel két budapesti velocipéd club két legjobb versenyzője egyikét küldte le; — és pedig a „Magyar Velocipéd Club“ Kaszás Istvánt, a „Hunnia“ pedig elnökét ifj. Rémy Róbertet. A verseny két angol mértőldre volt, melyen igen szép hajtásban Kaszás lehuzta Rémit. E versenyek folytatása következő vasárnap volt a szabadkai „Achilles“ által rendezve, a 10 klm. versenyen ismét Kaszás huzta le Rémit, még pedig majd két körrel; az egy klméter versenyénél hol a két sportsman ismét síkra száll egymás ellen, Rémi

feladta a versenyt s így tehát Kaszás clubjának háromszor szerzett babérokat. A különben érdekes verseny leírását legközelebbi számunkban bővebben fogjuk ismertetni.

A berlini úszó-versenyek nagy érdeklődéssel folytak le. Az egyes versenyek közül csak a két bajnokit tartjuk szükségesnek felemlíteni, az egyik 1600 méter távolságban négy küzdővel Ritter Ernő eddigi bajnokjelölt győzelmével végződött, most már harmadizban, s nyert egy ezüst serleget, arany érmet és bajnok címet; az 500 méteres versenyben a bajnokjelölt leveretett s bajnokjelölt E. Kühn lett.

A német úszó-szövetség mult héten megalakult.

A „Cyclist's Touring Club“-nak, melynek magyarországi consulja Igali Szvetozár, lapunk munkatársa, ez ideig 21,700 tagja van; irigylésre méltó szép szám.

Három angol mértföldes velocipéd bajnoki verseny volt Angliában; tiz ellenféllel szemben a híres professionista velocipédező F. Wood győzött 9 : 22 mp.-nyi közéd jó idő alatt.

William Beach a világ sculler bajnoka és Gaudaur Amerika bajnoka közt 18 szept. 1000 font (körülbelől 12,000 frt) tét mellett egy match lesz. — Hány testgyakorló helyiséget lehetne e díjból feállítani? Boldog Anglia!

Howell az angol professionista velocipédező egy training alkalmával gépéről leesett s oly súlyosan megsérült, hogy ez idén már nehezen vehet részt versenyben.

A „Germania“ regattán a németországi bajnokságot ismét Achilles Wild eddigi bajnokjelölt nyerte meg könnyen, két ellenféllel küzdve.

Herkules-naptár.

Szept. 23. Nevezési zárnapp a „Kolozsvári Athlétikai Club“ versenyekre.

Október 3. A „Kolozsvári Athlétikai Club“ versenyei.

10. „ „ „ versenygyaloglása Kolozsvártól Deésig.

17. A Magyar Athletikai Club őszi viadala Budap.

Leszállított áron

kapható

a „HERKULES“ szerkesztőségében

(Budapest, Lipót-utca 50.)

KÉPES SPORTNAPTÁR

az 1886. évre.

Szerkesztették:

Porzsolt Jenő és Kálmán.

Ára : 1 frt 50 kr. helyett csak 1 frt!

AIGNER LAJOS könyvkereskedésében

(Budapest, váczi-utca 1.)

előfizethetni a „HERKULES“

testgyakorlati képes hetilapra.

Negyedévre 2 frt.

A „Herkules“ testgyakorlati közlöny az egyetlen magyar képes hetilap, mely a testgyakorlatok és testedző

sport minden ágára kiterjed; ismeretterjesztő és mulató cikkekkel és képekkel közöl a tornázás, athletika, csónakázás, úszás, velocipédezés, vívás, korcsolyázás, vitorlázás, kerékkorcsolyázás, ökölvívás, gyalogolás, birkózás, labdázás, női sport, testgyakorló játékok és sportversenyekről; nagy súlyt fektet az iskolai tornázásra, kiterjed a katonai testgyakorlatokra s kimerítő tudósításokat közöl a testgyakorló- és sport-egyletek működéséről.

Negyvennyolcz egyletnek hivatalos közlönye.

A közoktatásügyi miniszter rendeletileg ajánlotta az ország összes tanintézeteinek.

A „Herkules“ előbbi évfolyamaiból még néhány teljes példány szerkesztőségünk útján megszerezhető, még pedig a következő áron:

A „Herkules“ 1884-iki egész évfolyama bekötve	6 frt
„ „ 1885-iki „ „ „	8 „
„ „ 1886-iki félévi folyama „ „	4 „

Tartalom : Sport-ünnepély rendezése. Mr. Segomértől. — Becsületbírótság sportegyletekben. A.—tól. — A kolozsvári iskolák torna-vizsgáiról. Anonymustól. — Theázó társaság a vízen. Buvártól. — A testgyakorlati oktatás rendszere. — Velocipéd a világ körül. (Folytatás.) Igali Szvetozártól. — A régi rómaiak nyilvános játékaikról. (Folytatás.) Varju Jánostól. — Különfélék.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca
1. sz. Aigner Lajos
könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 2 frt.
Félévre . . . 4 frt.
Égész évre . . . 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetési díja: két ha-
sabos petüsrőrt 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA: AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület,
Belváros, Lipót-utca
50. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

AZ »ACHILLES« VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ »ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BALATON-EGYLET«, A »BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET«, A »BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »BUDAPESTI TORNÁ-EGYLET«, A »BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE«, A »DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »DEBRECZENI TORNÁ-EGYLET«, »ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET«, A »FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG«, A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET«, A »KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB«, A »KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, »FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB«, A »KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB«, A »KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »MAGYAR-ÓVÁRI TORNÁ- ÉS VÍVÓ-EGYLET«, A »MAGYAR VELOCIPÉD-CLUB«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »LÉVAI TORNÁ-ES VÍVÓ-EGYLET«, A »MAROS-VÁSÁRHELYI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NAGY-KANIZSAI TORNÁ-EGYLET«, A »NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »NEMZETI HAJÓS-EGYLET«, A »NEPTUN BUDAPESTI ÉVEZŐS-EGYLET«, AZ »Ó-BUDAI TORNÁ-EGYLET«, A »PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET«, A »POZSONYI HAJÓS-EGYLET«, A »POZSONYI TORNÁ-EGYLET«, A »PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SÁLGÓ-TARJÁNI VASPARIPA-SZÖVETKEZET«, A »SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB«, A »SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZABADKAI TORNÁ-EGYLET«, A »SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR«, A »SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZEGEDI TORNÁ-EGYLET«, A »SZÉKELY-UDVARHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«, A »SZÉKESFEHÉRVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET« S A TEMESVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET«

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Magyar vívók.

Budapest aug. 28.

Ismét egy vereség. — még pedig egy szégyenletes vereség.

Magyarország századokon keresztül abban a hírben állott, hogy fiai Toldi Miklós és Kinizsy Pál egyenes utódai; még azon nemzetek is, melyek szellemi képzettségünket nem ismerik el, melyek barbár népnek tüntetnek föl, még azok is akként ismertek bennünket, hogy a testi ügyesség és bátor erő dolgában elsők vagyunk.

S ime! valahányszor alkalom kerül arra, hogy ezt a testi ügyességünket és erőnket kimutassuk az idegekkel szemben, mindannyiszor leveretünk, még pedig igen csúfosan veretünk le, mert a külföldnek másod- és harmadrendű erői is levernek.

Büszkék voltunk a magyar csónakászkodókra, kik évről-évre népes regattákat rendeztek a Dunán; — s ime egy-két évben meghívták a bécsieket, ezek aztán legjobb evezőinket oly csúfosan megverték, hogy most már Magyarországon nem mernek csónak-versenyeket rendezni s mondhatni alig van csónakázó sportunk.

Aztán nagy örömünkre vált, hogy a fiatal velocipéd-sport mily rohamos haladást tett nálunk, rendeztek is hamarjában „nemzetközi“ versenyeket, melyeken aztán az osztrák szomszédok közepes erői csúfosan megverték a mi „bajnok“-ainkat.

No de ez mind hagyján! Megmaradt még egy dicsőség nekünk, gondoltuk magunkban: a magyarról mindig azt mondták, hogy kardforgató nemzet vagyunk, meg is mutatta nem egy athletánk Wesselényi

Miklós bárótól kezdve, hogy a magyar vívók bármely nemzet vívóival kiállják a versenyt.

S ime, mi történik?

Előáll egy vidéki magyar vívómester. „barátságos kardmérkőzésre“ hívja ki a világ összes vívómestereit, ígér nekik 1000 forintokat és „európai bajnok“-i és „világ bajnok“-i címeket, mire aztán egy másod-harmadrendű bécsi vívómester csúfosan elveri; — már most szaladhatnak a jó magyar vívók a — jó hírük után.

Semmi kifogásunk sincsen az ellen, hogy Szigeti Benedek Gyula szabadkai és Hartl J. bécsi vívómesterek viaskodnak, nem is akarunk egyiknek érdemeiből se levonni semmit, igen buzgó és szorgalmas vívómesterek lehetnek otthon mindaketten; de az ellen tiltakoznunk kell, hogy míg az igazi jó magyar vívóknak egész táborában az öreg Keresztesy Józseftől Kisbaári Kiss Ferenczen, Zubovics Fedoron, Kiss Sándoron keresztül Keresztesy Sándorig — hogy csupán egy-két nevet említsünk, — addig Benedek Gyula compromittálja az egész nemzetet az által, hogy egy harmadrendű idegen vívómesterrel levereti magát.

Aztán mi jögon hirdethet Szigeti Benedek Gyula úr, vagy az ő saját külön versenybizottsága — a melynek létezéséről sohasem is tudtunk, — „európai bajnokság“-ra versenyeket, mi jögon adhat egy vívómester a másiknak egy „barátságos kardmérkőzés“ után „európai bajnok“-i címet?

Semmiféle jögon!

És most Hartl megnyert egy címet, melyet győzelme daczára sincs jöga viselni, mert a ki adta neki, annak nem volt jöga a cím adásához.

De hát nálunk Magyarországon a sportvilágban annyira elterjedt a czínkórság, hogy igen sok esetben átesap azon a korláton, a melyen túl már csak a — szédelgés kezdődik!

Concret esetekkel és példákkal szolgálunk majd más alkalommal, most megelégszünk csupán az óvó figyelmeztetéssel, hogy legyen már vége a szélhámoságnak a sportban, különben kénytelenek leszünk megkezdeni ana bizonyos leleplezéseket, melyek igen pikánsak és sensációsak lesznek, de a testgyakorlatok érdekeit elő nem mozdítják.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Népünnepély.

(A „Szabadkai Népkör“ szt. Istvánnapi nagy népmulatsága.)

Szabadka, aug. 23.

A „Szabadkai Népkör“ szt. István magyar királyunk emlékére a városligetben nagy népünnepélyt rendezett, melyen Szabadka közönsége igen nagy számban volt jelen.

A versenyt rendező bizottság következőleg alakult meg: Elnök dr. Mukits Károly. A versenyt rendező bizottság tagjai a következők: Vermes Lajos, Juhász Béla, Mukits Simon; kik a versenyre értesítést adtak. Tértmérő: Kladek Mihály, időmérő: Szkenderovits László. Versenybírák: idb. és ifj. bajnai Vojnits Máté, Varga Károly, ifj. Balázs Piri István, Kovács Antal, Balázs Piri György, Gálfi György, Bocsmár János, a Szabadkai Torna-Egylet kitűnő versenybírója és súlydobója Ludasi Bencz. Tánczrendező: Szkenderovits László és Csajkás Kálmán.

Délután 3 órakor már óriási tömeg gyülekezett egybe, várva a verseny kezdetét. 1/24 órakor hatalmas mozsárlövések adták tudtára a közönségnek, hogy a versenyek kezdetüket vették. A versenysorozat első pontja a férfi nagyság-verseny volt. Szabadkán a leghosszabb ember: Grósz Mihály.

Következett a férfi súly-verseny, két versenyző közül Csepella Károly győzött, ki 131 kilót nyomott. Az ívő-versenynél többen versenyeztek, Hoffmann Sándor és ifj. Kammerer Mihály egyenlő mennyiségű folyadékot kebeleztek be, s így a jury sorshúzás útján döntötte el, ki a győztes. A szerenese Hoffmannnak kedvezett. Hoffmann egy kortyra 150 grammot ivott.

A futó-verseny győztesei, kik a 94 lépés távolságot megtették, a következők: első Szagmerszter Ferencz 20 másodperc, második Valihoru István 21 mp., harmadik Istváncsics Mátyás 23 mp.; a 2-iknél első lett Bajzák János. A gyermek-versenynél az első díjat Betnárez Margit, a másodikat Galinszki Nelli, a harmadikat Kiss Mátyás nyerték el.

A birkózás is igen érdekes volt. Bartus Imre 2 1/2 p. alatt győzte le Gönczölt.

Az akadály futó-versenynél első Kocsmár Lajos, második Panyák Féli lett.

A zsák-versenynél szintén Kocsmár Lajos lön első, második Futó Endre. Az ikerversenynél győztesek lettek Kocsmár és Futó Endre.

A mi a nő szépség versenyt illeti itt már bővebben kell megemlékeznünk.

Szabadka város hölgyközönsége azt hisszük versenyezhetik bármely külföldi város szépeivel; nálunk ugyanis annyi a szép leány, hogy a jurynak 3-szor kellett

ülésezni, míg végre érdemleges határozatát érvényre tudta emelni. Legszébbnek találta Hoffmann Erzsike úrhölgyet, a ki egy 50 frkos csokorral lett kintüntetve; második díjat kapta Berkes Mariska, harmadikat Csepella Mariska. A csárdás-versenynél: Vencze Katicza és Csepella Mariska kellemmel eljárta csárdásuk által vonták a közönség figyelmét magukra. Kóló-versenyben Krinyajzki Puskás Miló és Malagurszki Piroska lettek kintüntetve.

Súlyemelésben egyik leendő athletánk és kitűnő diskus dobónk Matkovits Miklós nyerte el az 1-ső díjat.

Ezek után következett a díjak ünnepélyes kiosztása. Jelen voltak itt: Mukits Leonka, Rohonczy Szilárdka, Manojlovits Vera és Póli. A versenyeket társas vacsora és táncz követte.

VERMES LAJOS,
nemzetközi bajnok.

Egyetemi ifjak testképzése.

Még néhány hét s a két egyetemi város megnépesül. Az arany ifjúság felkeresi a tudományok csarnokait, s ezek falain belül megszerzi azokat az ismereteket és azokat az irányeszméket, melyek segélyével közreműködik majdan az általános művelődés és jólét előmozdítására a társadalomban.

Tagadhatatlan az, hogy úgy az állam, valamint a társadalom az ifjúság szellemi kiképzésére meghozza mindazokat az áldozatokat, a mik körülményeink között meghozhatók.

Az azonban sajnálatos hiba, hogy az egyetemi ifjúság testképzésének ügyére semmi gond, semmi figyelem nem fordítatik.

Kézelfogható dolog, hogy egészségtelen, elhanyagolt lakásban elbetegeskedik, sőt el is hal a lakó. Lehetséges-e, hogy egy tétlenség által ellankadt, elbetegesedett izomzatú test lakója, a lélek, egészséges maradjon s a test satnyasága daczára állandóan bírjon a megfelelő tüdőséggel és rugékonysággal?

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy nem.

A test és lélek művelésének egymással párhuzamosnak kell lenni, mert egészségtelen lakásból még ideje korán kiköltözhetünk, a léleknek azonban nem áll módjában lakást cserélni.

Lépten-nyomon tapasztalhatjuk, társadalmunk művelt osztályát mennyire megviselik a betegségek ezerféle nevei s hogy ezek csirája a test egészséges irányú képzésének elhanyagolásában rejlik, a felett még vitázni sem lehet.

Az egyetemi ifjak nagyobb része, midőn már megszerezte azt a diplomát, mely részére a társadalmi életben tisztességes megélhetést biztosít, leszámolt egészségével. Arczának üde pirja, mely az egészség kinyomata, tagjainak ruganyossága, izmainak arányos ereje, testének viharok szeszélyeivel daczoló edzett volta egészségtelen lakásokban, korcsmákban és kávéházakban pazaroltatott el a test tétlensége mellett.

Nem mi vagyunk az elsők, a kik hangoztatjuk, hogy az egyetemi ifjaknak módot kell nyújtani a testképzésre, a testgyakorlatok üzésére. Sürgette ezt több ízben a fővárosi sajtó egyhangúlag s indítvány tárgyát képezte nem egyszer a képviselőházban is.

Most, midőn néhány hét múlva az egyetem tantermei megnyílnak, leginkább kedvez az idő, hogy a tanférjak elmélkedjenek a felett: miként lehetne az egyetemi ifjak testképzésének ügyét gyakorlatilag legelőnyösebben előmozdítani.

Német- s Angolország e célra tetemes áldozatokat hoz. Az eredmény e nemzetek művelt osztályának fizikumában meg is látszik. Ha nálunk ama költségekből, a mikbe az egyetemi oktatás évente kerül, egy ötvened-részt az állam úgy a fővárosban, valamint Kolozsvárt a testgyakorlatok ügyének előmozdítására fordítana, olyan tőkét tenne le, mely kamatait a nemzettest erősödésében gazdagon hozná meg.

Az egyetemi ifjak testképzésének kérdését már a közel jövőben a legközelebbi tanévvel fel kellene karolni. Hisz a magyar faj tudvalevőleg nem szapora. Ezenkívül elszigetelve, magunkra állunk a földgömbön. Már pedig, hogy hazánk történelmi jelentőségét le ne élje, hogy a pusztulás veszélyétől megóvassék, erős, edzett, egészséges testalkatu egyénekből álló társadalomra van szükség. A birodalmak nagysága mindenütt első sorban lakóiknak fizikai fejlődésétől függ.

A divat, a társadalmi ferdeségek, törvények s haszonleső érdekek úgy is nagyon ellen súlyozzák a faj ama törekvését, hogy a jövő nemzedék a lehető legtökéletesebb alakban jelenjék meg. A faj fentartására irányuló egyesülést nem a kölcsönös vonzalom, hanem legtöbbször anyagi érdek eszközli. Az ily egyesülés útján létrejövő szerencsétlenek áldozatai a kornak. Testük senyvedésének csiráját már a bölesőbe magukkal hozzák. Ferde irányban halad neveltetésük, s midőn a cselekvés színterére lépnek, nem tudnak megküzdeni az élettel, erőtlennül hanyatlanak vissza a semmiségbe.

Ha átlapozzuk a történelmet, melyben mi védбатыai voltunk Európának, melyen török, tatár dúló ereje, mint gránitfal, nemzetünkön megtörtött, s ha megnézzük a mai nemzedéket, mely a satnyulás, elcsenevészedés lelki gyöngeség és pusztulás nyomait viseli homlokán, lehetetlen, hogy a multak dicsőségein elmerengjünk, a nélkül, hogy midőn még nem késő, föl ne ébredjünk, s ne igyekezzünk új szellemet, új erőt önteni a nemzet-testbe.

Államunk a szellemi nevelésre megtett minden lehetőt. Elérkezett rég az idő a testképzés ügyének felkarolására is. Az a gondoskodás, mely az alsóbb és közép iskolák növendékeinek testgyakorlati oktatásán nyílvánul, nem elég. Az egyetemi hallgatók testképzéséről is kell gondoskodni. Módot kell nyújtani, hogy ezek áldozat nélkül képezhessék magukat a testgyakorlatok különféle ágaiban.

Versenyekre kell buzdítani őket díjak kitűzésével.

Nemcsak fizikailag, de erkölcsileg is jó hatása lesz ennek.

Testben erősödni fognak, erkölcsaik pedig megtisztulnak. Életkedvük fokozódni fog, kerülni fogják a testrongáló időtöltéseket, megapad az életúntak, öngyilkosok száma s erejüknek tudatához jutva, kifejlődik bennük az igazi lovagias szellem s a nevetséges és olykor szomorú végeredményű párbajozás lassan megszűnik.

KUSZKÓ ISTVÁN.

Palicsi viadalok.

Szabadka aug. 20.

Az „Achilles-egyesület” f. hó 8-án tartotta harmadik nyári viadalát szép számú közönség jelenlétében. Az idő szép és kellemes volt, a mi mindenesetre lényeges szerepet játszik a versenyeknél. A mi azonban a pálya minőségét illeti, itt határozottan elégedetlenségünket kell kifejeznünk. Különösen méltatlan dolognak tartjuk azon ténykedését a városi hatóságnak, hogy az augusztus

1-i versenyek után a pálya javításával mit sem törődött, és csakis az utolsó perczben tették meg a szükséges előkészületeket. Így történt, hogy a pálya porhanyó maradt. A versenyek mindazonáltal sikerültebbek voltak mint a „torna-egylet” versenyei. A nagyobb számú nevezések már magukban véve megragadták a közönség figyelmét, és mindenki iparkodott magának mentől jobb helyet kiszemelni, úgy annyira, hogy már 8-án délben jegyet is alig lehetett kapni.

Délután 3 órakor a pályaudvarban berobogó vonatot mozsár-lövések fogadták. A közönség egész tengere hullámozott végig a széles úton, a mely a pálya felé vezetett.

Pontban 4 órakor megadatott a jel, hogy a versenyek kezdetüket vették. A program 1-ő pontja a gyorsfutás volt. Részt vettek a versenyben 27-en. Három külön csoportban indították a versenyzőket. Az első csoportban 9-en voltak; ezek közül dr. Vermes Lajos nyerte el az első díjat. Mivel azonban a kitűzött időn belül (11 mp. belül) nem tette meg az utat, hanem 12 mp. alatt, így az arany éremtől elesett, e helyett pedig kapta a „Club” kis ezüst érmét, és a dr. Kanyurszky György egyetemi tanár által felajánlott tiszteletdíjat. A tiszteletdíj egy igen értékes, belül aranyozott és bronz lábakon álló gyümölcstartó volt.

A 2-ik pont alatti verseny-küzdelem az „Achilles” címért volt. Táv 10 klm. Győztes az első vetélkedésben egyleti ezüst érmét és tiszteletdíjat, a második vetélkedésben pedig egyleti aranyérmét, pajzsot és „Achilles” címet nyer. E versenyre neveztek 13-an, indult 4. Az indításnál a sors Rémy Róbertet helyezte a pálya belső részére, a melyet iparkodott is megtartani, mert 5 körön át folyton vezetett. Ekkor azonban Kaszás István ki eddig második volt, helyet cserélt vele, és elsőségét a pályán keresztül megtartva, elsőnek érkezett be. Kaszás Rémytől 2 kör előnyben, Temesvárytól 3-mal volt. Kaszás a pályát megtette 28 percz 20 mp. alatt. Ez ugyan nem valami jó eredmény; de tekintetbe véve a pálya porhanyóságát, meglehetősen. Pedig Kaszás jobb eredményt is tudna felmutatni, ha volna elég trainirozottsága. Második lett tehát Rémy Róbert, ki a pályát 29 p. 55 mp. alatt futotta be. Harmadik lett Temesváry Andor.

Következett a gyaloglás. Táv 3000 méter. Első lett Krausz Mihály. Az idő, mely alatt megtette az utat 16 p. 55 mp. (Rosz idő.) Második lett Peits János 17 p. 24 mp. alatt.

4-ik pont. Vasparipa (bicycle) verseny. Táv 1 klm. Első lett ismét Kaszás István 2 p. 23 mp. alatt, második Temesváry Andor 2 p. 28 mp. és harmadik Vermes Lajos 2 p. 34 mp. alatt.

Ezután következett egy igen érdekes pont: az erőművészeti verseny, melyben Müller Vilmos a 160 fontos vasdarabokkal valósággal játszott, s méltó volt valóban azon díjakra, melyeket elvitt.

A nemzetközi 3 kerék (tricycle) versenyre jelt adnak. A két alak előáll, t. i. Vermes Lajos és Rémy Róbert. A verseny kezdetét veszi. Vermes kezdetben engedi Rémyt, nehogy azonban a közönség közt megerősödést nyerjen azon hit, hogy talán összebeszélés áll fenn, mint ez már meg is történt, Vermes szorítani kezd és Rémy elmarad jó távolságra. Vermes pedig beérkezik elsőnek.

A népversenynél első díjat vitte Kocsár N.

A velociped-gát-versenyben első díjat vitte Temesváry Andor 4 p. 9 mp. alatt futva be a pályát, 2-ik lett Vermes Lajos 4 p. 34 mp. alatt.

Vermes Lajos e versenynél biztonsági gépet haj-

tott, és ezért esett el az elsőségtől. Vermes gyönyörű könnyedséggel ugrotta az akadályokat.

A vigaszversenyeknél első lett Peits Béla.

A versenyeket társas vacsora és táncz követte, melynek csak a hajnali 3 óra vetett véget.

DERÉNYI FARKAS,
az „Achilles-egylet” titkárja.

Családi velocipéd.

(Képpel.)

A tizenkilencedik századot éljük, a haladás kor-
szakát, melyben nincs meglepetés!

A mivel csak azt akarjuk mondani, hogy a mi
korunk minden napja annyi meglepetéssel szolgál, hogy
már valóban semmi sem lephet meg igazán.

A találmányok egymás sarkára hágnak, oly sűrű
tömegben rajzanak elő a fölfedező agyából és a talál-
mányok egyre tökéletesülnek s a gyakorlati használat-
ban folyton nagyobb és nagyobb tért hódítanak ma-
guknak.

Ime legközelebbi például a velocipéd!

E jármű mai alak-
jában nem régi talál-
mány s igazi elterje-
dése csak egy évti-
zedre terjed, de hasz-
nálati módja már is
számtalan.

Legelső használati
formája illetőleg cél-
ja a velocipédnek: a
testgyakorlás, a test
erősítése a velocipé-
dezés által, a mely
célnek valóban ki-
tűnően megfelel.

A testerősítésen és
a szórakoztató sport-
mulatságon kívül ren-
des közlekedési esz-
közül használják a
velocipédet most már nem csupán a külföldön, de ha-
záinkban is.

A közlekedési velocipédek különböző formái van-
nak használatban a különböző céloknak megfelelőleg.

A katonaságnál rendszeren a magas bicycleket hasz-
nálják, míg a lateinerek, az ügyvédek, papok, professorok,
doktorok stb. a biztonsági gépek közül választanak.

A kereskedői velocipédek rendszeren háromkerektiek
s ilyenek a családi velocipédek is, melyeknek
egy érdekes példányát ime bemutatjuk.

A családi velocipédek kiválóan kirándulásokra
használatnak s akként vannak szerkesztve, hogy a rajta
ülő nő is hajthatja a gépet nem csupán a férfi.

Az itt bemutatott családi velocipéd pedig, mely

Amerikában van használatban, akként van összeállítva,
hogy a tricycle csak egy nő hajtja s ehhez mintegy
külön teherszállítmányul van csatolva a gyermek-kocsi.

Hogy milyen praktikus a velocipédnek ilyen alkal-
mazása, arról hosszú philippikát írunk fölösleges, — mi
legfeljebb csak azt a kérdést vethetjük föl, vajjon mikor
fog ez a családi velocipéd nálunk is divatba jönni?

SZENTIVÁNYI GÉZA.

A régi rómaiak nyilvános játékaikról.

Irtá: VARJU JÁNOS.

(Folytatás.)

Erre hosszabb szünet áll be s a következő kocsi-
versenyekre előkészületek történnek. Augustus a nép sze-
rencsekívánatai közt egész kíséretével kivonul a circus-
ból, pompás, mennyezetes gyaloghintóban rabszolgáktól
vitetvén magát. Példáját követve, sokan elhagyják a cir-
cuscst, másféle látványosságban is gyönyörködendők. Lo-
vagjaink is fölkerekednek helyökről, hogy megállapodá-
suk szerint az amphitheatrumba menjenek, hol állítólag
a császár is jelen lesz.

Kövessük őket. Bi-
zonyosan lesz alkal-
munk sok új dolgot
látni és hallani.

* * *

Hatalmas körépü-
let magasba nyúló
falait pillantjuk meg.
Emeletenként oszlo-
pok ezrein nyugvó
boltozatok csarnoko-
kat alkotnak, melyek-
ben idestova hullám-
zik a nép. Emberi
hangok fenyegető zu-
gása olykor-olykor
vadállatok ijesztő ordi-
tásába olvad bele.
Ily kevésbé biztató
hangok hallatára bi-
zonyos megfeszíthet-
len félelem fog el
bennünket. Mi tör-
ténhetik ott ama nagy épületben, mely nem sokkal ki-
sebb érdeklődés tárgya, mint a circus? Ez a kérdés to-
lul minduntalan előtérbe. Erre ad feleletet a következő rövid
párbeszéd.

— Tehát csakugyan lesznek vadállathajszák (vena-
tiones) is az amphitheatrumban? Hallatszik Quintus lo-
vag kérdő hangja mellette elhaladó szomszédjához.

— Nemcsak állathajszák lesznek, hanem egyszers-
mind szelídített vadak is mutatgatnak be, felel a meg-
szólított patricius. Meglepetések is készülnek a közönség
számára. Úgy gondolom, hajóharcz (naumachia) is ren-
deztetik a vízmedenczévé átváltoztató küzdőtéren (arena).

— Valóban, sok érdekes látvány várakozik még
ránk. Csak ne lennének szokatlanul tömeges vérengzé-
sek, mert ezek a dolgok inkább rettentő érzést, mint
gyönyört okoznak nekem.

— Ne tarts attól, Quintusom. Szól közbe komolyan

Gajus. Augustus, kegyelmes urunk, szigorú rendeletet adott ki e játékokra vonatkozólag is, hogy minden czéltalan verengzés kerültesse csak az összes közönség követelésére ölelnek meg a legyőzött harcolók.

Jegyeiket előmutatva belépnek ismerőseink a színház körbe (amphitheatrum). A homokkal behintett küzdőter (arena) körül kétemeletnyi magasságban emelkednek az ülősorok. Fölfelé folyton táguló körgyűrűket képeznek ezek, melyeknek legalsó és legszűkebb körét maga az arena képezi. A küzdőter közepén magasan emelkedik Herculesnek *) az emberi őserőt személyesítő szobra, a kit védő istenökként tisztelnek a gladiatorok. A nézők ugyanolyan fokozati rendben ülnek itt is, mint a circusbán. Első tekintetre a jelenlevők számát nem határozhatjuk meg. Mindenesetre több van jelen tízezer embernél. A mi, tekintve a circusbán mulatók nagy tömegét, elég tekintélyes szám. Beléptünkör épen alharcolok folynak. Fából készült lándzsákkal játszó, tehát nem érdemleges harcolók, mulattatják a közönséget, a császár kilátásba helyezett eljöveteleig. A zene hangjai mellett különböző fordulatokat, támadást és védelmet, futást és dárdahajítást eszközölnek. Mindez egészen ütemek szerint történvén, a fegyvertánc egy nemének is nevezhető.

A mutatványokat kísérő tetszésajt hirtelen csend váltja föl, a közönség tiszteletteljes fölállással üdvözlí a gyaloghintóján teljes díszben ülő Augustust. Alig foglalja el helyét a császár, megkezdődik a harcolók (gladiatores) fölvonulása.

Százhús gladiator, egyszerű barna tunicába öltözve, jobb kezökben különféle fegyverekkel, melyek a harci mutatványokban fognak szerepelni, a császár nézőhelye előtt **) csoportosul és fegyvereiket lebecsátva, térdhajtás közben megindító, tompa hangon mondja el a szokásos üdvözlést: „Üdv neked, Caesar, a halni készűlők köszöntenek téged!”

Ezután csoportokra oszlanak. Kettesével hármásával egymás ellen fordulnak és megkezdődik az élet-halálharc.

Itt egy hálóval és hosszú, három ágú villával (fuscina) ellátott csoport (retiaríi) menekülni igyekszik az öt üldöző nehéz fegyverzetűek elől (secutores), kik arcvérttel, paizssal és karddal vannak fölfegyverezve. Az előbbiekre arra törekeshnek, hogy a secutorok egyikét-másikat hálókka hurokra kerítsék és súlyos kardcsapásukat elkerülve, őket leszúrassák. A secutorok esetlen mozdulatai durva kacagásra ingerlik a nézőket, mely még akkor sem szűnik, ha valamelyik retiaríusnak sikerült ellenfelét leszúrni. A vér látása őrgöngő mámorba ejti a közönséget. Sokan a porban fetrengők agyonszúrását követelik, hüvelykeiket lefelé fordítván. De Augustus intésére megkegyelmeznek a sebesülteknek, sőt a vitézül védekezőknek szabadságát is visszaadják. ***)

Amott egy csapat kötélhurkos (laquearii) ide-oda futkos, majd leguggolva, majd fölgrálva kerülgeti a myrmillonokat, egy sisakos és páncélos csoportot, kik súlyos dárdájukkal keresztül szúrni igyekeznek ingerlőiket.

*) Hercules vagy Heracles, a legnagyobb görög nemzeti hős, ki vitéz tetteiért halála után a félistenek közé sorozott. A rómaiak is tisztelték.

**) Vajjon a 29-ben Kr. e. Statilius Taurus, Augustus kedvenc emberétől épített amphitheatrumban, melyről, mint első középületről e nembn itt szó lehet, volt-e a későbbi colosseumhoz hasonló berendezés, biztosan meg nem állapítható.

***) Ilyenmő játékok bemutatására rabszolgák és gonosztevők tanítottak be a gladiator iskolákban. Miután a rabszolga dolognak és teljesen jog nélküli tárgynak tekintetett, életét úgyszólván semmire sem becsülték, sőt legyilkolásukban vagy kínos vergődésükben gyönyörködtek. Néha önkényes gladiatorok is fölléptek, kik halálmegvetés által nyerték meg a közönség rokonszenvét.

Távolabb meg embernagyságú, négyszögletes paizssal, rövid egyenes karddal ellátott samnitákküzdenek a náluknál sokkal gyengébben felszerelt thrákokkal, kiknek kis kerek paizsa, hosszú görbe kardja nagy ügyességet igényel a védekezésre való használatnál.

Vannak egészen vasba öltözött gladiatorok is, kiknek fegyverzetén a réseket és nyílásokat ellenfelük mozgékonyasága minduntalan megtalálja.

A párbajvívók kettesével küzdenek egy rövid egyenes karddal, hogy egymás testéhez annál könnyebben férhessenek. Ezeknél legelszántabb a harc. Kard és szem egyaránt villog, a száj dühtől tajtékzik s az ügyes harító mozdulatok a támadót még jobban neki bősztik. Irgalom nélkül szúr és vág az egyik, boszantó hidegvérrel hárít a másik. Különösen egy, a játékhirdető tábla szerint Carpophorusnak nevezett, hatalmas szökefűrtű, kék szemű germán gladiator vonja magára a sok közül a figyelmet, ki már hatodik társát szúrja le rettenetes nyugalommal és ijesztő biztossággal. A közönség vadul tombol s a rabszolga föl szabadítását követeli.

Míg a császár a pálczaalakú vasvesszőt (rudis) és a „Spectatus” feliratú elefántcsont táblácskát (tessera) adja át a kitüntetett bajvívónak, mint visszanyert szabadsága jelvényeit: addig általa megölt társait Merkur és Charon *) alakjában rabszolgák hordják el az arenáról a halálistennő kapuján át a halottas kamrába.

Carpophorus nevét dicsőíti minden ajk, az ő életét hallja minden fül. Csakhamar a színkörön kívül is megtudja a közönség a nagy eseményt, hogy az arenának győzhetetlen gladiátora van.

Csakhamar lovasok vágatnak elő leeresztett sisakellenzővel arcukon és hosszú nyársalakú rúddal kezökben (spiculum). Arcuk teljesen el lévén takarva, mitsem látnak s csak úgy vaktában rohannak egymásnak. Hol a levegőbe szurkálják dárdájukat, hol egymásba ütik, meg újra handabandáznak. **) Óriási, durva hahota kíséri e szánalmas vergődést mindaddig, míg vagy az egyik vagy a másik súlyosan meg nem sebesül.

Majd a szekérről harcolók (essadarii) robognak elő. Nyolcz kettősfogatos egyforma fegyverzetben, hosszú dárdával ellátottan fordul egymás ellen. Ágaskodó méneik föl tartóztathatlanul rohannak s e szédítő vágatás közben a harcosok egymást helyökből kiütni igyekeznek. Ezen a galloknál divatos harcijáték ***) az újság ingerével is hatván a nézőkre, az eddigieknél is szokatlanabb érdeklődést kelt. És csakugyan, kívülről is nagyobb számmal tódul be a nép s elfoglal minden talpalatnyi tért.

Négy szekér kormányosával együtt szerencsétlenül járt. A holt gladiatorokat a már ismert módon takarítják el.

*

„A szelidített állatok elővezetése!” A híradók e kiáltására az amphitheatrum ülősorai alatt látható ajtók mindenike egyszerre föl nyílik. A csodával határos látvány ígézete alatt állunk! Vérengző oroszánokat, szelidíthetetlennek hitt tigriseket, gyönyörű párducokat, roppant testű elefántokat tízéves-huszával vezetnek elő a rabszolgák és állatszélidítők. (Folyt. köv.)

*) Merkur, egyike a 12 főistennek, az alvilági istenek hírnökeül szolgálván, ő vezette a Styx alvilági folyóig az emberek lelkeit, Charon meg, mint a Styx hajósa, a folyón átszállította azokat.

**) Innét Cicerónak ez a kifejezése: Andabatarum more pugnare. Ad Fam. VII. 10.

***) J. Caesar Bello Gall. IV. 33. írja le e játékot.

A tornatanítás Magyarország iskoláiban.

E rovatunkban a tornatanítás állapotát ismertetjük az ország összes tanintézteiben, ezeknek évi „Értesítő”-i után.

A löcsei kir. kath. főgymnásiumban a tornaoktatás a lefolyt tanévben kifogástalan volt, mint a Halász László igazgató által szerkesztett értesítőből kitűnik. A négy alsó osztályban Mortenson Ede s a négy felsőben Hadik Rikhard tanították a tornát. Testgyakorlási taneszközökben nincs hiány. A téli tornateremben van 398 frt és 67 krnyi értékű 139 leltári darab, a nyári tornahelyiségben pedig van 320 frt és 19 krnyi értékű 191 leltári darab.

A tornatanítás a nagyváradai kath. főgymnásiumban a lefolyt tanévben igen dícséretes haladást tett, a mi a jeles tornatanárnak, Rátkay Józsefnek érdeme, kinek általán nagy érdemei vannak a nagyváradai sportéletben. A Várszély Ármín igazgató által nagy gonddal szerkesztett értesítő a következőket közli erre nézve: „Az ifjúság tornagyakorlatai oly időbeosztással tartattak, hogy hetenkint minden osztály két órai tornázásban részesült. — Ezenkívül a kiválóbb tornászok (az előtornászok társaságában és a művezető jelenléte mellett) tetszés szerint választott napokon, naponta fél órát tornázhattak. Önként jelentkező ifjaknak alkalmuk nyílt a kard-vívás gyakorlására. Evezési gyakorlatot tartottak az erre vállalkozók a Körös vizén elhelyezett árvízi mentő-csónakon, s az ez évben már csónakázhatóvá lett városligeti tavon. Ugyancsak e mesterségesen készült tavon, a korecsolyázási sportban, a város előkelő társadalma körében, gyakorolhatta magát az ifjúság. E kellemes és testedző két gyakorlatnál működők minden alkalommal biztos felügyelet alatt állottak. Eme, társadalmi úton készült tó nyári és téli élvezetei-

ben, mérsékelt díj mellett vehetett részt a tanuló ifjúság; míg egyesek a tornázás terén kifejtett rendszeret és buzgóságukért eme kedvezményeket ingyen kapták. — A tornagyakorlatok alatt kifogástalan rendszereteket, úgy az intézkedések, mint egymás iránt teljes engedelmességet, figyelmet, kiméletet mutatott az ifjúság. A szabadgyakorlatok tömeges végzése céljából, több ízben lettek egyesítve a külön tornaórákra beosztott osztályok. Ugyazint a katonai menetgyakorlatoknál, kanyarodások és fejlődéseknél gyakorlatba vététt a tömegesítés. Ez intézkedést, valamint a századmozdulatok sikerült kivitele, jelentékeny mérvben fokozták az ifjúság tornázás iránti szeretetét. — A gyakorlatok végzéséhez osztályonként eszközölt erőmérés után lettek az ifjak csapatokba osztva és az erejükhöz mért tornaszerhez s az azokon végzendő gyakorlatokhoz vezényelve. Minden tornaszer úgy vététt elő, hogy azoknak gyengébb vagy nehezebb gyakorlatai által a test minden izma gyakoroltassék. — Az általános eredmény kimutatása céljából a tanév elején és utolján, erőmérési gyakorlatok tartattak, melyeknek főösszegeit az alább közölt táblás kimutatás tünteti elő. A jelen évre ez még annyiban hiányos, a mennyiben a kis és nagy mellbőség közötti különbözetet, a testmagasságban való növekedést, a szervezet szilárdulását vagy lágyulását elháríthatlan akadály folytán meghatározni nem lehetett. — A tanév befejezte előtt nyilvános tornaverseny tartatott, melyre az önként jelentkező ifjak közül 231-en lettek felvéve. A tornázók biztonságára kiválóbb tornászok ügyeltek, s különösen a sorakozások gyors és pontos keresztülvitele volt a versenynél elismerést érdemlő. A szakasz- és század-gyakorlatokat vezényelik az erre már nagy számmal vállalkozó ifjak, s az ifjúság köréből kerül ki a menetgyakorlatokhoz szükséges dobos. Ezek száma ez évben 30. A legkiválóbb tornászok a tornaterem számára lefénnyképeztettek.

Statisztikai kimutatás a tornázás eredményéről.

Osztály	Az ifjúság létszáma	Tornázás alól felmentetett	Tornázásra köptelen	Kimaradt	Jeles	Jó	Elégéses	Elégtelen	Húzó-izom ereje			Feszítő-izom ereje			Törzs-izom ereje			Láb-izom ereje			A test súlya		
									emelkedett	megállapodott	gyengült	emelkedett	megállapodott	gyengült	emelkedett	megállapodott	gyengült	emelkedett	megállapodott	gyengült	növekedett	megállapodott	esett
VIII-ik . .	38	9	.	2	17	9	.	1	18	8	1	18	7	2	16	8	3	20	3	4	10	7	10
VII-ik . .	25	5	.	2	9	7	2	.	13	4	1	9	8	1	11	6	1	14	3	1	11	3	4
VI-ik . . .	46	1	.	1	21	14	9	.	29	13	2	31	10	3	27	6	11	25	16	3	25	10	9
V-ik . . .	51	.	.	3	24	10	14	.	32	14	2	32	14	2	38	4	6	40	7	1	28	11	9
IV-ik . . .	57	.	.	2	26	19	10	.	37	15	3	36	16	3	22	18	9	29	17	9	37	17	1
III-ik . . .	73	3	.	3	25	22	20	.	33	24	10	39	25	3	37	26	4	50	10	7	47	12	8
II-ik A . .	51	1	.	2	21	9	18	.	31	16	1	28	16	3	30	10	8	39	7	2	29	13	6
II-ik B . .	46	1	.	3	23	9	10	.	27	10	5	24	16	2	26	7	9	33	5	4	20	12	10
I-ső A . .	62	2	.	13	20	15	12	.	36	9	2	22	18	7	37	3	7	39	3	5	27	7	13
I-ső B . .	62	.	.	6	25	18	13	.	35	16	5	30	23	3	45	8	3	44	7	5	26	23	7
Összesen	511	22*)	.	37	210	132	110	1	291	129	35	269	154	29	295	56	64	333	79	41	257	115	77

*) E létszámból felmentetett tiz, mint papnövendék.

K ü l ö n f é l é k.

Azon t. olvasóinkat, kik még előfizetésüket nem küldötték be, tisztelettel kérjük az előfizetési ár (negyedévre 2 ft) sürgős beküldésére, hogy a lap expedálásában semmi fennakadás se álljon be.

Mutatványszámokkal szívesen szolgálunk.

Elmaradt példányok reclamatiója a szerkesztőséghez (Lipót-utca 50.) intézendő.

Magyar sportsman a wörthi tón. Karinthianak egyik legszebb és legnagyobb tavát a wörthi tót közelebb átúsztta egy magyar sportsman: báró Braunecker Armand, ki családjával együtt a gyönyörű vidéken töltötte a nyarat. Braunecker báró Krumpendorftól indult ki a szemközti parton levő ugynevezett „Telegraphisten-Ruhe“-ig úszott s az egész tó átúsztása 40 p.-nyi időbe került. Két kísérője is volt a vízben: Schöller Rudolf, a bécsi kereskedelmi akadémia 17 éves hallgatója és Sanders Márton lipesei könyvkiadó. Schöllernek édes anyja vezette az úszókat egy csónakon.

Szabadkai sport élet. A szabadkai közönség az augusztusi versenyek végigtekintése után a velocipéd-sport hasznos voltáról meggyőződést szerzett.

Hogy ez valóban így van, bizonyítja azon ténykedés, hogy a szabadkai hölgy és férfi közönség több tagja velocipédekkel rendelt. Nevezetesen: Mácslovics Titusz (tricycle), Fellegi Antal (bicycle), Vojnics-Hajdú Antal (2 üléses tricycle), Rohonczy Lenczi (bicycle), Matkovics Miklós (bicycle), Hubay Árpád (bicycle), Kertész nővérek (tricycle 3 üléses) stb.). Különösen szép látványt nyújt az, midőn holdvilágos este a piac téren bi- és tricyclisták egész karaványa vándorol.

Sőt mi több egy egész nagy kirándulást is terveznek szeptember hóban.

A kirándulás programja a következő: szeptember hó 3-án indulás Szegedre, pár napi pihenés után Temesvárra, Nagy-Kikiúda, Karánsebes, Herkules fürdő, Fehértemplom, Belgrád, Újvidék, Újverbász, Topolya és vissza Szabadkára. Ezen karaván tagjai a következők: Gersányi Gyula, Derényi Farkas, Juhász Béla, Vermes Lajos, Matkovics Miklós, Hoós Zoltán, Milassin Pál. Egy egész új, a sportvilágban most megjelent üstökös, az ugynevezett nyíllövészeti sport is nagy lendületet nyert, ugyannyira, hogy az egyleti helyiségben délutánonként hölgyek és urak csoportja üzi ez igen szép és edző sportot. A hölgyek közül e téren különösen említést érdemelnek Hajdú-Vojnich nővérek. Különösen pedig Piroška, ki a nyilat oly szépen lövi, mint ama híres görög lövész, a ki feleségének fejéről az almát lelötte.

Nagyobb szerű fogadások is történnek a kedves és szép Piroška előtt nyilaira. Az „Achilles-egylet“ választmánya Palicsan a téli saison kezdetével a korecsolya-sportot is nagyban úzni elhatározta. Felkérjük egyszersmind a tek. szerkesztőséget lenne szíves árjegyzéket küldeni rajzzal illusztrálva, a jégvitorla-sport ügyében, és ezen ügyet országosra terjesztetni. *)

DERÉNYI FARKAS.

az „Achilles-egylet“ titkárja.

Vívómesterek versenye. Hartl J. bécsi, és Szigeti Benedek Gyula szabadkai vívómesterek versenye f. hó

22-én ment végbe az új-szigeti népkertben igen nagy-számu közönség érdeklődése mellett. A verseny Hartl győzelmével végződött, ki 12 tust adott, míg ő csak kilenczet kapott. Hartlnak ez már második győzelme Magyarországon, ezelőtt két évvel ugyanis a vigadóban leverte Vermes Nándort.

A velocipedisták bántalmazása ellen Laibach város és kerületének derék előljárója következő körrendeletet bocsátotta ki:

„Sajnálattal jutott tudomásomra, hogy újabban ismét gyakoribbak a velocipedisták ellen intézett merényletek, daczára a már egyszer kiadott figyelmeztetésnek. Különösen sajnálatosak azon merényletek, mely Keil tábornagy és Krajna hercegség parancsnokának fia ellen intéztettek. Minthogy Laibach környékének előljáróságában, melynek élén van szerencsém állani, eddigi működésem alatt csöndesen viselte magát mindenki, kérem a kerületi előljárókat oda működni, hogy Krajna hercegség becsülete ne csorbíttassék; a községi előljárók működjenek minden erejükkel, hogy a velocipedisták ellen intézett merényletek meggátoltassanak. Emlékeztettkébe idézem, hogy ily támadások vidékünk népe végzetessé válhatnak, mert az idegenek, kik szép hazánkat látogatják, elmaradoznak. Köztudomású továbbá hogy a velocipédezés művészete, fiatalsága daczára, már a cs. k. hadseregben is alkalmaztatik és így nincs ok, hogy ezen új művészetnek útját álljuk. A nép engedje a velocipedistákat épen úgy nyugodtan haladni, mint más közlekedési eszközt, hogy a laibachi kerület más vidékek példájára emelkedjék. Kívánom, hogy azok, kik e rendeletet megszegik, szigorúan büntetessenek és minden egyes községi előljáróságot felelőssé teszek ily merényletekért és kérek mindenkit nálam megbüntetés végett bejelenteni. Laibach, 1886 július 10. Mahkot, m. p.

Ha ezt a hivatalos aktát bemutatjuk a mi illető közegeinknek, mit fognak rá szólni? Tehát törvényes védelem alatt fogunk Laibach város környékén velocipédezní és a derék előljárónak gratulálhatunk, hogy hivatalársai közt úttörőként volt bátorsága fellépni! A kik a fővárosunk környékén lakó sváb népet ismerik, tudni fogják, mily üdvös volna ezek ellen ily rendelet. Ezt már Kaszás I. is megpendítette egyszer a „Herkules“ vezérezikében, — de fájdalom! mi még nagyon is sokáig fogunk várni. . . . S. G.

Bartay Oszkárt, a Magyar Velocipéd Club pénztárnokát s lapunk jeles munkatársát súlyos csapás érte: anyja f. hó 24-én elhunyt. E gyász eset miatt a Magyar Velocipéd Clubnak ugyan-e napra hirdetett választmányi gyűlése elhalasztatott.

Az „Egri Athlétikai Club“ tagjai f. hó 6-án a városház nagy termében értekezletre gyűltek egybe. Elnökül Kovács Kálmán kir. főmérnök, jegyzőül dr. Ludányi Béla választatott. Miután az értekezlet kimondotta, hogy az egylet főcélja az erkölcsnemesítés s a valódi lovagias fogalmak degenerálásának megakadályozása, mit a testet és lelket fűdítő testgyakorlatok programjába való felvétel mellett főleg az által reményel elérni, hogy a tagok közt egy egészséges társadalmi szellemet a club helyiségén kívül a tagok fogják terjesztetni. Az alapszabályok elkészítésével Kovács K. elnöklete alatt a club jegyzőjét és még 5 tagból álló küldöttséget bízott meg, mely más clubok alapszabályai figyelembe vételével, egy a helyi viszonyokhoz illő alapszabályzatot dolgozand ki, s azt elfogadás és esetleges módosítások végett egy, annak idején összehívandó, közgyűlés elé terjesztendi.

Örvendünk a korszerű eszmének és ösmerve a kezdeményezők erélyét, a legjobb sikert várjuk, de óhajtjuk

*) Majd a maga évadjában lesz gondunk rá. Szerk.

